

**ORTAÖĞRETİM OKUL YÖNETİCİLERİNİN
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANMA
YETERLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
(UŞAK İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gökhan SUNAL

DANIŞMAN

Doç. Dr. Sinan YÖRÜK

İNTERNET VE BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

Haziran, 2015

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ORTAÖĞRETİM OKUL YÖNETİCİLERİNİN BİLİŞİM
TEKNOLOJİLERİ KULLANMA YETERLİK DÜZEYLERİNİN
BELİRLENMESİ
(UŞAK İLİ ÖRNEĞİ)**

Gökhan SUNAL

DANIŞMAN

Doç. Dr. Sinan YÖRÜK

İNTERNET ve BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ YÖNETİMİ

Haziran, 2015

TEZ ONAY SAYFASI

Gökhan SUNAL tarafından hazırlanan “**Ortaöğretim Okul Yöneticilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanma Yeterlik Düzeylerinin Belirlenmesi (Uşak İli Örneği)**” adlı tez çalışması lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca 23/06/2015 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Doç. Dr. Sinan YÖRÜK

Başkan : Doç. Dr. İbrahim H. ÇANKAYA
Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Üye : Doç. Dr. Sinan YÖRÜK
A.K.Ü. Eğitim Fakültesi

Üye : Doç. Dr. Mustafa HOTAMIŞLI
A.K.Ü. İktisadi İdari Bilimler Fakültesi

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun

...../...../..... tarih ve

..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

.....
Prof. Dr. İbrahim EROL

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI

Afyon Kocatepe Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- Atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- Ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

23/06/2015

Gökhan SUNAL

ÖZET
Yüksek Lisans Tezi

ORTAÖĞRETİM OKUL YÖNETİCİLERİNİN BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
KULLANMA YETERLİK DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ
(UŞAK İLİ ÖRNEĞİ)

Gökhan SUNAL
Afyon Kocatepe Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi Anabilim Dalı
Danışman: Doç Dr. Sinan YÖRÜK

Günümüzde en önemli değer bilgidir. Bilişim teknolojisi ise bilgi toplumunun en önemli ögesini oluşturmaktadır.

Bilişim teknolojilerinin, hızla yaygınlaşması ile eğitim kurumları da bu teknolojiden faydalanmaya başlamıştır. Okullarda bilişim teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşması nedeni ile okul yöneticilerinin bu teknolojiyi etkin bir biçimde kullanması beklenmektedir. Bu araştırma ile ortaöğretim kurum yöneticilerin bilişim teknolojilerini kullanma konusundaki yeterlik düzeylerini ortaya çıkartmayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın örneklemini 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Uşak ili merkez ilçe ve diğer ilçelerindeki resmi ve özel ortaöğretim kurumlarında görev yapan 140 yönetici oluşturmaktadır. Okul yöneticilerine "Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı Öz-Yeterliği" anketi uygulanmıştır.

Elde edilen veriler SPSS 19.0 paket programı ile girilmiş ve analiz edilmiştir. Veriler, demografik özellikler dikkate alınarak ankete katılanların yeterliklerini ortaya koyacak şekilde tablo haline getirilmiştir.

Araştırmanın dördüncü bölümü olan bulgular kısmında anketten elde edilen veriler

değerlendirilip tablolar yorumlanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre; ortaöğretim kurum yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanım yeterlikleri yaş, mezuniyet (eğitim), mesleki kıdem, yöneticilikteki kıdem ve bilişim teknolojileri eğitimi değişkenlerine göre farklılık göstermektedir.

2015, xii + 99 sayfa

Anahtar Kelimeler: Kurum Yöneticisi, Bilişim Teknolojileri, Bilgisayar, Öz-Yeterlik,

ABSTRACT
M.Sc Thesis

THE DETERMINATION OF THE SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS'
COMPETENCE USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES
(AN EXAMPLE OF UŞAK CITY)

Gökhan SUNAL

Afyon Kocatepe University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Department of Internet and Information Technologies Management

Supervisor: Associate Professor Sinan Yörük

Today, the most important value is information. Information technology constitutes the most important element of information society.

With the rapid spread of information technology educational institutions have also begun to benefit from this technology. Due to the wide-spread use of information technology at schools, school administrators are expected to use the technology effectively. This research aims to reveal the level of executives' competence on the use of information technology in secondary education institutions.

The sample of the research constitutes 140 managers that work in official and private secondary education institutions in Uşak- central districts and in other districts. "Self-efficiency to use information technology in education" survey was carried out to school administrators.

Obtained data was entered and analyzed via the software package SPSS19.0. Data was tabulated by considering the demographics that joined the survey to demonstrate their competence.

Data obtained from the survey findings are evaluated and interpreted in the fourth part of the research.

According to the result, secondary education instution administrators' competence that is the usage of the information technology varies according to age, graduation (education), seniority and information technology education variant.

2015, xii + 99 pages

Keywords: Corporate Manager, Information Technology, Computer, Self-Efficiency

TEŞEKKÜR

Bu araştırma için beni yönlendiren, çalışmam boyunca karşılaştığım zorluklarda çözümler üreterek destek olan, bilgi ve tecrübesinden istifade ettiğim değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Sinan YÖRÜK'e, verileri analiz etmemde yardımlarını esirgemeyen Uşak Üniversitesi Öğretim Görevlisi Sayın İsmail Hakkı KINALIOğLU'na, araştırmam boyunca çalışmalarıma yardımcı olan Sayın Burak YAVAŞ'a teşekkür ederim.

Ayrıca bu zorlu süreçte hep sabırla yanımda olan, varlığıyla bana g ve azim veren maddi manevi her zaman beni destekleyen aileme teőekkürü bir borç bilirim.

Gökhan SUNAL
AFYONKARAHİSAR, 2015

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu	1
1.2 Araştırmanın Amacı	3
1.3 Araştırmanın Önemi	3
1.4 Sınırlılıklar	4
2. LİTERATÜR BİLGİLERİ	5
2.1 Okul Yöneticisi İle İlgili Tanımlar.....	5
2.2 Okul Yöneticisinin Özellikleri	5
2.3 Okul Yöneticisinin Sorumlulukları	8
2.4 Okul Yöneticilerinin Görevleri	9
2.4.1 Müdür, Görev, Yetki ve Sorumlulukları	10
2.4.2 Müdür Başyardımcısı, Görev, Yetki ve Sorumlulukları	14
2.4.3 Müdür Yardımcısı, Görev Yetki ve Sorumlulukları	15
2.5 Bilişim Teknolojileri	17
2.5.1 Bilişim Teknolojisi Kavramı	17
2.5.2 Bilişim Teknolojilerinin Gelişimi	19

2.5.2.1 Bilgi İşlem Dönemi.....	19
2.5.2.2 Micro Dönem.....	20
2.5.2.3 Ağ Dönemi.....	21
2.6 Bilgisayar	22
2.6.1 Bilgisayarın Tarihçesi.....	23
2.6.2 Birinci Kuşak Bilgisayarlar (1945-1956)	23
2.6.3 İkinci Kuşak Bilgisayarlar (1957-1964).....	24
2.6.4 Üçüncü Kuşak Bilgisayarlar (1965-1970).....	24
2.6.5 Dördüncü Kuşak Bilgisayarlar (1970 ve Sonrası).....	24
2.7 İnternet	25
2.7.1 Türkiye’ de İnternet.....	25
2.8 Eğitimde Bilişim Teknolojisi Kullanımı.....	26
2.9 Türkiye’ de Eğitimde Bilgisayar Kullanımının Tarihsel Gelişimi.....	30
2.10 Bilgisayar Okur Yazarlığı	33
2.11 Okul Yöneticilerin Bilişim Teknolojileri Kullanımı.....	35
2.11.1 Okullarda Yönetim Bilişim Sistemlerinin Kullanılması	37
2.11.2 Okul Yönetimi Alanında Kullanılan Bilişim Teknolojileri.....	40
2.11.2.1 Mebbis	41
2.11.2.2 E-Okul Sistemi.....	42
2.11.2.3 Veli Bilgilendirme Sistemi	43
2.11.2.4 Okul İnternet Siteleri	43
2.11.2.5 Milli Eğitim Bakanlığı Elektronik Posta (e-Posta) Hizmeti	44

2.11.2.6 Eğitim Portalı Projesi.....	44
3. MATERYAL ve METOT	46
3.1 Araştırma Yöntemi.....	46
3.2 Evren ve Örneklem	46
3.3 Ölçme Aracı	46
3.4 Verilerin Toplanması	47
3.5 Verilerin Analizi.....	47
4. BULGULAR	50
4.1 Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi.....	50
4.2 Yaş Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi	52
4.3 Görev Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi	54
4.4 Mezuniyet Durumu Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi.....	56
4.5 Mesleki Kıdem Durumu Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi	59
4.6 Yöneticilik Kıdem Durumu Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi	63
4.7 Branş Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi.....	67
4.8 Bilişim Teknolojileri Eğitimi Alma Durumu Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi	71
4.9 Yöneticilik Eğitimi Alma Durumu Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi ..	73
5. TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER	75
6. KAYNAKLAR.....	81
ÖZGEÇMİŞ	92
EKLER	93

Ek 1. EĞİTİMDE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI İLE İLGİLİ ÖZ-YETERLİLİK ANKETİ.....	93
Ek 2. UYGULAMA İZİNLERİ	97
Ek 3. ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ	99

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar

HTDSYOY	Hesap Tablosuna Dayalı Sınıf Yönetimi Öz-Yeterliği
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEBBİS	Milli Eğitim Bakanlığı Bütünleşik Yönetim Bilişim Sistemleri
SBOY	Sistem Bilgisi Öz-Yeterliği
TBOY	Temel Beceriler Öz-Yeterliği
TTEED	Teknoloji Tabanlı Eğitsel Etkinlikler Düzenleme Öz-Yeterliği

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge 2.1 Bilişim teknolojisinin evrimi	22
Çizelge 2.2 Bilgisayar okur-yazar yeterlilikleri	34
Çizelge 2.3 Bilgisayarların yönetsel kullanım amaçları.....	39
Çizelge 3.1 Ölçek alt boyutları ve maddeleri	497
Çizelge 3.2 5' li derecelendirme ölçeği puan aralığı	49
Çizelge 4.1 Cinsiyet değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı	50
Çizelge 4.2 Cinsiyet değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre bağımsız t-testi analiz sonuçları.....	50
Çizelge 4.3 Cinsiyet değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre mann-whitney u testi analiz sonuçları	51
Çizelge 4.4 Yaş değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı	52
Çizelge 4.5 Yaş değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre tek yönlü varyans analiz sonuçları	52
Çizelge 4.6 Yaş değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre kruskal-wallis testi analiz sonuçları	53
Çizelge 4.7 Görev değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı.....	54
Çizelge 4.8 Görev değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre tek yönlü varyans analiz sonuçları	55
Çizelge 4.9 Görev değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre kruskal-wallis testi analiz sonuçları	55
Çizelge 4.10 Mezuniyet durumu değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı.....	56
Çizelge 4.11 Mezuniyet durumu değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre tek yönlü varyans analiz sonuçları	57
Çizelge 4.12 Mezuniyet durumu değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre kruskal-wallis testi analiz sonuçları	58
Çizelge 4.13 Görev değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı.....	59

Çizelge 4.14 Mesleki kıdem durumu değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre tek yönlü varyans analiz sonuçları	60
Çizelge 4.15 Mesleki kıdem durumu değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre kruskal-wallis testi analiz sonuçları	61
Çizelge 4.16 Yöneticilikteki kıdem değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı.....	63
Çizelge 4.17 Yöneticilikteki kıdem durumu değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre tek yönlü varyans analiz sonuçları	64
Çizelge 4.18 Yöneticilikteki kıdem durumu değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre kruskal-wallis testi analiz sonuçları	65
Çizelge 4.19 Branş değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı	67
Çizelge 4.20 Branş değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre tek yönlü varyans analiz sonuçları	68
Çizelge 4.21 Branş değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre kruskal-wallis testi analiz sonuçları	69
Çizelge 4.22 Bilişim teknolojileri eğitimi değişkenine göre ortaöğretim yöneticilerinin dağılımı.....	71
Çizelge 4.23 Bilişim teknolojileri eğitimi değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre bağımsız t-testi analiz sonuçları	71
Çizelge 4.24 Bilişim teknolojileri eğitimi değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre mann-whitney u testi analiz sonuçları.....	72
Çizelge 4.25 Yöneticilik eğitimi değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı.....	73
Çizelge 4.26 Yöneticilik eğitimi değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre bağımsız t-testi analiz sonuçları	73
Çizelge 4.27 Yöneticilik eğitimi değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre mann-whitney u testi analiz sonuçları.....	74

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi tanımlanmış, amaçları belirtilmiş, önemi vurgulandıktan sonra temel kavramlar açıklanmıştır.

1.1 Problem Durumu

Eğitim, ilk çağlardan günümüze, farklı şekillerde açıklanan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. İlk dönemlerde yapılan tanımlar daha pedagojik bir yaklaşım izlerken, çağımızda ise toplumsal, siyasal ve politika eğitim kavramının tanımında belirleyici rol oynamıştır. Bu tanımı, bilinç, yeti, haz, zihin gibi kavramlarla açıklayan çağlar yerini toplumsal sınıf, ideoloji, siyasal iktidar, kültürlenme ve toplumsallaşma gibi kavramların kullanıldığı çağlara bırakmıştır (İnal 2004).

Eğitim, bireyin tespit edilmiş amaçlar yönünde tutum ve alışkanlıklarını değiştirmek, yeteneklerini en son sınıra kadar geliştirmek için gereken yardımın yapılması ve bunun sonucunda bireyin davranışlarının kendi yaşantısı yoluyla değiştirilmesi süreci olarak düşünülebilir. Bu süreç, hem değişen ve etkilenen bireyin, hem bu değişikliği meydana getirecek öğretici kişinin, hem de bu işin yapılacağı çevre veya ortamın planlı ve amaçlı olarak incelenmesini gerektirmektedir. Eğitim, planlı bir etkinlik, bir kamu hizmeti olarak yalnız ondan yararlanan bireyi, bireyin amaçlarını ve gereksinmelerini dikkate alan bir hizmet değil toplumu da etkileyen, toplumun gereksinmelerini dikkate alan bir etkinlik olarak kabul edilir (Korkut 2002).

Toplumlar, yaşadıkları dönemlerin özelliklerine ve ihtiyaçlarına göre şekillenmektedirler. Yaşadığımız dönemde bilim ve teknoloji sürekli değişim göstermektedir. İçinde bulunduğumuz yirmi birinci yüzyıl ya da "bilgi çağı" olarak adlandırılan dönem, bilişim teknolojilerinin büyük bir hızla geliştiği ve giderek yaşamın bütün alanlarında yaygınlaştığı bir yapılanmayı beraberinde getirmiştir (İsman 2001).

Günümüz koşullarında büyük bir hızla gelişen yeniliklere yetişmek için teknolojiye gereksinim duyarız. Teknoloji kullanımı, günümüz modern yaşamında zaruri ihtiyaçlardan biri haline gelmiştir. 2000'li yılların başlarında sadece iş yerlerinde, işleri

hızlandırmak ve kolaylaştırmak için kullanılan bilgisayar çok değil on iki yıl içerisinde her eve hatta avuç içi cihazlarına kadar girmiştir. Bilgisayar kullanımının hızla yaygınlaşmaya başladığı sürecin başında kullanım kitlesi çoğunlukla işyerinde mecburi kullanmak durumunda kalan bireyler, araştırma yapması gereken kişiler ve eğlence için kullanan genç bireylerden oluşmaktaydı. Oysa günümüzde her yaştan, her meslek grubundan bireyler yaygın olarak bilgisayar kullanmaktadır. Kullanım kitlesinin genişlemesinde ve bu denli yaygınlaşmasında en önemli nedenlerin başında internet kullanımının hızlı ilerleyişi bulunmaktadır (Özden 2012).

Bu hızlı ilerleyiş sırasında da okul yöneticilerinin bu sürece entegre olması önemlidir. Bu nedendir ki okul yöneticilerin bilişim teknolojilerini kullanma yeterliliklerini önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu problem durumunun ortadan kaldırılması, öğrencilere eğitimin bilişim teknolojisi ile desteklenmesini, daha çağdaş, kaliteli, nitelikli ve bilimsel bir eğitim almasını sağlamaktadır. Günümüzün gerektirdiği bilişim teknolojilerinin takip edilmesi ve bilişim teknolojilerine entegrasyonun sağlanması için öğrencilerin eğitim kurumlarında aldıkları eğitimle gerçekleşeceğine inanılmaktadır. Artık eğitim kurumlarında bilişim teknolojilerinin etkin kullanımı ve okul yöneticilerinin bilişim teknolojilerine hakim olması ve de iyi bir şekilde kullanması olmazsa olmaz haline dönmüştür Yirmi birinci yüzyılda bilişim teknolojileri hayatımızın bir parçası olduğundan uzak durmak imkansız hale gelmiştir. Hayatımızın her alanına girmiş olan bu teknolojilerden okulların uzak durması düşünülemez. Okullar toplumun ihtiyaçlarına uygun bireyler yetiştirmek zorundadır. Okul yöneticilerinin, bilişim teknolojilerinin okullara girmesini ve etkin şekilde tüm okul yönetim işlerinde kullanılmasını sağlaması gerekmektedir (Can 2002).

Ayrıca eğitim kurumları yöneticileri, bilişim teknolojilerinin okula entegrasyonu ve okullarda etkili bir şekilde kullanılmasını sağlayan kişilerin başında gelmektedir. Bilişim teknolojinin okulda aktif kullanımı için eğitim kurumu yöneticilerine yeni sorumluluklar yüklenmiştir. Teknolojinin alımı, bilgisayar laboratuvarlarının oluşturulması, okul öğretmenlerinin bilişim teknolojileri konusunda eğitimlerinin sağlanması, bilişim teknolojileri eğitimi almış öğretmenlerin sisteme dahil edilmesi ve

teknolojinin aktif bir şekilde okul yönetiminde kullanılması, bu yeni sorumluluklardan bazılarıdır (Turan 2002).

Okul yöneticilerinin bilişim teknolojilerini kurumlarında düzenli ve başarılı bir şekilde kullanabilmesi, sağlıklı kararlar verebilmesi ve bu şekilde de öğretmen ve öğrencilere örnek olabilmesi için bilişim teknolojileri alanında yeterli bilgi donatısına sahip olması çok önemlidir (Ergişi 2005).

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Uşak ilindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan yöneticilerin bilişim teknolojilerini kullanma yeterlik düzeylerini araştırmaktır.

Alt Problemleri

- Ortaöğretim kurum yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanma yeterlik düzeyine ilişkin görüşleri nelerdir?
- Ortaöğretim kurum yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanma yeterlik ilişkin görüşleri
 - a. Cinsiyet
 - b. Yaş
 - c. Görev
 - d. Eğitim Durumu
 - e. Mesleki Kıdem
 - f. Yöneticilikte Kıdem
 - g. Branş
 - h. Bilişim Teknolojileri Eğitimi
 - i. Yöneticilik Eğitimine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Bilişim teknolojileri bilgiye kolayca ulaşılması, kullanılması, aktarılması, saklanması ve güncellenmesi aşamalarında günümüz koşullarına hızlı bir şekilde uyarlanmasını

sağlayacaktır. Bu anlamda bilişim teknolojilerinden yararlanılması, eğitim kurumlarının çalışmalarında hız ve verimlilik sağlayacaktır (Türkoğlu 2006).

Bilişim teknolojilerinin eğitim kurumlarında kullanılması ile daha fazla sorumluluk, eğitimi değerlendirme, denetleme, dönüt, toplantı ve bilgi alışverişi gibi konularda etkin bir biçimde kullanıldığı görülmektedir (Telem 2001).

Okul yöneticileri, bilişim teknolojilerinin eğitime entegrasyonunu sağlayacak en önemli kişilerdir (Akkoyunlu ve Kurbanoglu 2003). Bu sebeple bu çalışmada, ortaöğretim kurumlarında görev yapan yöneticilerin bilişim teknolojileri kullanma öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi uygun bulunmuştur. Ortaöğretim kurumlarında görev yapan yöneticilerin teknolojik rollerini daha iyi yerine getirebilmeleri ve problemlerin çözümünü açısından araştırmanın önemli olduğu düşünülmektedir.

İlgili literatür incelendiğinde bu konu ile ilgili olarak çalışmaların çok fazla yapılmadığı görülmektedir. Bu çalışma ile ortaöğretim okul yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanma yeterlikleri ile ilgili gerekli düzenlemelerin yapılmasına katkı sağlaması ve yeni araştırmalara olanak sağlaması bakımından önemli olacağı düşünülmektedir.

1.4 Sınırlılıklar

Araştırma Uşak İli sınırları içerisinde bulunan resmi ve özel ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanma yeterliklerinin incelenmesi ile sınırlı tutulmuştur.

2. LİTERATÜR BİLGİLERİ

2.1 Okul Yöneticisi İle İlgili Tanımlar

Bu bölümde okul yöneticisi, bilişim teknolojileri ve okullarda bilişim teknolojilerinin kullanımı genel olarak ele alınacaktır.

2.2 Okul Yöneticisinin Özellikleri

Yönetici başkaları aracılığı ile iş yaptıran kimsedir ve en önemli görevi, emrindeki insanları en iyi biçimde çalıştırmak, etkin ve verimli bir örgüt oluşturmaktır (Balçık 2002). Yönetici, hiçbir zaman faaliyetlerin tam olarak planlanan bir şekilde devam edeceğinden emin olmamalıdır. Çünkü planlar tahminidir, sapmalar mümkündür. Bu sapmaları kurumdaki yetkisini kullanarak düzeltecek olan kişi okul yöneticisidir. Eğitim kurumlarındaki faaliyetin sürdürülebilmesi, hedef ve planlara uygun olarak yürütebilmesi için okul yöneticisi önemli bir konum kazandırmaktır. Çünkü eğitim kurumundaki herhangi bir hedefi, amacı söz veya biçim planından uygulamaya geçirmek ve başarılı bir şekilde sonuçlandırmak beceri gerektirir. Bu beceriyi ise ancak liderlik özelliğine sahip bir okul yöneticisi gösterebilir (Bingöl 2005).

Okul yöneticisinin rolü, yönetim bilimindeki gelişmelerle birlikte değiştirmiştir. Bu değişim aralıksız bir şekilde devam etmektedir. Eğitim kurumları yöneticileri yıllar içerisinde farklı roller üstlenmişlerdir. Bunlar program yöneticiliği, eğitimsel liderlik, dönüşümsel liderlik rolleridir. Literatürde, eğitim kurumu yöneticisinin, okul yönetimi ile ilgili altı önemli rolü; insan ilişkilerini kolaylaştırıcı, disiplin koyucu, yöneticilik, çatışma uzlaştırıcı, öğretimsel lider ve değerlendirici olarak ortaya konmaktadır (Töremen ve Kolay 2003).

Eğitim kurumu yöneticiliği, eğitim kurumu yöneticisinin bilmesi gereken yönetim bilgi ve tekniklerini içerdiğine göre, bu bilgiye sahip olan eğitim kurumu yöneticisinin davranışları farklı olacaktır. Günümüzde eğitim kurumu yöneticileri, Milli Eğitim Bakanlığı'nda (MEB) 8 yılını doldurmuş öğretmenlerden Ek-2 puanı ve yapılan mülakatla belirlenmektedir. Bunların içinde daha önce eğitim kurumu yöneticiliği

yaparak işin içinde öğrenmiş olanlar olduğu gibi, eğitim kurumu yöneticiliğine başladıktan sonra farklı sorunlar yaşayarak öğrenenler de vardır. Bu sorunlardan kurtulmak için, ileride eğitim kurumu yöneticisi olma hedefi olan kimselerin, daha okulda iken bunun öğrenimini alması gerekir (Binbaşıoğlu 1983).

Okulların yönetiminden sorumlu olan yöneticilerin ortak özelliklerini belirlemek adına okul yöneticisinin tanımını yapmak ve okul yöneticilerinin amaçlarını belirlemek araştırmamız açısından önemlidir. Bir eğitim kurumunda hedeflerin yerine getirilebilmesi için paydaşları örgütleyen, talimat veren, çalışmalarını yönlendiren, koordinasyonu sağlayıp ve denetleyen kişilere eğitim kurumu yöneticisi denir (Gürsel 1997).

Ülkemizde eğitim kurum yöneticisi, Millî Eğitim Bakanlığına ait eğitim kurumlarında görev yapan müdür ve müdür yardımcıları olarak tanımlanmaktadır. Ülkemizde Millî Eğitim Bakanlığı örgüt yapısının en alt kademesi olan okul örgütünün yönetim sürecini okul yöneticileri gerçekleştirmektedir. Eğitim kurumunun milli eğitim temel amaçları doğrultusunda başarıya ulaştıracak, yapılanmasını devam ettirecek ve havasını koruyacak paydaşların lideri eğitim kurumu müdürüdür. Türkiye'deki okul müdürlerinin okuldaki eğitim etkinliklerinin sağlıklı biçimde sürdürebilmesi için birtakım formal yetkilerle donatılmış sorumluluk verilmiştir (Başar 2003).

Her eğitim kurumu yöneticisinin amacı, MEB eğitim politikaları ve hedefleri doğrultusunda okulları yönetmek ve onu verimli bir şekilde çalışır vaziyette tutmaktır. Bunun için de her eğitim yöneticisinin belli niteliklere sahip olması gerekir (Gürsel 1997).

Okul yönetiminden sorumlu olan okul yöneticisi insan ve insan gücü dışındaki kaynakları sağlamak ve yönetmekle görevlidir. Yönetici yönetim görevini yerine getirirken öncelikle başında bulunduğu kurumun başarısını düşünmek ve gerçekleştirmek zorundadır. Okul yöneticisi okulu amaçlarına ulaştırmak için bazı hususlara dikkat etmelidir. Okul yöneticisi okulun gerçekleştirmek istediği şeyler hakkında tam bir bilgi sahibi olmalıdır. Okul yöneticisi okulun bulunduğu yerlerdeki

benimsenmiş yazılı olmayan kurallara uymalıdır. Okulun yönetiminde rol oynayan iç ve dış ögeler hakkında bilgi sahibi olmalı ve bu ögelerin özelliklerine göre davranışlarını şekillendirmelidir. Okulunu kişisel çıkarları için kullanmak isteyenlere karşı dikkatli olmalı ve korumalıdır. Yönetici okulun başarı durumunu, öğretmenlerin, öğrencilerin ve diğer personelin etkinliğini sürekli izlemeli, değerlendirmeli bu yönde geri dönütler vermeli ve bu konuda önlemler almalıdır. Okul yöneticisi kişisel çıkar sağlayacak şeylerden ve davranışlardan uzak durmalıdır. Okulun başarısı için bütün imkanları zorlamalı, güçlükler karşısında yılmamalıdır (İlgar 2005).

Okul yöneticiliği, eğitim yönetiminin daha dar bir alanda uygulanmasıdır. Bu alanın sınırlarını, Türk milli eğitiminin temel amaçları ve yapısı çizer. Yönetim hizmetlerinin eğitime uygulanmasına eğitim yönetimi adı verilmektedir. Eğitim yönetiminin eğitim kurumlarına uygulanmasına, okul yönetimi adı verilmesi mümkündür (Bursalıoğlu 2000). Eğitim kurumu yöneticisi okulun yasal yöneticisi, okuldaki en yetkili otorite ve gücün en önemli simgesi ve sahibidir (Güçlüol 1985). Dönmez (2002), eğitim kurumu yöneticilerinin yeterlilik alanlarını belirtmiştir. Bu alanlar hedeflere ulaşmak için gerekli çalışmaları anlayacak bir vizyona sahip olma, okul paydaşlarının yaşamlarında gözle görülebilen bir fark yaratabilme, eğitim kurumu personelini değerlendirirken nelere dikkat etmesini gerektiğini bilme, değişimin aralıksız sürdüğünü ve eğitim kurumu liderinin esnek bir vizyonun olması gerekliliğini anlama, kendisinin güçlü ve zayıf özelliklerinin farkında olma, eğitim kurumu paydaşlarıyla yapılacak toplantıları nasıl daha etkin yöneteceğini bilme, görevi ile ilgili olarak paydaşlara kendi özgüvenini yansıtabilme, değişik rollere ilişkin süreçleri nasıl değerlendireceğini bilme, eğitim kurumu paydaşlarının ortak bir amaçta birleştirebilme ve eğitim kurumunun çevresinde yaşayan halk ile iyi ilişkiler kurarak eğitim kurumunu tercih edilebilir bir hale getirmek temel amaç olmalıdır (Dönmez 2002).

Eğitim kurum yönetiminin önemi, yönetim görevinden kaynaklanmaktadır. Yönetim görevi, örgütü uygun olarak yaşatmak ve geliştirmektir. Eğitim kurumu yönetiminin görevi, okulu milli eğitimin temel amaçlarına uygun olarak yaşatmak ve geliştirmektir. Eğitim kurumu yöneticiliğinin önemi, okullardaki yöneticinin yetki ve sorumluluklarıyla da doğru orantılıdır. Yönetimin çok yönlü tanımları, yöneticiye çok

farklı sorumluluk ve yetki vermiş bulunmaktadır. Bunlar eğitim kurum yönetiminin değerini artırdığı kadar, önemini de yükseltmiştir (Bursalıoğlu 2000).

2.3 Okul Yöneticisinin Sorumlulukları

Başarı herkes tarafından arzu edilen ama elde etmesi zor olan bir unsurdur. Sahip olduğu sorumluluğun farkında olarak çalışan bir eğitim kurumu yöneticisinin başarılı olması beklenir. Bir okulun hedeflerine sağlıklı bir biçimde varabilmesi, öncelikle kurum yöneticisinin sorumluluklarını tam manası ile gerçekleştirmesine bağlıdır (Keskinlik 2007).

Sorumluluğun en önemli öğeleri, kamu yararı ve meslek ahlakıdır. Eğitim kurum yöneticisi karşısına çıkan problemleri çözmekle vazifeli olup, karar anında birini tercih etme ve yargıya varma durumundadır. Böyle bir anda eğitim kurum yöneticisi tercihlerinde yasalara ve geleneklere uygun olmasına özen göstermeli, kurumun daha önceden belirlenmiş kurallarını, kişiler arası ilişkilerini, okul kültürüne dikkat ederek takdir hakkını kullanmalıdır. Eğitim kurum yöneticisinin vermiş olduğu karar yanlış olsa bile yasal olarak mesul tutulmaz, ancak bu vaziyet vicdani olarak sorumlu hissetmesine neden olur (Taymaz 2003).

Eğitim kurum yönetiminde karar verilirken, kişisel çıkarlar için politika yapma, güveni kötüye kullanma, ayrımcılık, gücün kötüye kullanımı vb kaygılar dillendirilmektedir. Etik bir çerçevede eğitim kurum yöneticileri, karar vericilere, güçlü bireylere veya gruplara hoş gelen politik karar yerine, öğrencilerin, öğretmenlerin, toplumun ve genel olarak örgütün çıkarlarını dengelemeye çalışılmalıdır. Burada adaletli ve dengeli karar verebilmek için, yöneticilerin kararların yasal olup olmadığı, kararın dengeli olup olmadığı, karar almada ve vermede vicdani hesaplaşma işin içine girmektedir. Yapılan bir işin meslek olarak kabul edilme şartlarından biri de o işe ait genel kabul gören etik ilkeler setinin olmasıdır. Doktorların ettikleri Hipokrat yemini, avukatların bağlı oldukları “Avukatlık Yasası”nın ilgili maddeleri buna örnek teşkil etmektedir. Dünyanın farklı yerlerinde eğitim yöneticiliği ile ilgili mesleki kuruluşlar, eğitim yöneticilerinin uyması gereken etik ilke ve standartlar geliştirmişlerdir. Amerika'da 1973'de Okul İşletme Görevlileri Derneği, Amerikan Personel Yöneticileri Derneği ve

Ulusal Kadın Eğitim Yöneticileri Konseyi, okul yöneticileri için aşağıdaki etik ilkeleri kabul etmişlerdir (Aydın 2006).

Okul yöneticisi;

- Karar verirken öğrencilerin başarısını nasıl etkileyeceğini düşünür.
- Yönetim alanındaki görevini doğruluk ve dürüstlük ilkesine bağlı kalarak yerine getirir.
- Tüm personelin vatandaşlık ve insan haklarını korur.
- Yasalar doğrultusunda hareket eder doğrudan veya dolaylı olarak devlet yönetimine karşı çıkararak yıkma niyetinde olan örgütleri bilerek desteklemez ya da katılmaz.
- Eğitim kurulunun yönetim politikalarını dikkate alır, yönetsel kurallarını ve düzenlemelerini sahiplenir ve uygular.
- Eğitimsel hedeflerle çelişen kanunları, politikaları ve yönetmelikleri, düzeltme konusunda gerekli önlemleri alır.
- Ekonomik, politik, dinsel, sosyal vb. etkilerle yetkilerini kendisi için kullanmaktan kaçınır.
- Sadece, uygun görülen kurumlardan mesleki sertifika ya da akademik dereceleri kabul eder.
- Kriterlerini koruyarak araştırma ve sürekli kişisel gelişim yoluyla mesleki yeterliğini artırmaya çalışır.
- Yapmış olduğu anlaşmaların süresi bitene kadar o anlaşmaya uygun davranır (Aydın 2006).

2.4 Okul Yöneticilerinin Görevleri

MEB eğitim öğretim işlerini hâlihazırdaki yasalar, 5 yıllık kalkınma planları ve hükümet programlarında belirtilen politikalar doğrultusunda yürütmektedir (Kaykanacı 2003). Eğitim kurumları MEB merkez teşkilatının aldığı kararlar, politikalar ve hedefler doğrultusunda çalışmaktadır (Bursalıoğlu 2000). Eğitim kurumu yöneticileri de alt sistem olarak MEB'nin kendisine vermiş olduğu görevler doğrultusunda çalışmak zorundadır. Bu görevler ise 28758 sayılı Resmi Gazete'de şu şekilde yer almıştır (MEB 2013).

2.4.1 Müdür, Görev, Yetki ve Sorumlulukları

MADDE 78- (1) Müdür, Türk millî eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak Anayasa, kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge ve diğer ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda okulun amaçlarını gerçekleştirmek üzere tüm kaynakların etkili ve verimli kullanımından, ekip ruhu anlayışıyla yönetiminden ve temsilinden birinci derecede sorumlu eğitim ve öğretim lideridir. Müdür, okulu bünyesindeki kurul, komisyon ve ekiplerle işbirliği içinde yönetir.

(2) Müdür çalışmalarını valilikçe belirlenen mesai saatleri dâhilinde yapar; görevin gerektirdiği durumlarda mesai saatleri dışında da çalışmalarını sürdürür.

(3) Müdür, görevinde sevgi ve saygıya dayalı, uyumlu, güven verici, örnek tutum ve davranış içinde bulunur; mevzuatın kendisine verdiği yetkileri kullanır.

(4) Müdürün görev yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Öğretim yılı başlamadan önce personelin iş bölümünü yapar ve yazılı olarak bildirir. Öğretmenlerin gerektiğinde görüşlerini de almak suretiyle okutacakları derslere ilişkin görevlerin dağılımını yapar.

b) Ünitelendirilmiş yıllık planların hazırlanması amacıyla öğretmenler kurulu ve zümre toplantılarının yapılmasını sağlar. Zümrelerden derslere yönelik ünitelendirilmiş yıllık planı ders yılı başlamadan önce alır, inceler, gerektiğinde değişiklik yaptırarak onaylar ve bir örneğini iade eder.

c) Okulun derslik, bilişim teknolojisi sınıfı, laboratuvar, atölye, kütüphane, araç ve gereci ile diğer tesislerini sağlık ve güvenlik şartlarına uygun bir şekilde eğitim ve öğretime hazır bulundurur. Bunlardan imkânlar ölçüsünde diğer okullarla çevrenin de yararlanmasını sağlar. Diğer okul ve çevre imkânlarından da yararlanılması için gerekli tedbirleri alır. Öğrencilerin sürekli eğitimlerini yürütmek için millî eğitim müdürlüğü ve ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak il sınırları içindeki bütün okul ve işletmelerden yararlanılması, gerekli durumlarda bina kiralanmasıyla ilgili iş ve işlemleri yürütür.

ç) Eğitim ve öğretim çalışmalarını etkili, verimli duruma getirmek ve geliştirmek, sorunlara çözüm üretmek amacıyla kurul, komisyon ve ekipleri oluşturur. Toplantılarda alınan kararları onaylar, uygulamaya koyar ve gerektiğinde üst makama bildirir.

d) Öğretmenlerin performanslarını artırmak amacıyla her öğretim yılında en az bir defa dersini izler ve rehberlikte bulunur.

e) Teknolojik gelişmeleri okula kazandırır. Okulun ihtiyaçlarını belirler, bütçe

imkânlarına göre satın alma, bağış ve benzeri yollarla karşılanması için gerekli işlemleri yaptırır. Eğitim araç ve gereciyle donatım ihtiyaçlarını zamanında ilgili birimlere bildirir.

f) Okulun düzen ve disipliniyle ilgili her türlü tedbiri alır.

g) Personelin yetiştirilmesi ve geliştirilmesi için gerekli tedbirleri alır. Adaylık ve hizmetiçi eğitim faaliyetleriyle ilgili iş ve işlemleri yürütür.

ğ) Personelin performans yönetimi ve disiplin işleriyle öğrenci ödül ve disiplin işlerini yürütür.

h) Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesini sağlar. Özel eğitim gerektiren öğrencilerin yetiştirilmesi ve kaynaştırma eğitimiyle ilgili gerekli tedbirleri alır.

ı) Öğrencilere ders yılı içinde gerektiğinde 5 günü geçmemek üzere izin verebilir. Bu yetkisini yardımcılara devredebilir.

i) Öğrencilerin askerlik ertelemesine ilişkin iş ve işlemlerinin 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu hükümlerine göre yürütülmesini sağlar.

j) Öğretmenlerin ve öğrencilerin nöbet görev ve yerlerini belirler, onaylar ve uygulamaya koyar.

k) Haftalık ders programlarının düzenlenmesini sağlar, onaylar ve uygulamaya koyar.

l) Diploma, öğrenim durum belgesi, sözleşme ve benzeri belgeleri onaylar.

m) Eğitim ve öğretim ile yönetimde verimliliğin artırılması, kalitenin yükseltilmesi ve sürekli gelişimin sağlanması için araştırma yapılmasını, bu konularda iyileştirmeye yönelik projeler hazırlanmasını ve uygulanmasını sağlar.

n) Görevini üstün başarıyla yürüten personelin ödüllendirilmelerini teklif eder. Görevini gereği gibi yapmayanları uyarır, gerektiğinde haklarında disiplin işlemi yapılmasını sağlar.

o) Özürleri nedeniyle görevine gelemeyen personelin yerine görevlendirme yapılması için gerekli tedbirleri alır.

ö) İzinli veya görevli olduğu durumlarda müdür başyardımcısının, müdür başyardımcısının bulunmadığı hâllerde ise bir müdür yardımcısının müdür vekili olarak görevlendirilmesini millî eğitim müdürlüğüne teklif eder.

p) Eğitim ve öğretimle ilgili her türlü mevzuat değişikliklerini takip eder ve ilgililere duyurulmasını sağlar.

- r) Stratejik plan ve bütçe önerilerini gerekçeli olarak hazırlar, ilgili makama sunar, yetkisinde bulunan bütçe giderlerini gerçekleştirir, takip eder, giderlerle ilgili belgeleri zamanında düzenletir, harcamalarla ilgili azami tasarrufun sağlanmasına özen gösterir.
- s) Okulun bina, tesis, atölye, laboratuvar, salon, bahçe ve benzeri bölümleri ile araç-gerecinin diğer kurum ve kuruluşlarla birlikte kullanılması durumunda, mahalli mülki idare amirinin onayını da alarak ilgili kurumla bir protokol imzalar ve bir örneğini üst makama gönderir.
- ş) Harcama yetkilisi olarak, müdür başyardımcısını veya müdür yardımcılarından birini 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre gerçekleştirme görevlisi olarak görevlendirir.
- t) 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliğine göre memuriyet veya çalışma unvanına bağlı kalmaksızın, taşınır kayıt ve işlemlerini yürütmek üzere gerekli bilgi ve niteliklere sahip personel arasından taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi görevlendirir.
- u) Elektronik ortamda yürütülmesi gereken iş ve işlemlerle ilgili gerekli takip ve denetimi yapar.
- ü) 9/2/2012 tarihli ve 28199 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliğindeki sorumluluklarını yerine getirir.
- v) Öğrenci ve çalışanların sağlığının korunması, okulun fizikî yapısından ve çevreden kaynaklanan olumsuz sağlık şartlarının iyileştirilmesi amacıyla koruyucu tedbirlerin alınmasını sağlar.
- y) Okul binası ve eklentilerinin sabotaj, yangın, hırsızlık ve diğer tehlikelere karşı korunması için gerekli koruyucu güvenlik tedbirlerinin alınmasını sağlar.
- z) Okul ve öğrencilerin katılacağı yarışmalar ve sınavlarla ilgili komisyonları oluşturur, bu etkinliklere katılan öğrencilere danışmanlık ve rehberlik yapmak üzere öğretmen görevlendirir.
- aa) Görev tanımındaki diğer görevleri de yapar.
- bb) 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 11 ve 12 nci maddesi uyarınca acil durumlarla mücadele için gerekli tedbirleri alır.
- (5) Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumu müdürleri ayrıca okuldaki eğitim, öğretimle ve işleyişiyle ilgili olarak;
- a) Derslik, atölye ve laboratuvarların birer üretim ortamı durumuna getirilmesini;

çevredeki işletme, müze, turistik tesis ve benzeri kuruluşlarla işbirliğine gidilerek insan gücü ihtiyacıyla alana/dallara alınacak öğrenci sayılarının belirlenmesini; atölye, laboratuvar, uygulamalı ders, staj veya yaz uygulamasının buralarda yapılabilme imkânlarının araştırılmasını, mesleklerinde başarılı olanların ders, seminer ve konferans gibi etkinliklerle eğitime katkıda bulunmalarını sağlar.

b) Mesleki Açık Öğretim Lisesi programlarına katılan öğrencilere yüz yüze eğitim verilmesi için gerekli önlemleri alır. Okulun derslik, atölye ve laboratuvarlarında açılması planlanan yaygın eğitim faaliyetleri konusunda ilgili kurumlarla işbirliği yapar.

c) Mezunların elektronik ortamda izlenmesini, gerektiğinde mezunlar ve işyeri yetkililerine anket uygulanmasını sağlar. Okulun yıllara göre mesleki ve akademik başarısını tespit ederek sonuçlarından yararlanır.

ç) Okulda üretime ilişkin iş ve işlemleri yürütmek üzere atölye, laboratuvar ve meslek dersleri öğretmenleri arasından atanmış bir müdür yardımcısını, teknik müdür yardımcısı olarak görevlendirir.

d) Sektörle işbirliğine önem verir. Çevredeki sektörel gelişim ve değişimi izleyerek programların, iş hayatının istek ve beklentileri doğrultusunda geliştirilmesi konusunda yapılan çalışmaların, ilgili birimlere iletilmesini sağlar.

e) Döner sermaye iş ve işlemlerinde, 20/10/2006 tarihli ve 26325 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmelerinde Üretimi Teşvik Primi Dağıtımı, Parça Başı Üretim, Atölye ve Tesislerin Özel Sektörle İşbirliği Yapılarak İşletilmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre eğitim ve öğretimi aksatmamak şartıyla gerektiğinde sorumluluğundaki atölye ve laboratuvarlar ile makine ve teçhizatın özel sektörle birlikte kullanılmasına imkân sağlar.

(6) İşletmelerde mesleki eğitimle ilgili olarak;

a) Öğrencilere, yaşına uygun asgari ücretin 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununda belirlenen tutarı kadar ödenecek ücret, ücret artışı ve diğer imkânlar konusunda öğrenci reşitse kendisi; değilse velisiyle birlikte işletmelerle eğitim sözleşmesini imzalar.

b) Eğitimin öğretim programına uygun olarak yürütülmesi ve okul-işletme arasında sürekli işbirliğini sağlamak amacıyla bir koordinatör müdür yardımcısıyla ilgili alandaki öğretmen, öğrenci, işletme sayısı ve işletmelerin okula uzaklıkları dikkate alınarak aynı alanın atölye, laboratuvar ve meslek dersleri öğretmenleri arasından yeterli sayıda koordinatör öğretmen görevlendirir, rehberlik eder ve denetler. Yönetici ve

öğretmenlere, "İşletmelerde meslek eğitimi" adıyla verilecek ek ders göreviyle ilgili programı hazırlar ve millî eğitim müdürlüğüne onaylatır.

c) İşletmelerde görevli eğitici personel/usta öğreticinin hizmetiçi eğitiminde, okulun personel ve diğer imkânlarıyla yardımcı olur.

ç) Eğitimde amaçlanan hedeflere ulaşılması için işletme yetkilileriyle işbirliği yaparak gerekli önlemleri alır. İşletme yetkilileriyle yapılan toplantılara başkanlık eder.

d) Okulda atölye, laboratuvar kurulmaması veya yeterli donanım bulunmaması hâlinde sektörle işbirliği çerçevesinde yapılan protokol kapsamında işletmelerin eğitim birimlerinde alan/dal derslerinin eğitim ve öğretimi için ilgili alanın atölye, laboratuvar ve meslek dersleri öğretmeni görevlendirir. Ayrıca uygulamalı derslerin eğitiminin işletmelerde yapılması hâlinde yüz yüze eğitim kapsamında ders okutmak üzere bu işletmelerde öğretmen görevlendirir.

(7) Anadolu imam-hatip ve imam-hatip lisesi müdürleri ayrıca okuldaki eğitim, öğretimle ve işleyişle ilgili olarak, okulun çevreyle ilişki kurmasını sağlamak amacıyla, dinî konularda halkın bilgilendirilmesine yönelik meslek dersleri öğretmenlerinin sorumluluğunda sosyal etkinlikler çerçevesinde hutbe, vaaz ve benzeri programlar düzenler ve bu konularda müftülük, il veya ilçe millî eğitim müdürlükleri, yükseköğretim kurumları ve diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapar. Mesleki Açık Öğretim Lisesi imam-hatip bölümü öğrencilerine yüz yüze eğitim verilmesi konusunda gerekli önlemleri alır. Ayrıca okulun mescit, kütüphane, kitaplık, laboratuvar ve benzeri eğitim ortamları ve uygulama çalışmalarında kazanılacak bilgi ve becerilerin okulun amaçlarına ve öğretim programlarındaki ilkelere uygun olarak kullanılmasını sağlar.

2.4.2 Müdür Başyardımcısı, Görev, Yetki ve Sorumlulukları

MADDE 79- (1) Müdür başyardımcısı, eğitim ve öğretim, yönetim, rehberlik ve denetim işlerinin planlı, düzenli ve amacına uygun olarak yürütülmesinden müdüre karşı sorumludur.

(2) Müdür başyardımcısının görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Müdürün izinli veya görevli olduğu durumlarda müdüre vekâlet eder.

b) Okul öğrenci ödül ve disiplin kuruluna başkanlık eder.

c) Müdür yardımcılarının öğrenci devam ve devamsızlıklarıyla ilgili çalışmalarını izler, devamsızlık yapan öğrencilerin velileriyle iletişim sağlar ve gerektiğinde rehber

öğretmenle işbirliği yapar.

ç) Derslerin öğretmenlere dağıtımıyla ilgili programları hazırlar ve müdürün onayına sunar.

d) Müdür yardımcıları, öğretmen ve öğrencilerin nöbet çizelgelerini hazırlayarak müdürün onayına sunar ve nöbet görevlerini kontrol eder.

e) Aylık, ücret ve sosyal yardımlarla ilgili iş ve işlemleri yapar veya yapılmasını sağlar.

f) Müdürün harcama yetkilisi olduğu durumlarda, görevlendirildiğinde gerçekleştirme görevlisi görevini yürütür.

g) Personelin göreve başlama, görevden ayrılma, izin, hastalık ve diğer devam-devamsızlık durumlarını takip eder. Bunlarla ilgili iş ve işlemleri yürütür ve müdürü bilgilendirir.

ğ) Görevlendirildiğinde, muayene-kabul komisyonu ile sayım kuruluna başkanlık eder, bu konulardaki işlemleri mevzuatına göre yürütür.

h) Görevlendirildiğinde, taşınır kayıt kontrol yetkilisi görevini yürütür.

ı) Her türlü tebligat işlemini mevzuatına uygun olarak gerçekleştirir, adli ve idari yargı ile ilgili işlemleri yürütür.

(3) Müdür tarafından verilen görevin gerektirdiği diğer görev ve sorumlulukları yerine getirir.

2.4.3 Müdür Yardımcısı, Görev Yetki ve Sorumlulukları

MADDE 80- (1) Müdür yardımcısı eğitim, öğretim ve yönetim işlerinin planlı, düzenli ve amacına uygun olarak yürütülmesinden müdüre ve müdür başyardımcısına karşı sorumludur.

(2) Müdür yardımcısının görev yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) Okulda kullanılan belge, defter, çizelge ve formlarla ilgili iş ve işlemleri yürütür ve gerekli olanları imzalar.

b) Görevlendirildiğinde, ilgili mevzuat kapsamında oluşturulan kurul, komisyon ve ekiplere katılır, başkanlık eder ve bunlarla ilgili iş ve işlemleri yürütür.

c) Kendisine verilen nöbet görevini yürütür, nöbetçi öğretmen ve öğrencileri izler, nöbet raporlarını inceler, varsa sorunları müdür başyardımcısına ve müdüre iletir.

ç) Sorumluluğuna verilen öğrencilerle ilgili iş ve işlemleri müdür ve müdür başyardımcısıyla işbirliği içinde yürütür.

- d) Elektronik ortamda veri tabanı üzerinden bilgi alış verişiyle ilgili işlemleri yürütür.
- e) Mezunların izlenmesine yönelik iş ve işlemleri yürütür.
- (3) Müdür tarafından verilen görevin gerektirdiği diğer görev ve sorumlulukları yerine getirir (MEB 2013).

Farklı ülkelerde eğitim ve okullarla ilgili bazı belgelerde eğitim kurumu yöneticilerinin farklı roller yüklendiğini görmek mümkündür. Bazı ülkelerde eğitim kurum yöneticilerine daha çok yönetsel destek ve özerklik sağlanması için çalışmalar yapılırken eğitim kurumunun geliştirilmesi aşamasında da okul toplumunu oluşturulan paydaşların katılımına önem verilmekte, eğitim kurumu ile ilgili yeniden yapılanma aşamasında eğitim kurumu yöneticilerinin liderlik rolleri üzerinde özellikle durulmaktadır (Galton and Blyth 1989, Şişman 2002).

Çeşitli ülkelerde okulla ilgili, bir bürokrasi olarak okul, bir işletme olarak okul, bir aile olarak okul, bir ritüel yeri olarak okul, bir topluluk olarak okul gibi çeşitli imajlar olduğu gibi, okul yöneticileri ve onların rolleriyle ilgili de bir takım imajları olabilir. Mesela yönetici, değişimin öncüsü, toplum hizmetkârı, politikacı, patron, kapı bekçisi, bürokrat, kuralların uygulayıcısı, lider gibi 1920'li yıllardan başlayarak 1990'lı yıllara kadar okul müdürlerinin farklı metaforlarla tanımlandığını belirtilmiştir. Buna göre müdürler, geçen zaman içinde "bilimsel yönetici", "bürokratik yönetici", "insancıl bir kolaylaştırıcı" olarak görülmüştür. 1980'li yıllardan itibaren de "öğretim lideri" olarak görülmeye başlanmıştır (Beck and Murphy 1993, Şişman 2002).

Bir eğitim kurumunda, hedeflerin yerine getirebilmesi için işgörenlerin beraber çalışmasını sağlayan, çalışmalarını yönlendirip, organize eden, emir veren ve teftiş eden kişilere eğitim kurumu yöneticisi denir. Her eğitim kurumu yöneticisinin amacı, MEB'nin amaç ve hedeflerine uygun olarak eğitim kurumlarını yaşatmak ve onu aktif olarak çalışır durumda olmasını sağlamaktır. Bunun için de, her eğitim kurumu yöneticisinin belli yetkinliklere sahip olması; görevlerinin, yetkilerinin ve sorumluluklarının neler olduğunu bilmesi gerekir. Her eğitim kurum yöneticisi, aşağıdaki belirtilen görevleri yerine getirmelidir (Gürsel 1997).

- Kurumun ihtiyaç duyduklarının tamamını karşılamak,
- Kurum personeli, öğretmen ve öğrenci arasında oluşabilecek uyum problemlerine çözüm bulabilmek,
- Öğretmen ve personelin mesleki yenilikleri öğrenmesine yardımcı olmak,
- Kurumu ve çevresinin yeniliklerle tanıştırap geliştirmek,
- Eğitim ihtiyaçlarını doğru bir şekilde belirlemek,
- Diğer kurumlardaki yöneticilerle işbirliği içine girmek,
- Farklı eğitim kurumlarının yaptıklarını gözlemleyip değerlendirmek,
- Eğitim kurumlarında kullanılmak üzere hazırlanan programlara katkıda bulunmak, uygulanmasına yardımcı olmak,
- Eğitim kurumu ile halk arasında iletişim ve etkileşimi sağlıklı bir şekilde sağlamak,
- Eğitim kurumunun hedeflerini ortaya koymak ve açıklamak,
- Kurumda kullanılan eğitim-öğretim programlarını sürekli değerlendirmek,
- Program ve hedefler doğrultusunda iş bölümü ve görevlendirme yapmak,
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen eğitim politikamız doğrultusunda çalışmalara girmek,
- Eğitim kurumlarında yönetme görevinin yanında, okul paydaşlarına danışmanlık hizmet vermektir.

2.5 Bilişim Teknolojileri

2.5.1 Bilişim Teknolojisi Kavramı

Son zamanlarda bilişim teknolojileri alanında hızlı ve önemli gelişmeler olmaktadır. Bununla birlikte bilişim teknolojileri günlük hayatımızın olmazsa olmazları arasına hızla yerleşmektedir (Yıldız *et al.* 2010).

Günlük hayatımızın olmazsa olmazı olan bilişim teknolojisinin pek çok tanımı yapılmıştır. Bu tanımları aşağıdaki şekilde örneklendirmek mümkündür:

Bilişim teknolojisi, veri kaydetme, işleme, televizyon, internet, telefon gibi iletişim yollarını içeren bilim veya teknolojisidir (İnce *et al.* 2010).

Öğüt (2001)'e göre "bilişim teknolojileri, bilgisayar ve iletişim teknolojilerini (donanım), verileri yönetim açısından yararlı üst bilgi ve üst bilgilere dönüştürme yöntemlerini (yazılım) kapsayan bağlantılı ve etkileşimli teknolojilerdir."

Yurdakul ve Çağlayan (1997) ise: "Bilişim teknolojisi bir bilginin toplanmasını, bu bilginin işlenmesini, saklanmasını ve gerektiğinde herhangi bir yere iletilmesi ya da herhangi bir yerden bu bilgiye erişilmesini bugün için elektronik, optik vb. tekniklerle otomatik olarak sağlayan teknolojiler bütünü olarak tanımlamak mümkündür. Burada bilgi 0 ve 1 haline dönüştürülmüş veri, ses, görüntü video vs. her şeyi ifade etmektedir" şeklinde tanımlamışlardır.

Bilişim teknolojisinin başka bir tanımı ise bilginin üretilmesi, analiz edilmesi, depolanması, paylaşılmasında kullanılan araçlar ve organizasyondaki bu araçların karar verme süreci ve diğer süreçler üzerindeki etkisi olarak belirtilmektedir (Yücel ve Erkut 2003).

Şahin (2001)'e göre toplumların hayat standartlarını attırabilmek için yer altı ve yer üstü kaynaklarından daha fazla yararlanmaları kaçınılmaz bir durum haline gelmiştir. Dünyanın git gide azalan yer altı ve yer üstü kaynaklarından daha fazlasını alabilmek ise günümüzde oluşan yenedünya düzeninin zorunda bıraktığı rekabetçi serbest piyasadaki gücünüz ile orantılıdır. Burada en önemli güç ise bilgidir. Bilgiye ulaşmanın verimli ve basit yolu ise bilişim teknolojileridir (Şahin 2001).

Günümüzde insanların daha rahat ve konforlu bir çevrede yaşama arzusu teknolojiye hızlı gelişmelerin olmasını sağlamıştır. Çağımızda bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı gelişim ve değişimler bilişim teknolojilerini de büyük bir şekilde etkilemekte, hızla yayılan bu yenilikler hayatın her yerinde fazlası ile görülmektedir. Bu gelişim ve değişim bilginin üretilmesini, yayılmasını, paylaşılmasını ve kullanılmasını hızlandırmış; bilgi, eğitimde kullanıldığı gibi, toplum hayatında, devlet dairelerinde ve ekonomide de en önemli bileşen haline gelmiştir (Tor ve Erden 2004).

Bilişim teknolojileri, çok fazla miktarda karışık halde bulunan bilgiyi çok az bir zaman

zarfında ulaşılabilecek bir Şekilde kullanmamızı sağlamaktadır. Bu açıdan bakıldığında; bilişim teknolojilerinin gelişimindeki en önemli nedenlerinden birisi hızla üretilen ve biriken bilginin her alanda (araştırma, iş dñnyası, ekonomi, eğitim gibi) ok sayıda insana daha çabuk ulaştırılması çabalarıdır. Bir diğer önemli neden ise; yeni teknolojilerin getireceği olanaklardan yararlanarak yaşamın niteliğini artırmaktır (Akkoyunlu 1996).

Bilişim teknolojilerinin temel amacı yönetim çalışmalarında, karar almada, kurumun işleyişini denetlemede faydası olacak verilerin elde edilmesi, analiz edilmesi ve iletilmesidir. Bilişim teknolojileri, bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin, özellikle iletişimin alt yapısındaki görñlen yeniliklerle ortaya çıkan her tür bilginin sağlanması, işlenmesi, saklanması ve iletilmesi konusunda yeni ve durmaksızın gelişmeleri sağlayan bir teknolojidir (İraz 2004).

Çağımızda, toplum bireylerinin sosyal ve ekonomik başarısı, teknolojiyi kendi işlerine yarayacak Şekilde akıllıca kullanabilmelerine bağlıdır. Bu sebeple, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'nın (OECD) raporuna göre, ÷lkelerin çoğu kaliteli eğitim ve öğretim hizmeti vermek, bireyleri günümüz toplumunun ihtiyaçlarına göre yetiştirmek ve onların sosyoekonomik ve kültürel başarıları için eğitim kurumlarına büyük ölçñde bilişim teknolojileri yatırımı yapmaktadır (MEB 2007a).

2.5.2 Bilişim Teknolojilerinin Gelişimi

Bilişim teknolojilerinin ticari ilişkilerde gerekliliğinin farkına varılması ve kullanımının artması ile ticari alana taşınarak 1950'li yıllarda aktif bir Şekilde kullanılmasını sağlamıştır. Temel olarak bilişim teknolojilerinin gelişimi bilgi işlem dönemi, mikro dönem ve ağ dönemi olarak üç evreli bir Şekilde gerçekleşmiştir (Akın 1998).

2.5.2.1 Bilgi İşlem Dönemi

Bu dönem, 1960 ve 1980 yılları arasında yaşanmış olup yaklaşık 20 yıl sürmüştür, bu süre zarfında işletmelerde ana bilgisayarlar, bu bilgisayarlara bağlı donanım ve yazılım sistemleri yer almıştır. Daha sonradan geliştirilen mini bilgisayarlar kullanıcılara

avantajlar sunmasına karşın gene de anabilgisayarlar gibi kullanılmışlardır. Bu dönemde anabilgisayarların başlıca kullanım amaçları alt düzey muhasebe ve endüstriyel işlerin otomasyonudur. Dönemde hakim olan uygulama şekli, organizasyonun daha verimli çalışmasını sağlayabilecek otomasyonun yerleştirilmesidir. Otomasyonun uygulamalarının bir sonucu olarak, 1970'li yıllardan itibaren mavi yakalı işçiler sayısal olarak azalmışlardır ve bu azalma 1980'li yıllarda da devam etmiştir (Akin 1998).

Anabilgisayar sistemlerine olan talebin düşmeye başlaması ve orta kademe yöneticilerin de bilgisayara dayalı uygulamalardan faydalanma gereksinimi bilgisayar endüstrisini yeni arayışlar içine girmesine yönlendirmiştir. Orta kademedeki yöneticilerin bilgisayar uygulamaları ihtiyacı ile alt kademede yer alan çalışanların bilgisayar uygulamaları ihtiyaçları bir birinden farklılık göstermekteydi. Bu dönemde orta kademede görev alan yöneticilerin otomasyona geçme denemeleri yazılım ve donanım yetersizliği sebebiyle önemli derecede başarısızlıkla sonuçlanmıştır (Bradley *et al.* 1993).

2.5.2.2 Micro Dönem

Orta sınıf yöneticilere yönelik olarak geliştirilen yeni yaklaşım, otomasyon teriminin "informate" şeklinde değiştirmiştir. Micro döneminin bilgi işlem döneminden farkı, bilişim teknolojileri araçlarının otomasyon sisteminde olduğu gibi orta kademenin yerine geçme amacıyla değil, onlara çalıştıkları alanda işlerini kolaylaştırması amacıyla kullanılmasıdır. Mikro bilgisayarların geliştirilmesiyle mikro döneme geçiş sağlanmıştır. Mikro bilgisayarlar, programcılık bilgisi olmaksızın programlardan kolaylıkla amacına uygun bir şekilde faydalanılmasını sağlayan ve grafik arabirimini barındıran bilgisayarlardır. Tablo hazırlamak için programlar, kelime işlemciler, bilgisayar yardımı ile tasarım vb. programlar, ticari amaç gütmeyen kişiler arasında da kullanılmaya başlanmıştır. Bu dönem 1970'lerin sonu ile 1980'lerin başı arasında yaşanmış ve son bulmuştur. 1971 yılında ilk elektronik çip icat edilmiş ve Intel şirketince "Bütünleşik elektronikte yeni bir dönem" şeklinde tanıtılmıştır. Fakat o zamanlar Intel bünyesinde çalışanlar dahi toplumda ne şekilde bir devrime neden olduklarını bilmiyorlardı (Port 1996).

Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte insanlar kendilerine ait bilgisayarlara ihtiyaç

duyduğundan bireysel bilgisayarların sayısı artmaya başlamıştır. Mikro teknolojilerin gelişmesi ile, çoğu ürünlerde mikro bilgisayarın etkisi görülmektedir. Tüketicilerin kullanmış olduğu kredi kartlarında, elektronik aletlerde, ulaşım araçlarında ve hayatımıza giren birçok yenilikte mikro işlemciler kullanılmaktadır (Akın 1998).

2.5.2.3 Ağ Dönemi

Alt kademedeki yürütülen işlerin otomasyonu, bilgi işçilerinin desteklenmesi, zeki ürün ve hizmetlerin geliştirilmesi alanlarında artan yatırımlar bilgisayarlar arasındaki ağların kurulup yaygınlaşması için bir zemin hazırlamıştır. Günümüzde, yerel ve geniş alan ağlarının etkisi farklı alanlarda fazlasıyla hissedilmektedir. İşletme içindeki çalışanların çabuk ve sağlıklı iletişimleri, veritabanlarına ulaşabilme, bunun yanında işletmenin piyasadaki rakipleri ve müşterileriyle ağ yolu ile karşılıklı fikir alışverişi hem sektörel hem de örgütsel birçok gelişmeleri beraberinde ortaya çıkartmaktadır (Akın 1998).

Aytaç (2006)'a göre ise bilişim teknolojilerinin evrimi dört döneme ayrılmaktadır. Bu dört dönem Çizelge 2.1'de verilmiştir.

Çizelge 2.1 Bilişim teknolojisinin evrimi

1970	1980	1990	2000
Birinci Dalga	İkinci Dalga	Üçüncü Dalga	Dördüncü Dalga
Sayısal Verileri Çözümleme	Masaüstü Yayıncılık	İletişim, Yaratıcılık, İşbirliği	Herhangi birinin herhangi bir zamanda, herhangi bir yerle iletişimi (Mobil Teknoloji)
Büyük bilgisayarların karmaşık matematik ve fen hesaplamalarında kullanılması	Kişisel bilgisayarlar <ul style="list-style-type: none">• Kelime işlemciler• Veri tabanları• Grafikler• Sunumlar• Veri tabanı	İnternet Telekomünikasyon <ul style="list-style-type: none">• Masaüstü Yayıncılık• Telekomünikasyon• Elektronik İşbirliği• Resim, Müzik, İletişim• Eğitim, Tıp, Boş zamanları değerlendirme, Eğlence• Öğretim/Öğrenme (Yapısalcılık, Proje tabanlı öğrenme)	Kişisel Dijital Yardımcılar (PDA ve PC'ler) <ul style="list-style-type: none">• Uydu tabanlı masaüstü bilgisayarlar, internet• Kablosuz araçlar-Takım çalışması-Yaşam Boyu Öğrenme-Öğrenen Örgüt-Öğretim/Öğrenme-Bilgi Okuryazarlığı

2.6 Bilgisayar

Günümüzde bilişim teknolojilerinin en önemli bileşeni olan bilgisayar hakkında pek çok tanım yapılmaktadır. Bu tanımlardan bazıları şunlardır:

Bilgisayar, verileri çok hızlı ve hatasız bir şekilde işleyerek bilgiye dönüştürme yeteneğine sahip elektronik makinedir (Temur 2001).

Bilgisayar, verilen komutların yardımıyla çok miktarda ve karmaşık verileri az bir

zaman zarfında doğru şekilde işleyebilen, depolayabilen ve gerektiğinde tekrar kullanılabilmesi için geri çağırılabilen mekanik ve elektronik parçalardan oluşan makinedir (Eryılmaz 2001).

Bilgisayar, bilgiyi kabul eden, bu bilgiyi belli bir işlemde geçirebilen ve sonuç olarak elde ettiği yeni bilgiyi kullanıcıya uygun bir formatta sunabilen bir aygıt olarak tanımlanabilir (Ünal ve Kürüm 2009).

2.6.1 Bilgisayarın Tarihçesi

1945 yılından sonra kullanılan bilgisayarların tarihi gelişimi dört kuşak altında sınıflandırılabilir. Bu kuşaklar aynı zamanda bilgisayarın zaman içindeki gelişim durumunu göstermektedir (Yozgat 1998).

2.6.2 Birinci Kuşak Bilgisayarlar (1945-1956)

İlk kuşak bilgisayarlar, çok büyük hacimli, çok enerji ve ısı harcayan bilgisayarlardı. Bunlar vakum tüpler ve radyo lambaları ile çalışmaktaydı.

Bu konuda ilk bilgisayar adını verebileceğimiz alet 1945 yılında ENIAC (Electronic Numerical Integrator And Calculator)'dır. 40 ton ağırlığında büyük hacimli ve 18000 vakum tüple çalışmaktaydı. Bu bilgisayar Pennsylvania Üniversitesinde yapılmış ve başarılı bir şekilde çalıştırılmıştır.

1946 yılında ENIAC'ın başarısından sonra EDVASK adında yeni bir bilgisayar yapıldı. İlk ticari bilgisayarlar, 1951 yılında, UNIVAC-1 adıyla üretildi.

Bu süreler içinde yapılan bilgisayarlar teknik bakımdan birbirinin aynıydı diyebiliriz. Şimdiki bilgisayarlara göre hız ve işlem kapasitesi açısından çok yavaş ve düşüktüler. Bu kuşak bilgisayarlar 10000-20000 kadar karakter depolayabilmekteydi (Tanış 1994).

2.6.3 İkinci Kuşak Bilgisayarlar (1957-1964)

Transistor devri olarak anılan bu devirde, bilgisayarlar hacim olarak küçülmüştür. Hata arama özelliklerine sahip olmaları ve saniyenin binde birinde veri işleyebilmeleri bu bilgisayarların genel özelliklerindedir (Yozgat 1998).

Birinci kuşak bilgisayarların sonunu getiren teknolojik olarak daha ileri düzeydeki bu bilgisayarlar, yukarıda saydığımız özelliklerinin yanı sıra hızlı giriş çıkış, yazılım ve programlama tekniklerinin karmaşıklığı açısından ayırıcı özelliklerdir (Tanış 1994).

2.6.4 Üçüncü Kuşak Bilgisayarlar (1965-1970)

Bu kuşak bilgisayarlarda transistorların yerini Entegre Devreler almıştır. Daha etkin giriş çıkışa sahip bu bilgisayarlar, disk, bellek gibi donanımlara da sahiptir (Tanış 1994).

Entegre devrelerin bulunmasıyla, bilgisayarlar hem hacim olarak küçüldüler hem de yeni özellikler ve hız kazandılar. Birden çok programlama (Multi Programming), birden çok işlem (Multi Processing) ve görsel bellek (Virtual Memory) gibi birimler en temel özellikleridir (Yozgat 1998).

2.6.5 Dördüncü Kuşak Bilgisayarlar (1970 ve Sonrası)

Dördüncü kuşaktaki bilgisayarların en önemli özellikleri, entegre devreler yerine geniş ölçekli devreler ve mikro işlemcilerin kullanılmasıdır. Bu kuşakta bilgisayarlarda bellek miktarı ve işlem yapma hızı bakımından önemli gelişmeler elde edilmiştir. Şuan ki yaşantımızda kullandığımız bilgisayarların temelini dördüncü kuşak oluşturmaktadır (Yozgat 1998).

Günümüzde 5. Kuşak bilgisayar bulunmamakla birlikte, geliştirme çabaları sürmektedir. Bu kuşakta yapılmak istenen işlem hızını arttırmak, kullanımı kolaylaştırmak, daha karmaşık yazılımları destekleyebilmesini sağlayabilmektir. Ulaşılmak istenen en önemli amaç ise “Yapay Zekâ” olmaktadır (Tanış 1994).

Bilgisayar kuşaklarını incelediğimizde zaman içinde bir oda büyüklüğünden cebe girebilecek boyutlara kadar küçülüp işlevlerinin arttığını rahatça anlayabiliyoruz.

2.7 İnternet

Dünya çapında birçok bilgisayar ağını, özel donanımlar aracılığı ile birbirine bağlayan çok büyük bir bilgi ağı olan internet; İngilizce —Interconnected Networks (kendi aralarında bağlantılı ağlar) kelimelerinin kısaltmasıdır (Odabaşı *et al.* 2007).

Tüm dünyayı birbirine bağlayan bir ağ olan internetin kökeni 1960'lı yıllara dayanmaktadır. İnternet fikir olarak 1962 yılında ABD Masachusettes Teknoloji Enstitüsü çalışanı J.Licklider tarafından, insanların karşılıklı bilgi paylaşımını sağlayabilmesine imkan veren global bir sistem olarak tasarladığı "Galactic Network" üzerine yazılan bir kitapla ortaya atılmıştır. Bu fikre askeri bir kurum olan ARPA sahip çıkmıştır (Tağıyev 2005).

İnternetin ortaya çıkışında, ABD'de askeri amaçla ortaya çıkan ARPA net ağı (Advanced Research Projects Agency Network) büyük etkisi olmuştur. Arpanet projesi kapsamında ilk bağlantı, 1969 yılında University of California at Los Angeles (UCLA), Stanford Research Institute (SRI), University of Utah ve University of California at Santa Barbara (UCSB)'da gerçekleştirilmiştir. Yine askeri amaçlarla, 1970'lerde üniversiteler ve savunma ile ilgili diğer kuruluşlarda bu ağa dahil edilmiştir. 1980'li yıllarda ise ABD, İngiltere ve Japonya' da akademik alanda internet yaygınlaşmaya başlamıştır. 1989 yılında "İnternet" 1993'te ise "World Wide Web" tabanlı internet araçları ile verilere daha kolay ulaşım sağlanmıştır (İçel 1998).

2.7.1 Türkiye'de İnternet

İnsanlar internet aracılığıyla gerek duyduğu her türlü bilgiyi çabuk bir şekilde bulabilmektedir. Dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen olay ve haberleri anında öğrenebilmekte, güzel ve keyifli zaman geçirebilmekte, farklı şehirlerdeki eş, dost ve akrabalarıyla sohbet edip hızlı haberleşebilmekte, banka şubelerine gitmek yerine internet bankacılığını kullanarak işlemlerini yapabilmekte ve hatta ihtiyaç

duydularında alış-verişlerini bile yapabilmektedirler (Balcı ve Ayhan 2007).

Bilgisayar ve internet, bilgiye hızlı erişilmesi ve insanların elde ettiği bilgileri paylaşımında büyük bir kolaylık sağlamaktadır. Geçmişte bilgiye ulaşmada kütüphanelerdeki kitap ve dergi gibi basılı kaynaklar kullanılırken, günümüzde bilgisayar ve internet kullanılarak aradığımız bilgileri daha kolay bir şekilde web sitelerinden ve de sanal kütüphaneler kullanılarak ulaşılmaya başlanmıştır (Tercan *et al.* 2012).

Bugün dünyanın hemen hemen her yerinden internete erişmek olanaklı hale gelmiştir. Kullanımı çok ucuz olması internetin en önemli avantajlarından birisidir. Günümüzde internet, diğer iletişim yollarını barındırabilecek bir medya şekline gelmiştir (Atabek 2001).

Ülkemizde internetin gelişimi ise 1990'lı yıllarda başlamıştır. Türkiye'de internet bağlantısı ilk defa Nisan 1993'de Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde gerçekleşmiştir. İnternet öncelikle üniversitelerde kullanılmaya başlamıştır. İnternetin Türkiye'de ticari kuruluşlar ve kişilerle buluşması ise 1996 yılında TURNET Projesi ile hayata geçmiştir. 1997 yılında, üniversitelerin internet bağlantısını ULAKNET sağlamış üniversiteler kişisel kullanıcılara göre çok daha hızlı bir şekilde birbirine bağlanmış ve internetten aktif bir şekilde yararlanmaya başlamışlardır. Daha sonra 2000'li yıllarda ticari ağlarda değişiklikler meydana gelerek, zaman içinde TURNET yerini TTNet adında yeni bir yapılanmaya bırakmıştır. Kişisel ve ticari kullanıcılar TTNet omurgasını kullanarak, üniversite ve üniversiteye bağlı birimler ise ULAKNET omurgasını kullanarak internet bağlantısına sahip olmaya başlamıştır (Canan 2010).

2.8 Eğitimde Bilişim Teknolojisi Kullanımı

Toplumların gelişmişlik düzeyleri, ürettikleri bilim ve teknoloji ile ölçülmektedir. Bunun gerçekleşmesi de eğitime bağlıdır. Bilişim teknolojilerindeki yenilikler, eğitimi de etkilemektedir. Eğitimin bilişim teknolojileri araçlarını kullanması, çağa ayak uydurabilmek için önemli görülmektedir (Kayabaşı 2005).

Eğitim ve teknoloji insan yaşamını iyileştiren önemli unsurlardır. Bu unsurlar insanın doğal ve sosyal çevresine egemen olma çabasında kullandığı araçlar olmuşlardır. Eğitim, insanoğlunun doğuştan var olan güçlerini ve yeteneklerini açığa çıkarmaya, daha güçlü, olgun, yaratıcı bir varlık olarak gelişmesine yardımcı olurken, teknoloji de insanoğlunun eğitim yoluyla edindiği bilgi ve becerilerini daha etkili ve sistemli kullanabilmesine yardımcı olmaktadır. Eğitim ve teknolojinin birlikteliğiyle insanoğlu daha güçlü bir yapıya sahip olmaktadır (Alkan 1994).

Özellikle 1980'den sonra, bilişim teknolojilerindeki süratli değişim ve gelişmelerin, toplumların günlük hayatta kullandığı tüm sistemlerini etkilediğini ifade eden Göktaş vd. (2008), bu değişim ve gelişmelerin yansıdığı sistemlerden birisinin de eğitim sistemi olduğunu söylemişlerdir. Yaşamımızın her alanını kuşatan eğitimin, hem beceri kazandırmaya hem de bilgi aktarmaya yaraya bir süreç olduğunu belirten Kocasaraç (2003), bu süreçte bilginin dağıtımının temel olduğunu ifade etmiştir. Seferoğlu (2007) da, yirmi birinci yüzyılda eğitimde üzerinde önemle durulması gereken konulardan birisinin teknolojinin eğitim de kullanımı olduğunu dile getirmiştir. Akkoyunlu (1996) ise, bilgiyi etkileyen her teknolojinin eğitimin kapısını çalmak zorunda olduğunu ifade etmiştir. Çünkü günümüz toplumlarının zaman içinde alacakları yerin belirlenmesinde bilim ve teknolojiye gösterdikleri ilerleme ve başarıların etkisi oldukça fazladır (Varol 2002).

Bilişim teknolojileri içinde bulunan sayısal çağda herkese ve özellikle öğrencilere yeni ve heyecan verici olanaklar sağlayarak, öğrenme ve öğretme yöntemlerini değiştirmektedir (Aytaç 2006).

Bütün bunlardan hareketle, eğitim ortamlarında "bilgisayar destekli eğitim", "bilgisayarlı eğitim", "bilgisayar destekli öğretim" kavramları gündeme gelmiş, son yıllarda da gündemden düşmemiştir (Uşun 2000).

Eğitim alan gençlerin bilgi toplumunun ihtiyaç duyduğu nitelikleri kazanmaları ve bilişim teknolojileri okur-yazarı olabilmeleri için okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim programlarında "Bilgisayar", "Bilişim Teknolojileri", "Bilgi ve İletişim Teknolojileri"

dersleri zorunlu ya da seçmeli olarak verilmektedir (Keser 2011).

Alkan (1994) da eğitim teknolojisi terimindeki teknoloji sözcüğüyle ilgilenmiş ve teknoloji, makineler, yöntemler, işlemler, sistemler, süreçler, yönetim ve kontrol mekanizmaları gibi farklı bileşenlerin sistematik bir şekilde bir araya getirilmesiyle oluşan ve bilim ile uygulama arasındaki köprü görevini üstlenen bir disiplin olarak tanımlandığı zaman "Eğitim Teknolojisine de eğitim alanında kuram ile uygulama arasında boşluğu dolduran bir uğraşı alanı olarak" bakılabileceğini belirtmiştir. Bu durumda eğitim teknolojisi, ilgili kuramların etkili ve faydalı uygulamalar şekline getirebilmesi için personel, tasarım, araç-gereç, süreç ve yöntemlerden oluşan bir sistemler bütünü olarak tanımlanabilir (Alkan 1994).

Eğitim teknolojisi, Türkiye'de de özellikle son on yılda eğitim alanında sık sık kullanılan bir kavram olmuştur. Eğitim literatürüne ilk defa 1960'ların ilk yıllarında ABD'de giren, sonra da kısa zamanda diğer ülkelere yayılan bu kavramın tanımlamasının bütün farklılıklarına rağmen, ortak bir amaçta birleştikleri gözlenmektedir. Eğitim teknolojisinin dile getirilen bu amaçlarına ulaşabilmesi için de bütün tanımlarda aşağıdaki üç unsurdan bir, ikisi veya hepsi üzerinde durulduğu gözlenmektedir (Ergin 1995).

- Eğitim sistemlerinde, teknolojik gelişmenin ürünü olan yeni makine ve teçhizattan yararlanılması ve eğitim amacıyla makine ve teçhizat geliştirilmesi,
- Eğitim sistemlerinde kullanılmak üzere bilimsel bilginin geliştirilmesi ve var olan bilginin kullanılabilir hale getirilmesi,
- Eğitim sistemlerinde kullanılmakta olan öğretim yöntem ve tekniklerinin iyileştirilmesidir.

Bilişim teknolojilerinin başta eğitim olmak üzere kamu hizmetlerinin tamamında etkin ve yaygın olarak kullanılması Bakanlığımızın öncelikleri arasında önemli bir yer tutmakta, e-Dönüşüm Türkiye Projesi, Hükümet Programları, ilgili diğer talimat ve düzenlemelere uygun olarak Bakanlığımızca bilişim teknolojilerinden daha etkin yararlanmaya yönelik proje ve çalışmalar sürdürülmektedir (MEB 2006a).

Okul müdürleri bilgisayar kullanımının okul işlerinde ve okul başarısını artırmada önemli görmektedirler. Bilişim teknolojilerinin kullanımı okul yöneticilerinin tutumlarında ve mesleki doyumlarında olumlu etki göstermiştir (O'Brien and Wilde 1996).

Okul yöneticileri, bilgisayar ve yeni teknolojilerin kurumlarına alımları ve faydalı olacak şekilde kullanımı konusunda sorumluluk sahibi olan kişilerin başında gelmektedirler. Teknolojinin okulda faydalı olacak şekilde kullanımı için okul yöneticileri yeni görevler üstlenmişlerdir. Teknolojinin alımı, bilgisayar laboratuvarlarının oluşturup düzenlenmesi, görevli öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda eēitim almalarının saēlanması, hali hazırda bilgisayar üzerine eēitim almış öğretmenlerin sisteme dahil edilmesi ve teknolojinin etkili bir şekilde okul yönetiminde de aktif bir şekilde kullanılması, bu yeni görevlerden birkaçıdır (Turan 2002).

Mirici vd. (2003), okul müdürleri ile yaptıkları bir araştırmada, müdürlerin eēitim kurumlarında en çok fiziksel sorunlar, ders araç gereçleri ve maddi yönden yetersizlikler olduēunu belirtmişlerdir. Ancak, eēitim kurumlarında bilişim teknolojileri araçlarının yeterince bulunmasına raēmen öğretmenlerin bunlardan faydalanmadığı ve kullanımına karşı direnç gösterdikleri de farklı araştırma sonuçlarında da görülmektedir (Marcinkiewicz 1993). Bununla birlikte öğretmenlerin bilgisayar okuryazarı yapılabilmesi de gereklidir. Ancak ğretmenleri bilgisayar kullanmalarına yönelten ya da engel olan nedenleri araştırmadan, bilgisayara karşı davranışlarını ve bunlarla ilişkili olabilecek özelliklerini bilmeden ve dikkate almadan yapılacak düzenlemelerle, öğretmenler bilgisayarı kullanmayı kavrasalar bile, bu teknolojinin eēitim kurumundaki öğretme öğrenme süreçlerinde yararlanabileceklerini öngörmenin hayalcilik olacaēı düşünülmektedir (Duman 2007).

Teknoloji karmaşık yapısı ve hızlı deēiřimi nedeniyle okul yönetimleri açısından takibi g bir sorumluluktur. Bu konudaki fırsatlar diēer yandan güçlükleri de getirmektedir. Okul yöneticilerinin kimden rehberlik alacakları ve teknolojik alımlar için nasıl karar verecekleri merak konusudur. Teknoloji çok çabuk eskimekte ve yenilenmektedir. Her geçen gün çok fazla yeni şey ortaya çıkmaktadır. Donanım (hardware) ve yazılım

(software) olarak bunların hepsine aşina olup tanımak mümkün değildir. Bu durumda okullar dışarıdan ya da devletten bir yardım beklemektedirler. Bu da okullara teknolojiye sorumlu birinin atanması gibi bir ihtiyacı ortaya çıkarmıştır. Bu kişi eğitim kurumunun merkezinde bulunur ve okullar ile teknoloji arasında bağ oluşturur. Okul yöneticilerine düzenli olarak teknolojik gelişmeleri rapor ve tavsiye eder. Bu teknoloji danışmanlarının hangi donanımlara sahip olmaları konusunda ise, pek çok okul yönetimi bu konuda tam bir şey ifade edememekle beraber genelde sertifika ve üniversite lisans programları bu konudaki en yaygın kriterlerdir (Thomas 1999).

2.9 Türkiye’de Eğitimde Bilgisayar Kullanımının Tarihsel Gelişimi

Ülkemizde 1970’li yıllarda bilişim teknolojisini radyo ve televizyonun yaygın eğitim alanında kullanılmasının planlanması, 3. Beş yıllık Kalkınma Planıyla gündeme gelmiştir. 4. Beş Yıllık Kalkınma Planında açık yüksek öğretime ve yaygın eğitim görenlere destek vermek amacıyla televizyon tesisleri açılması düşünülmüştür. Toplumun faydalanmaya başlamasından az bir süre sonra, henüz yayınlar ülke çapında istenen kalite ve yaygınlığa ulaşabilmiş değilken, halk eğitimi ve açık yüksek öğretime yönelik televizyon kanalının kurulmasının planlanması önemli bir atılım sayılabilir. Burada en önemli boyut, yayınların içerdiği konulardır. Planlama aşamasında toplumun eğitimsiz bireylerden oluşması göz önüne bulundurularak genellikle yaygın ve yetişkinlere yönelik eğitim üzerinde durulmuştur. İleriki senelerde yapılan, işitsel olarak radyo ve görsel olarak televizyon teknolojisi kullanılan açık yükseköğretim bölümlerinde de örgün eğitim çağında ve dışında olan, işi olan ya da bir işte çalışan ve eğitimine devam sağlayamayan kişilere eğitim imkanı sağlanmasına aracılık edilerek teknolojik ikicillik etkisi fazla yaşanmamıştır (Aziz 1982).

Türkiye’de 1982 yılından itibaren eğitimde bilgisayar kullanımını yükseltmeye yönelik çalışmalarla ülke bütçesinden daha fazla pay ayrılmaya başlanmıştır. Bilgisayarların aktif bir şekilde eğitim ve öğretimde kullanımı Türk eğitim politikasına yeni bir yön vermiştir. Bu yeni yön doğrultusunda okullarda da bilgisayarların etkin bir şekilde kullanılması için çalışmalar yapılmıştır (Çağiltay *et al.* 1995). 2000’li yıllarla birlikte ülkemizde gerçekleştirilen projelerle bilgi toplumunun yakalanması düşünülmektedir. Bu projelerde temel ideallerimiz doğrultusunda okullarda bilgisayar ve internet

bağlantısının olması, öğretmenlerimizin bilişim teknolojilerine yönelik eğitilmesi ve de eğitim sisteminde bilgi teknolojilerinin entegrasyonun sağlanması amaçlanmaktadır. Türkiye için kapsamı ve önemleri itibari ile bu projelerin bütçeleri çok fazladır. Bu projelerin başarılı olması için öğretmenlere önemli roller düşmektedir. Eğitim öğretimde kullanılan bilgisayar destekli eğitimin başarılı ya da başarısız olmasının temelinde öğretmenler yatmaktadır (Collins 1991). Öğretmenler bilgisayarın eğitim öğretimde kullanımında rol model oynamaktadırlar ve her türlü değişimin başarılı olması onların performansları ile alakalıdır. Bu nedenle öğretmenlerin bilgisayar kullanımına karşı olan tutum, inanç, deneyim ve yaklaşımları öğrencileri doğrudan etkilemektedir (Çağiltay *et al.* 2001).

Ülkemizde 1984 yılında orta öğretimde bilgisayar eğitiminin gündeme gelmesiyle birlikte üniversitelerdeki ilgili bölümlerin öğretim üyeleri ile MEB yetkililerinden oluşan "Orta Öğretimde Bilgisayar Eğitimi İhtisas Komisyonu" kurulmuştur. Komisyonun hazırladığı raporda öğrencilere bilgisayar kullanımının öğretilmesine öncelik verilmiş, ortaöğretim kurumlarında bilgisayar öğretimini ve bilgisayar destekli öğretimin başlatılması, bilgisayar destekli öğretimde görev alacak personelin yetiştirilmesi için belli ölçütler belirlenmiş yapılan uygulama sonuçlarına göre sistemin daha da yaygınlaştırılması gerektiği konularında önerilerde bulunmuştur (Keser 1988).

Turan (2002) Türkiye'de, teknolojinin okullarda aktif ve verimli kullanılması konusunda gelişmiş ülkelere nazaran geç kalınmasına karşın, son yıllarda, yavaş olsa da, teknolojinin okullarda kullanılmaya başlandığını belirtmektedir. Bilgisayarın okullarda etkin bir biçimde kullanılmaya başlanması ile okul ve okulların üretkenliklerine ilişkin bakış açıları da değişmeye başlamıştır.

Bilgi teknolojilerini neden eğitimde kullanıyoruz?

- Veli, eğitim kurumu, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki paylaşımlı bilgi teknolojileri araçlarında etkin yararlanarak geliştirmek,
- Eğitim kurumundaki sınıflarda, eğitimsel yazılımlar ve eğitsel oyunlarla desteklemek; bu sayede eğitimin kalitesini yükseltmek,

- Bilgi teknolojisi araçlarını sınıflara dahil etmek,
- Bütün öğrencilere hayat boyu aldıkları eğitimlerde farklı bilgi teknolojisi araçlarına kolayca erişebilme imkanı sağlamak,
- Hangi bilgi teknolojisi aracını, nerede ne ve zaman kullanabileceğini her öğrenciye kazandırmak,
- Her öğrenciye bilgiye ulaşabilme, problem çözebilme, bilginin işlenmesi ve sunabilmesini ve günlük hayatta da bilişim teknolojileri kullanabilmesini sağlamak,
- Öğrenciye bilgi teknolojisi araçlarını kullanarak pasif öğrenme ortamından aktif öğrenme düzeyine geçmesini sağlamak,
- Öğrencilerin, interneti, grafik programları, metin işleme, elektronik tablo ve hesap, sunu programları gibi işlevsel programları kullanmalarını sağlamak,
- Öğretmenler bilgisayarları, zümre ve ders planlarını hazırlama, derse uygun dijital içerik bulma, not işlemleri, ölçme-değerlendirme araçları ve kendilerini sürekli yenileyerek bilgilerini taze tutmak amacı ile kullanmalarını sağlamak,
- Eğitim Kurumlarının yönetim alanında metin işleme, hesap işleri, veri tabanı ile bilgi depolama ve okul tanıtımında sunu programları kullanarak idari işleri yaparken zamandan da tasarruf sağlayarak kolaylaşmasını sağlamak,
- Okul, ilçe milli eğitim ve il milli eğitim müdürlükleri arasındaki iletişimi bilgi teknolojilerini kullanarak daha hızlı ve kolay bir şekilde yürütülmesi sağlamak (MEB 2005).

MEB tarafından dijital okuryazarlığın iş ve yaşam becerileri açısından çok önemli olduğu günümüz dünyasında kalkınma girişimlerimiz; bilişim teknolojilerini kullanmada ve bilgiye erişimde fırsat eşitliği sağlamaya, bilişimsizlik maliyetini ve sayısal uçurumu ortadan kaldırmaya, toplumu bilinçlendirmeye ve bilişim kültürünü yaygınlaştırmaya yöneliktir. Unutulmamalıdır ki; bilgi üretimine katkı sağlamak, değişim ve gelişmeleri en kısa sürede elde etmek ve bunu kullanmak çağdaş toplumların en büyük hedefidir (MEB 2006b).

Bu hedefler için MEB farklı projeler oraya koymuştur. Bu projeler:

- Bilgisayar Deneme Okulu Projesi (BDO) ve Bilgisayar Laboratuvar Okulu (BLO)

Projesi

- Müfredat Laboratuvar Okulları (MLO) Projesi
- World Links Projesi
- MEB İnternet Erişim Projesi
- Temel Eğitim Projesi
- Fatih Projesi vb. projeler olarak MEB tarafından uygulamaya konulmuştur.

2.10 Bilgisayar Okur Yazarlığı

Bilgisayar okur-yazarlığı, bilgisayarın en basit donanım ve yazılım birimlerini tanıyıp kullanabilme, uygulama yazılımlarını kullanma mantığını kavrama, basit problemlere çözüm önerisi getirebilme ve bilgisayar teknolojisinin ekonomik ve toplumsal sonuçlarını kavrayabilmek olarak tanımlanabilir (Akkoyunlu 1996).

Bilgisayarı oluşturan temel birim ve bilgileri öğrenme, günlük hayatındaki yaşam standardını yükseltme, aradığı bilgiyi kolay bulabilme, güzel vakit geçirebilmek için kullanabilme; bilişim teknolojisi araçlarını alt seviyelerde de olsa karşılaştırabilme gibi duruma erişebilenlere bilgisayar okur-yazarı denilebilir (Yazıcı 2001).

Yazıcı (2001)'ya göre bilgisayar okur-yazarı şu yeterliliklere (Çizelge 2.2) sahip olabilmelidir.

Çizelge 2.2 Bilgisayar okur-yazar yeterlilikleri

Okur	Yazar
Temel bilgisayar tanım ve kavramları	İnternette aradığını bulabilme
Bilgisayar terimleri hakkında bilgi	Programlama kavramları
Bilgisayarların tarihi gelişimi	Yazılımların sınıflara ayırabilme
Bilgisayarların çeşitleri	Bazı uygulama yazılımlarının amaç ve kullanımı
Bilgisayarların nasıl çalıştığı	Programlama
Bilgisayarların veri kapasite birimleri	
Bilgisayarların donanımları ve çevre birimleri	
Bilgisayar network (ağları) ve temel bilgileri	

Yirmi birinci yüzyılda görülen gelişmeler çağdaş insan olabilmek için, bilgisayar okur-yazarı olmanın artık bir zorunluluk olduğunun göstermektedir. Bu özelliği olmayan kişilerin iş bulmaları zorlaşır, kendini geliştirmesi güçleşir, üretime katkıda bulunmakta zorlanacakları şimdiden görülebilmektedir. Bilgisayar okur-yazarlığı artık sadece bilgisayarı açıp-kapatma becerilerinden fazlası olmuş, temel bilgisayar kullanımını da kapsar hale gelmiştir (Orhan 1995).

Günümüzde görülen bilişim teknolojilerindeki muazzam değişim ve gelişim, bilgisayar okur-yazarlığı eğitimini farklı bir boyuta taşımış, az bir sürede tamamlanmasının mümkün olmadığını ve ömür boyu devam etmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Bilgisayar okur-yazarlık eğitiminin temel eğitimden başlayarak ortaöğretim kurumlarında da sürdürülmesi gerekmektedir. Lisans düzeyinde ise, eski bilgisayar bilgi ve becerilerini araştırma ve problem çözmeye odaklı olarak geliştirilmesi gerekmektedir (Kılınç ve Salman 2006).

Günümüzde artık bilgisayar okuryazarlığı farklı bir boyut kazanarak genişletilmiş bilgisayar okuryazarlığını ortaya çıkmıştır. Bu genişletilmiş bilgisayar okuryazarlığı bilgisayar kullanmanın ne şekilde öğrenileceği, dijital eğitim nesnesi kullanmayı, e-mail

kullanarak iletişim kurabilmeyi, kişisel web sayfası oluşturabilmeyi kapsamaktadır. Bilgi toplumundaki bilgisayar okuryazarlığı çok değişik türdeki bilgileri analiz ederek kullanmayı da içermektedir. Bu bilgisayar okuryazarlığı kütüphane ve yazılı belgelerin yerine, dijital ortam ve internet sitelerinde arama motorlarını etkin olarak kullanarak daha yeni ve daha doğru bilgiye erişim yollarını da kavramayı kapsar. Bilgisayar okuryazarlığı aranan bilginin nerede olabileceğini, nasıl bulunabileceğini, ne şekilde yorumlanması gerektiğini ve bilginin güvenilirliğini öğrenmeyi de içerir (Aytaç 2006).

2.11 Okul Yöneticilerin Bilişim Teknolojileri Kullanımı

Eğitim kurumları ve yöneticileri toplumların etkilendiği politik, sosyal, ekonomik gelişmelerden etkilenmekte ve bu değişmelere aynı süratle uyum gösterebilmesi gerekmektedir. Yönetim için tecrübenin yeterli olduğu zamanın geride kaldığı bilinmelidir. Bu nedenle bilgisayar kullanımı ile alakalı problemlerin tecrübe ile değil çağdaş ve bilimsel bir düşünce yapısı ile çözümlenmesi gerekmektedir. Günümüzdeki eğitim kurumu yöneticisinin üstlendiği rolü teknolojik gelişmelere ve çağdaş yaklaşımlara göre öğretimsel ve yönetsel tedbir almaktır (Çelikten 2002).

Okulları, yeniden yapılandırarak yeni teknolojileri kullanmasında imkan verecek şekilde yapılandırılmasında büyük ümitlerle sunulan yeni teknolojilerin uzun dönemlerde nasıl gerçekleştiği dikkate alınacak olursa, okul yöneticileri, bilişim teknolojilerini okula alımı ve aktif bir şekilde kullanılması konusunda baş sorumlu olduğu söylenebilir. Bilişim teknolojilerinin eğitim kurumlarında aktif kullanımı başka bir deyişle, "elektronik okul" un gerçekleştirilebilmesi için özellikle çevresel baskılar, eğitim yöneticilerine farklı görevler yüklemektedir. Bu görevler:

- Okula kullanılabilir yeni teknolojilerin seçimi ve alımı,
- Okula bilgisayar laboratuvarlarının standartlara uygun olarak oluşturulması,
- Okuldaki öğretmenlerin bilişim teknolojileri konusunda eğitimlerinin sağlanması,
- Bilişim teknolojileri eğitimi görmüş öğretmenlerin sisteme kazandırılması,
- Bilişim teknolojilerinden okul yönetiminde aktif bir biçimde yararlanılması, bunlardan bazılarıdır (Yılmaz 2005).

Güvenilir ve sağlıklı bir bilgi birikimi oluşturulabilmesi için bilgisayarlar okul ve bakanlık düzeyindeki çalışmalarda kullanılmalıdır. Okulda personel işlemleri, plan, bütçe, bordro, ek-ders, muhasebe gibi ihtiyaçlar için programlar kullanılabilir. Öğrenci işlerinde kayıt, devam-devamsızlık, not, karne işleri gibi görevlerde kullanılabilir. Bu programların kullanılması okullardaki yönetim görevinin niteliğini arttıracığı düşünülmektedir (Baykal 1991).

Bilgi teknolojilerini etkin bir biçimde kullanan yöneticiler, yönetsel işlevlerini kolayca yapabilmekte, bilgi ve tutumları ile bilgisayarların eğitime entegre edilmesi sürecinde öğretmenlere rehberlik edebilmektedirler (Altun 2000). Bunların yanı sıra Perez ve Uline (2003)'e göre, bilgisayar teknolojisini etkili bir şekilde uygulayan yöneticiler;

- Bilgisayar kullanımının eğitimsel reformu büyük ölçüde etkileyeceğine inanırlar,
- Teknolojinin öğretim amaçlarını nasıl olumlu etkileyeceği konusunda bir vizyon geliştirir ve anlamaya çalışırlar,
- Bilginin, karar verme mekanizmalarında çok önemli olduğuna inanırlar,
- Bilgisayar teknolojisinin iletişim ve haberleşmeyi desteklediğine inanırlar,
- Bilgisayar kullanımında kendi yeteneklerine inanırlar.

Turan (2002), okulda bilgi teknolojilerini etkin kullanan ve bu teknolojilerin kullanılmasını sağlayan yöneticilerin okullarında meydana gelecek değişimleri şöyle sıralamıştır:

- Öğrencilerin eğitim öğretim amaçlarında artış,
- Öğrencilerde devamsızlık yapmalarında azalma,
- Meslekî yönden iyi yetişmiş öğrenciler,
- Yönetim işleyişinin iyileşmesi,
- Öğretmenlerin ve diğer kurum çalışanlarının tükenmişlik ya da sıklık duyularında azalma.

Bu değişimlerin yanı sıra MEB'da okullarda bilişim teknolojileri kullanımında okul yöneticilerinin görevlerini Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğüne 2001 yılında

yayınlanan 53 sayılı genelge ile belirtilmiştir. Bu genelgenin maddeleri şu şekildedir:

- Bilişim teknolojisi sınıflarının amacına uygun olarak ve etkili bir biçimde kullanımını sağlamak,
- Bilgisayarların amaç dışını kullanımını önlemek,
- Bilgisayarlarda oluşan arıza durumlarda yetkisi olmayan kişilerin müdahalesini engellemek,
- Okulda mevcut olan teknolojik imkânlardan çevre okullarında yararlanabilmesini sağlamak,
- Okuldaki internet bağlantısını sürdürmek,
- Okuldaki yazılım CD ve kitaplarının orijinal olmasını sağlamak (MEB 2001).

Yapılan araştırmalarda, bir kurumun verimliliğinin ile kurum yöneticilerin yeterlikleri arasında birinci dereceden bir ilişki bulunduğu ortaya koyulmuştur. Okulun sahip olduğu hedeflere ulaşabilmesi ile de okul yöneticilerinin yeterlikleri, problem çözüm önerisi getirebilme yetenekleri, gelişmeleri takip edebilmeleri arasında direkt bir ilişki vardır. Okullar yeniliklerin ilk kullanıldığı kurumlardır. Bu sebeple, eğitim kurumlarında genelde eğitim teknolojileri özelde de bilgisayar kullanımı konusunda okul yöneticilerinin bilgi sahibi olmaları gerekmektedir (Çelikten 2002).

2.11.1 Okullarda Yönetim Bilişim Sistemlerinin Kullanılması

Yönetim hizmetleri açısından, okullarda işgörenlere ait tüm bilgiler, öğrenci kayıtları, kurumun muhasebe işleri, kuruma ait araç-gereç kayıtları, yönetmelik kanun ve tüzüklerin tutulması ile tüm resmi yazışmalar, ders dağılım çizelgelerinin hazırlanması, ders planlarının hazırlanması, sınavların düzenlenmesi ve değerlendirilmesi gibi tüm eğitim hizmetlerinde bilgisayar teknolojilerinden yararlanılmaktadır. Bilgisayar teknolojileri yöneticilere, verilere daha hızlı ve kolay ulaşım, yönetme ve raporlama olanağı vermektedir (Hızal 1989).

2000 yılından itibaren, MEB tarafından okul müdürleri, müdür yardımcıları ve müfettişlere yönelik olarak eğitim hizmetlerinde bilişim teknolojilerinin kullanılması

konulu seminerler düzenlenmeye başlamıştır (Balcı 2002). Altun (2004), 2000'li yıllardan sonra yöneticilerin, bilgisayar ve internet hizmetlerini metin, sunum, veri tabanı hazırlamak; çeşitli yazılımlarla idari işleri kolaylaştırıp etkin hale getirebilmek amacıyla kullandıklarını vurgulamıştır. Ayrıca il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri de, çalışmalarını çeşitli yazılımlar aracılığıyla bilişim teknolojileri üzerinden yürütmektedirler (Bardakçı 2007).

Okullarda bilgisayarın yönetsel kullanım amaçlarına ilişkin olarak elde edilen veriler çizelge 2.3'de sunulmuştur (Bozemen and Spuck 1994, Turan 2002).

Çizelge 2.3 Bilgisayarların yönetsel kullanım amaçları

Öğrenci İşleri	Binalar ve Araçlar
1. Öğrenci takip programları	20. Mekân kullanımı ve sınıf dağılımları
2. Not işlemleri ve raporları (karne, transkript vb.)	21. Envanterler
3. Öğrenci devam-devamsızlık çizelgeleri	22. Bakım programları
4. Öğrenci ve ailelere ilişkin genel bilgiler	23. Enerji yönetimi ve kontrolü
5. Sağlık ve rehberlik kayıtları	Araştırma ve Planlama İşleri
6. Öğretim sürecine ilişkin bilgiler	24. Bütçe analizleri
7. Sınavlar (test sonuçlarının değerlendirilmesi vb.) ve raporlaştırılması	25. Taşıma hizmetleri
8. Kayıt kabul ve okul ücretleri	26. İstatistiksel analizler
Personel İşleri	27. Test madde analizleri
9. Maaşlar	28. Proje planlama ve kontrol
10. Personel bilgileri	Büro İşleri
11. Görev paylaşımı	29. Word (Kelime işlemci)
12. Sertifika/diploma işleri	30. Access (Veri tabanı)
13. Sağlık/özlük işleri	31. e-mail ve sesli posta
14. Vergi iadeleri vb. personel işleri	32. Masaüstü yayıncılık
Mali İşler	33. Powerpoint (Sunu)
15. Bütçe işleri	34. Excel (Elektronik tablolama)
16. Gelir-gider defterleri	Kütüphane İşleri
17. Gelirler ve ödemeler	35. Kitap takibi
18. Satın alma işleri	36. Kitap Listeleri
19. Personel maaş vb. ödeme analizleri	37. İnternette araştırma
	38. Saklama ve satın alma

Çizelge 2.3 incelendiğinde okullardaki öğrenci işleri, personel işleri, mali işler, binalar ve araçlar, araştırma ve planlama işleri, büro işleri ve kütüphane işlerinin bilgisayarlar ile yapıldığı ve tüm bu iş ve işlemlerden okulda birinci derecede sorumlu olan okul yöneticilerinin bilişim teknolojilerini kullanma yeterliliklerin üst düzeyde olması gerektiği düşünülmektedir.

2.11.2 Okul Yönetimi Alanında Kullanılan Bilişim Teknolojileri

Eğitim politikalarına yön verilmesi, yatırım yapılacak yerlerin planlarının oluşturulması, bütçelerin ihtiyaç doğrultusunda hazırlanması, açılacak yeni kurumlar konusunda karar verilmesi ve ihtiyaç duyulan personelin belirlenmesi gibi önemi yüksek konularda merkezden karar verilmektedir. Kararlar ise hiyerarşik yapı (Bakanlık, il milli eğitim müdürlükleri, ilçe milli eğitim müdürlükleri ve okullar) tarafından bakanlığa gönderilen sağlıklı olmayan veriler ve bilgiler dikkate alınarak alınmaktadır (Sevindim 2004).

Bu yüzden bilişim teknolojilerinin potansiyelinden en üst düzeyde faydalanmak isteyen özel kurumların yanı sıra kurumsal işleyişinde dinamizm kazanmak isteyen devlet kurumları da işleyiş mekanizmalarını değiştirerek hizmetlerini elektronik ortama taşıma çalışmalarını sürdürmektedirler. Bu amaçla, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı e-Dönüşüm Türkiye Projesi'ni yürütmektedir. Bu projenin bir bileşeni olan Elektronik Devlet (e-Devlet) bağlamında aktif, şeffaf, basitleştirilmiş iş süreçlerine sahip, arka planda kurumlar arasında birbirleriyle iletişim ve etkileşim kurabildikleri ve vatandaşlara karşı tek bir örgütmüş gibi davranabilen çağdaş ve bütünleşik bir e-Devlet yapısının oluşturulması ilkesi ile yürütülen çalışmalarda topluma daha kaliteli ve hızlı kamu hizmeti sunulması amaçlanmıştır (Anonim 2009). Aynı zamanda, bilgi toplumu olma yolunda toplumsal bir dönüşüm projesi olarak ele alınan e-Devlet uygulamaları, devlet vatandaş ilişkisini farklılaştırarak bu dönüşüme katkı yapar (Bayrakçı 2005).

Dünyada sürekli ilerleme sağlayan bilişim teknolojilerini, devletin vatandaşlarına sağladığı kamu hizmetlerini daha güvenilir, denetlenebilir ve açık olarak yürütmek hedefi doğrultusunda kullanmasını amaçlayan ve vatandaşın devlete görevlerini daha kolay ve süratli bir şekilde yapmayı amaçlayan modele e-devlet modeli denmektedir (Çakmak *et al.* 2003).

Bu model eğitim sisteminde de kullanılmaya başlanmış ve MEB okullarda MEBBİS, e-Okul, Veli Bilgilendirme Sistemi, Okul İnternet Siteleri, MEB elektronik posta hizmeti ve eğitim portalı projesi gibi modellerini ortaya çıkarmıştır. Bu modelleri aşağıda ele alınmıştır.

2.11.2.1 Mebbis

1987 yılında MEB tarafından Milli Eğitim Bakanlığı Bütünleşik Yönetim Bilişim Sistemleri (MEBSİS) Projesi başlatılmıştır. MEB, sahip olduğu personel ve öğrenci sayısı ile ülkemizdeki devlet kurumları içerisinde en büyüğüdür. Aynı zamanda MEB'nin hedef kitlesi göz önüne alındığında, özellikle de bilgi çağında tüm topluma hitap ettiği net bir şekilde görülmektedir. Böylesine büyük topluluğa hizmet veren bakanlık bilişim sistemlerinden faydalanarak daha kaliteli ürün ve hizmet sağlamak, birimleri arasında bilgi alışverişini hızlandırmak, vatandaşın verilen hizmetlere daha kolay ulaşmasını sağlamak gibi hedeflerle MEBBİS projesini uygulamaya geçirmiştir (Aktan ve Vural 2005).

Günümüzde MEBBİS uygulamaları tüm işlemlerin modüller üzerinden gerçekleştirilir, aşağıda bu modüller belirtilmiştir.

- Devlet Kurumları Modülü
- e-Yatırım İşlemleri
- Meis (Milli Eğitim İstatistikleri) Modülü
- Meis Sorgu Modülü
- e-Alacak Modülü
- e-Burs Modülü
- Evrak Modülü
- Tefbis
- Kitap Seçim Modülü
- Döner Sermaye Modülü
- EgiTek Sınav Modülü
- IOMY (İlköğretim Müfettiş ve Yardımcıları) Yolluk Modülü
- MTSAS (Motorlu Taşıt Sürücü Adayları Sınavı) Modülü
- Özel Öğretim Kurumları Modülü
- Özürlü Birey Modülü
- RAM (Rehberlik ve Araştırma Merkezleri) Modülü
- TKB Modülü

- Beden Eğitim Spor İzicilik
- Performans Ölçme Değerlendirme
- Bilgisayarlı Eğitime Destek
- MEB İnternet'e Erişim Modülü
- Öğretmene Hizmet Modülü
- Eğitici Bilgisayar Formatör Öğretmen Modülü
- Yönetici Modülü

2.11.2.2 E-Okul Sistemi

e-Okul, MEB tarafından MEBBİS projesi kapsamında 2007 yılının Ocak ayında kullanıma açılmış olan bir okul yönetim bilgi sistemi web yazılımıdır. Proje kapsamında öğrenci bilgileri, TC kimlik numarasını kullanmak suretiyle MERNİS sisteminden alınarak e-okul'a kaydedilmektedir (MEB 2008a).

MEB'nın MEBBİS projesinden sonra okul ve öğrenci bilgilerine hızlı ulaşabilmek için e-okul projesini başlatmıştır. MEB yayınladığı 2007/74 nolu genelgede 2006-2007 eğitim-öğretim yılında İstanbul, Ankara, İzmir, Adana ve Eskişehir illerinde pilot olarak gerçekleştirilen e-kayıt uygulamasında, bütün paydaşlardan olumlu tepkiler alınması üzerine, 2007-2008 eğitim-öğretim yılında ülke genelindeki tüm resmi ve özel ilköğretim okullarında e- okul sistemi uygulanmaya başlanmıştır (MEB 2007b).

Okul öncesi ve ilköğretim okullarında uygulanmasına 2007-2008 eğitim öğretim yılı başında geçilen proje ile; okul öncesi ve ilköğretim öğrencilerinin bütün iş ve işlemlerinin elektronik ortamda yapılmaya başlanmasıyla, öğrencilerle ilgili (kimlik, adres, veli, not, puan, devam-devamsızlık, okuduğu kitap, haftalık ders programı, öğretmen, davranış puanları, duyuru, alınan belge bilgileri gibi) bütün bilgilerin fonksiyonel, anlık ve gerçek veriler olarak oluşması temin edilmiştir. e-Okul sistemi tüm ilköğretim okullarında standart bir yapı oluşturarak uygulamalardan kaynaklanan hataları büyük oranda ortadan kaldırmış, ders çizelgelerinin oluşturulmasından, karne ve diploma düzenlemeye kadar her alanda standart bir yapı kurulmuştur (MEB 2008b).

Ortaöğretime Geçiş Sistemi için altyapı da oluşmuş ve Bakanlığın 05.11.2008 tarihli "e-Okul sisteminin Ortaöğretim Okullarında da Uygulanması" konulu genelgesi ile bu hizmet artık liseleri de kapsamıştır. 25 Ocak 2008 tarihinde "Veli Bilgilendirme Sistemi" kullanıma açılmıştır (MEB 2008b).

e-Okul sisteminin yukarıda söz edilen yararları ve kolaylıklarının yanı sıra e-Okul'a geçiş sürecinin okullarda yarattığı bir takım sıkıntılar olduğunu ifade eden Aydoğan (2011)'a göre, tüm bu bilgi paylaşımı için öğretmenlerin ve özellikle okul idarecilerinin üzerine büyük bir sorumluluk düşmektedir. Bu sorumlulukları şöyle sıralamaktadır:

- e-Okul sisteminin düzgün işleyebilmesi için öğretmenler sınav ve proje tarihlerini, öğrencilerin sınav, proje, performans ve davranış notlarını sisteme zamanında girmeli,
- Okul yöneticileri de öğrencilerin şahsi bilgilerinin doğru ve eksiksiz girilmesini sağlamalı,
- Değişen bilgileri anında sisteme işlemeli,
- Okulun teknik bilgileri ve öğretmen kadro durumları da idareciler tarafından zorunlu olarak kaydedilmelidir.

2.11.2.3 Veli Bilgilendirme Sistemi

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi, öğrenci TC kimlik numarası ve sınıf numarası bilgileri ile giriş yapılarak öğrenci devamsızlıkları, notları, sınav tarihleri, ders programı, gelişim raporları, okuduğu kitaplar, aldığı belgeler, sınav başvuru/yer/sonuç gibi bilgileri okula gelmeden de öğrenmesini sağlar. Bu sistemin öğrenci velilerine, öğretmenler ve de okul yöneticileri tarafından tanıtılması gerekmektedir (Türkarlan 2011).

2.11.2.4 Okul İnternet Siteleri

İnternete Erişim Projesi ile hızlı, güvenilir ve ucuz şekilde internete erişim olanağı her okula uygun bant genişliğinde sağlamaktadır. Okulların kendilerini internet üzerinden tanıtmaları ve bilgilerini paylaşmaları için internet sitesi ihtiyaçlarının karşılanması

amacıyla gerekli altyapı ve yazılım çalışmaları gerçekleştirilmiştir (MEB 2009). Bakanlık tarafından okullara ücretsiz olarak www.meb.k12.tr domain adresi ile internet adresi ve alanı verilmektedir.

WEB sitesi hazırlayan okullarda; Okul Müdürü, Müdür Yardımcısı, Bilişim Teknolojileri Rehber Öğretmeni (yoksa Bilgisayar Öğretmeni), Türkçe Öğretmeni, Rehber Öğretmen, varsa ilgili kulüp sorumlu öğretmeninden oluşacak bir WEB Yayın Ekibi kurulması gerektiği belirtilmiştir. Okulların hazırlayacakları sitelerin kapsamında; haberlerin, okuldaki çeşitli faaliyetlere ait duyuruların, öğrencilerin özgün proje çalışmaları ile sanat çalışmalarının, öğrenci ve velilere yönelik eğitici içeriklerin yer alması gerekmektedir (MEB 2012).

2.11.2.5 Milli Eğitim Bakanlığı Elektronik Posta (e-Posta) Hizmeti

MEB bilişim altyapısını güçlendirdikten sonra okul ve kurum müdürlüklerine, yönetici, öğretmen ve diğer çalışanlarına "meb.gov.tr" uzantılı e-posta adresi vermiştir. Bakanlık ilköğretim öğrencilerine de ilköğretim 4. ve 5. Sınıftan itibaren e-posta adresi vermektedir. Öğrencilere verilen e-posta adresinin uzantısı @ogrenci.meb.k12.tr şeklindedir.

Bakanlığın web tabanlı e-posta hizmetine <http://www.meb.gov.tr/eposta/> adresinden ulaşılabilmektedir. Kullanıcının e-posta sisteminde bulunan hesabı ile ilgili bilgilere erişebilmesi için bazı güvenlik bilgilerine sahip olması gerekmektedir. Bunlar; kullanıcının e-posta adresi ve şifresidir. Bakanlığın çeşitli duyuru ve bilgilendirme hizmetleri e-posta aracılığıyla yönetici, öğretmen ve diğer eğitim çalışanlarına ulaştırılmaktadır (Türkarlan 2011).

2.11.2.6 Eğitim Portalı Projesi

MEB tüm eğitim paydaşlarının eğitim içeriklerine kolayca ulaşabileceği www.egitim.gov.tr portalını açarak içerik zenginleştirme çalışmalarını hızlandırmıştır. Bu amaçla "skool", "Global gateway" ve diğer bazı yabancı eğitim portallarının eğitim içerikleri Türkçe'ye çevrilip Bakanlığın web sitesinde yayımlanmak suretiyle eğitim

sistemimize kazandırılmıştır (Türkarlan 2011).

Yapılan çalışmalar sonucu oluşturulan "Öğretmenler Portalı" ve Microsoft Firması ile imzalanan iş birliği protokolü kapsamında hazırlanan "Bilgiye Erişim Portalı" açılmış ve sağlanan içeriklerin yayımına geçilmiştir (MEB 2006a).

3. MATERYAL ve METOT

Bu bölümde Uşak ilindeki ortaöğretim kurumlarında görev yapan yöneticilerin bilişim teknolojilerini kullanma yeterlik düzeylerine yönelik olarak; araştırmanın yöntemi, evreni, örnekleme, veri toplama teknikleri ve çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1 Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada Uşak ili genelindeki resmi ve özel ortaöğretim kurumlarında görev yapan yöneticilerin, bilişim teknolojileri kullanım yeterlikleri ortaya konacaktır. Araştırmada, nicel yöntemlerden genel tarama modeli ve teknik olarak da ölçek tekniği kullanılmıştır.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini ve örneklemini Uşak İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı merkez ve ilçelerdeki, tüm resmi ve özel ortaöğretim okullarında 2014-2015 eğitim-öğretim yılında görev yapan okul yöneticileri oluşturmaktadır.

3.3 Ölçme Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak ölçek kullanılmıştır (EK-1). Ölçeğin ilk bölümünde, araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi anketi kullanılmıştır. Bu ankette ortaöğretim okul yöneticilerine demografik bilgilerden oluşan soruların cevaplanması istenmiştir.

Ölçeğin ikinci bölümünde, Deniz ve Algan (2007) tarafından hazırlanan 34 sorudan ve 4 alt boyuttan oluşan "Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı Öz-Yeterliği Öğretmen Değerlendirme Formu" yer almaktadır. Yapılan geçerlik testi sonucu, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ölçeğimizde ,95 olarak bulunmuştur. Uygulanan Barlett's Test sonucunda ise bu değer 4316,281 olarak bulunmuştur. Güvenirlik çalışması için hesaplanan iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alpha) değerinin $\alpha=,979$ olduğu görülmüştür.

Ölçeğimizdeki alt boyutlar ve maddeleri çizelge 3.1'de gösterilmiştir.

Çizelge 3.1 Ölçek alt boyutları ve maddeleri

Alt Boyutlar	Madde Numaraları
Sistem Bilgisi Öz-Yeterliği (SBOY)	1.,2.,3.,4
Temel Beceriler Öz-Yeterliği (TBOY)	5.,6.,7.,8.,9.,10.,11.,12.,13.,14.,15.,16.,17.,18.,19.,20.,21.,22.,23
Hesap Tablosuna Dayalı Sınıf Yönetimi Öz-Yeterliği (HTDSYOY)	24.,25.,26.,27
Teknoloji Tabanlı Eğitsel Etkinlikler	28.,29.,30.,31.,32.,33.,34
Düzenleme Öz-Yeterliği (TTEED)	

3.4 Verilerin Toplanması

Hazırlanmış olan anket formu, tez önerisi ile birlikte Fen Bilimler Enstitüsü aracılığıyla Uşak Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gönderilmiş ve gerekli olan izin 2014-2015 eğitim öğretim yılı 9 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında uygulanmak üzere alınmıştır (Ek-2).

Uşak Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 21'i fen ve anadolu lisesi, 20'si meslek lisesi ve 4'ü de özel ortaöğretim kurumu olmak üzere merkez ilçede 24, diğer ilçelerde 21 toplamda 45 olan resmi ve özel ortaöğretim kurumlarına gidilerek 154 adet anket dağıtılmıştır. Dağıtılan bu anketlerin 145 adedi toplanabilmiş ve bunlardan 140 tanesinin araştırma için kullanılabilir durumda olduğu görülmüştür.

3.5 Verilerin Analizi

Okul yöneticilerinin bilişim teknolojilerini kullanma yeterlik düzeylerini araştırmak için yapılan anket puanlanarak bilgisayara girişi yapılmıştır. Daha sonra elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmesi, bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir. Bu aşamada, araştırma grubunu oluşturan yöneticilerin demografik özelliklerini betimleyici frekans

ve yüzde dağılımları çıkarılmıştır. Okul yöneticilerinin bilişim teknolojilerini kullanma yeterlik düzeyleri ile ilgili anketlerdeki ifadeler verilen cevapların frekans ve yüzde dağılımları bulunmuştur. Okul yöneticilerinin bilişim teknolojilerini kullanma yeterlik düzeyleri ile ilgili ifadeler verdikleri cevapların demografik özelliklerle ilişkisini araştırmaya yönelik istatistiksel analizler yapılmıştır.

Veri toplama aracı ile elde edilen bilgiler bilgisayar ortamında sayısal ifadeler olarak kaydedilmiştir. Bu bilgilerin istatistiksel sonuçlara dönüştürülmesinde Sosyal Bilimler için İstatistik Paket Programları (SPSS 19) kullanılmıştır.

Verilere önce normallik testi olan Kolmogorov-Smirnov yapılmıştır. Veriler ölçeğin genel boyutunda normal dağılmışken, alt boyutlarda normal dağılmadığı görülmüştür. Bu yüzden genel boyutta parametrik testlerle, alt boyutlarında ise non-parametrik testlerle analiz edilmiştir.

Ölçme aracının genel boyutunda cinsiyet, bilişim teknolojilerinin kullanımına yönelik eğitim ve yöneticilikle ilgili eğitim gibi ikili grup değişkenleri için t-testi (independent samples t-test) yapılmıştır. Yaş, görev, mezuniyet, mesleki kıdem, yöneticilikteki kıdem ve branş ile ilgili ikiden fazla grup değişkenleri arasında, farklılık olup olmadığını belirlemek için ise tek faktörlü varyans analizi (one-way anova) yapılmıştır. Anamlı çıkan maddelerde daha sonra anlamlılık farkını belirlemek için çoklu faktörlere sahip değişkenler için kullanılan post - hocTukey HSD testi uygulanmıştır.

Ölçme aracının alt boyutlarında cinsiyet, bilişim teknolojilerinin kullanımına yönelik eğitim ve yöneticilikle ilgili eğitim gibi ikili grup değişkenleri için Mann Withney U testi yapılmıştır. Yaş, görev, mezuniyet, mesleki kıdem, yöneticilikteki kıdem ve branş ile ilgili ikiden fazla grup değişkenleri arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için ise Kruskall Wallis H testi yapılmıştır.

Çizelge 3.2'de görüldüğü gibi “Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterlik” anketinde her bir maddeye yönelik beşli derecelendirme ölçek aralığını ifade eden “Yeterli Değilim, Biraz Yeterliyim, Yeterliyim, Oldukça Yeterliyim ve Çok

Yeterliyim” şeklindeki seçeneklerden oluşmaktadır. Bu seçeneklere sırasıyla 1, 2, 3, 4 ve 5 değerleri verilmiştir.

Çizelge 3.2 5'li derecelendirme ölçeği puan aralığı

Seçenekler	Verilen Puanlar	Puan Aralığı
Yeterli Değilim	1	1,00–1,80
Biraz Yeterliyim	2	1,81–2,60
Yeterliyim	3	2,61–3,40
Oldukça Yeterliyim	4	3,41–4,20
Çok Yeterliyim	5	4,21–5,00

4. BULGULAR

4.1 Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi

Çizelge 4.1 Cinsiyet değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kadın	19	13,6
Erkek	121	86,4
Toplam	140	100,0

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet değişkenleri açısından dağılımlarına bakıldığında (Çizelge 4.1), erkek katılımcıların kadın katılımcılardan fazla olduğu görülmektedir. Bulgular kadın katılımcıların sayısının 19, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %13,6; erkek katılımcıların sayısının 121, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %86,4 olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.2 Cinsiyet değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre bağımsız T-testi analiz sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	SD	SE	t	P
Genel	Kadın	19	3,28	,93	,21	-1,728	0,086
Boyut	Erkek	121	3,67	,91	,08		

"Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı ile İlgili Öz-Yeterlik" ölçeğinin genel boyutuna yapılan T-testi sonucuna göre (Çizelge 4.2), genel boyutu ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,086$).

Çizelge 4.3 Cinsiyet değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre Mann-Whitney U Testi analiz sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	\bar{X}	SD	SE	U	P
TBOY	Kadın	19	3,65	1,07	,24	-1,300	0,194
	Erkek	121	4,01	,88	,08		
TTEED	Kadın	19	3,02	1,06	,24	-0,780	0,435
	Erkek	121	3,22	1,11	,10		
HTDSYOY	Kadın	19	2,96	,98	0,22	-1,114	0,265
	Erkek	121	3,35	1,27	0,11		
SBOY	Kadın	19	2,26	0,96	0,22	-3,564	<0,001*
	Erkek	121	3,13	1,03	,09		

*P<,05

Temel Beceriler Öz-Yeterliği (TBOY) alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Mann-Whitney U Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.3), cinsiyet değişkeni ile arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (p=0,194).

Teknoloji Tabanlı Eğitsel Etkinlikler Düzenleme Öz-Yeterliği (TTEED) alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Mann-Whitney U Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.3), cinsiyet değişkeni ile arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (p=0,435).

Hesap Tablosuna Dayalı Sınıf Yönetimi Öz-Yeterliği (HTDSYOY) alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Mann-Whitney U Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.3), cinsiyet değişkeni ile arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (p=0,265).

Sistem Bilgisi Öz-Yeterliği (SBOY) alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Mann-Whitney U Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.3), cinsiyet değişkeni ile arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p<0,05). Ortalamalara bakıldığında erkek (\bar{X} =3,13) katılımcıların, kadın (\bar{X} =2,26) katılımcılara göre sistem bilgisi öz-yeterliğinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

4.2 Yaş Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi

Çizelge 4.4 Yaş değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı

Yaş Aralığı	f	%
20-30	2	1,4
31-40	59	42,1
41-50	57	40,7
51-üzeri	22	15,7
Toplam	140	100,0

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş değişkeni açısından dağılımlarına bakıldığında (Çizelge 4.4), 20-30 yaş aralığında 2, dağılım içindeki yüzdelerinin 1,4; 31-40 yaş aralığında 59, dağılım içindeki yüzdelerinin 42,1; 41-50 yaş aralığında 57, dağılım içindeki yüzdelerinin 40,7; 51 yaş ve üzeri yaş aralığında 22, dağılım içindeki yüzdelerinin ise 15,7 olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.5 Yaş değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre tek yönlü varyans analiz sonuçları

Boyut	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P	AF	
Genel Boyut	Gruplar Arasında	13,474	3	4,491	5,838	,001*	2-4
	Gruplar İçerisinde	104,630	136	,769			Tukey
	Toplam	118,105	139				HSD

*P<,05

Araştırmanın "Bilişim Teknolojileri Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterlikleri" genel boyutunda katılımcıların verdikleri cevapların ortalamaları Çizelge 4.5'de verilmiştir. Verilen cevapların ortalaması incelendiğinde, genel boyut ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir (F=5,838; p=,001). Bu anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için Tukey HSD testi yapılmıştır. Yapılan Tukey HSD testi sonucunda ise gruplardan 31-40 yaş grubu ile 51 ve üzeri yaş grubu arasında ve 41-50 yaş grubu ile 51 ve üzeri yaş grubu arasında anlamlı bir farklılık görüşmüştür

(AF=2-4, 3-4). Elde edilen sonuçlardan ortaöğretim kurum yöneticilerinden 31-41 ve 41-50 yaş gruplarının 51 yaş ve üzeri grubuna göre bilişim teknolojileri kullanımı ile ilgili öz-yeterliklerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Çizelge 4.6 Yaş değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçları

Boyut	Yaş Aralığı	N	\bar{X}	SD	SE	DF	X^2	P
TBOY	20-30	2	4,50	0,70	0,50	3	18,473	<0,001*
	31-40	59	4,19	0,84	0,10			
	41-50	57	3,97	0,95	0,12			
	50-üzeri	22	3,24	0,68	0,14			
TTEED	20-30	2	3,5	2,12	1,50	3	9,987	0,019*
	31-40	59	3,43	1,21	0,15			
	41-50	57	3,20	1,01	0,13			
	50-üzeri	22	2,52	0,69	0,14			
HTDSYOY	20-30	2	3,75	1,76	1,25	3	7,280	0,063
	31-40	59	3,46	1,30	0,16			
	41-50	57	3,35	1,27	0,16			
	50-üzeri	22	2,67	0,77	0,16			
SBOY	20-30	2	3,62	1,94	1,37	3	7,776	0,051
	31-40	59	3,23	1,08	0,14			
	41-50	57	2,98	1,10	0,14			
	50-üzeri	22	2,48	0,68	0,14			

*P<.05

TBOY alt boyutuna göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında yaş değişkeni ile arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Çizelge 4.6'da görüldüğü gibi 20-30 yaş grubunda $\bar{X}=4,50$, 31-40 yaş grubunda $\bar{X}=4,19$, 41-50 yaş grubunda $\bar{X}=3,97$ ve 50 yaş ve üzerindeki grupta $\bar{X}=3,24$ ortalamaları bulunmuştur. Buradan sonuçla yaş ortalaması yükseldikçe TBOY düzeyinin düştüğü görülmektedir.

TTEED alt boyutuna göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında yaş değişkeni ile arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,019$). Çizelge 4,6'da görüldüğü gibi 20-30 yaş grubunda $\bar{X}=3,50$, 31-40 yaş grubunda $\bar{X}=3,43$, 41-50 yaş grubunda $\bar{X}=3,20$ ve 50 yaş ve üzerindeki grupta $\bar{X}=2,52$ ortalamaları bulunmuştur. Buradan sonuçla yaş ortalaması yükseldikçe TTEED düzeyinin düştüğü görülmektedir.

HTDSYOY alt boyutuna göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.6), yaş değişkeni ile anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,063$).

SBOY alt boyutuna göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.6), yaş değişkeni ile anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,051$).

4.3 Görev Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi

Çizelge 4.7 Görev değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı

Yaş Aralığı	f	%
Müdür Yrd.	86	61,4
Müdür Baş Yrd.	17	12,1
Müdür	37	26,4
Toplam	140	100,0

Araştırmaya katılan katılımcıların görev değişkenleri açısından dağılımlarına bakıldığında (Çizelge 4.7), Müdür Yrd. olan katılımcıların, Müdür Baş Yrd. ve Müdür olan katılımcılardan fazla olduğu görülmektedir. Bulgular Müdür Yrd. olan katılımcıların sayısının 86, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %61,4; Müdür Baş Yrd. olan katılımcıların sayısının 17, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %12,1; Müdür olan katılımcıların sayısının 37, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %26,4 olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.8 Görev değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre tek yönlü varyans analiz sonuçları

Boyut		Kareler	Serbestlik	Kareler	F	P
		Toplamı	Derecesi	Ortalaması		
Genel Boyut	Gruplar Arasında	,067	2	,034	,039	,962
	Gruplar İçerisinde	118,038	137	,862		
	Toplam	118,105	139			

Araştırmanın "Bilişim Teknolojileri Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterlikleri" genel boyutunda katılımcıların verdikleri cevapların ortalamaları Çizelge 4.8'de verilmiştir. Verilen cevapların ortalaması incelendiğinde genel boyut ile görev değişkeni arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=,962$).

Çizelge 4.9 Görev değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçları

Boyut	Görev	N	\bar{X}	SD	SE	DF	X^2	P
TBOY	Müdür Yrd.	86	3,96	0,95	0,10			
	Müdür Baş Yrd.	17	3,99	0,85	0,20	2	0,148	0,929
	Müdür	37	3,94	0,87	0,14			
	Müdür Yrd.	86	3,18	1,12	0,12			
TTEED	Müdür Baş Yrd.	17	3,26	1,01	0,24	2	0,123	0,940
	Müdür	37	3,20	1,14	0,18			
	Müdür Yrd.	86	3,26	1,31	0,14			
	Müdür Baş Yrd.	17	3,51	1,09	0,15	2	0,533	0,766
HTDSYOY	Müdür	37	3,29	1,17	0,19			
	Müdür Yrd.	86	2,96	1,14	0,12			
	Müdür Baş Yrd.	17	3,05	1,11	0,27	2	1,329	0,514
	Müdür	37	3,12	0,85	0,14			

TBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.9), görev değişkeni ile arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,929$).

TTEED alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.9), görev değişkeni ile arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,940$).

HTDSYOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.9), görev değişkeni ile arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,766$).

SBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.9), görev değişkeni ile arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,514$).

4.4 Mezuniyet Durumu Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi

Çizelge 4.10 Mezuniyet durumu değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı

Mezuniyet	f	%
Yüksek Okul	11	7,9
Lisans	107	76,4
Yüksek Lisans	22	15,7
Toplam	140	100,0

Araştırmaya katılan katılımcıların mezuniyet durumu değişkenleri açısından dağılımlarına bakıldığında (Çizelge 4.10), Lisans mezunu olan katılımcıların, Yüksek Okul ve Yüksek Lisans mezunu olan katılımcılardan fazla olduğu görülmektedir. Bulgular Yüksek Okul mezunu olan katılımcıların sayısının 11, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %7,9; Lisans mezunu olan katılımcıların sayısının 107, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %76,4; Yüksek Lisans mezunu olan katılımcıların sayısının 22, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %15,7 olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.11 Mezuniyet durumu değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre tek yönlü varyans analiz sonuçları

Boyut	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P	AF
Genel Boyut	Gruplar Arasında	7,465	2	3,732		1-3
	Gruplar İçerisinde	110,640	137	,808	4,622	0,011*
	Toplam	118,105	139			Tukey HSD

*P<,05

Araştırmanın "Bilişim Teknolojileri Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterlilikleri" genel boyutunda katılımcıların verdikleri cevapların ortalamaları Çizelge 4.11’de verilmiştir. Verilen cevapların ortalaması incelendiğinde, genel boyut ile mezuniyet durumu değişkeni arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir (F=4,622; p=,011). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için Tukey HSD testi yapılmıştır. Yapılan Tukey HSD testi sonucunda ise gruplardan Yüksek Okul mezunu grubu ile Yüksek Lisans mezunu grubu arasında ve Lisans mezunu grubu ile Yüksek Lisans mezunu grubu arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür (AF=1-3, 2-3). Elde edilen sonuçlardan ortaöğretim kurum yöneticilerinden Yüksek Lisans mezunu olanların Lisans ve Yüksek okul mezunu olanlara göre bilişim teknolojileri kullanımı ile ilgili öz-yeterliliklerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır.

Çizelge 4.12 Mezuniyet durumu değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçları

Boyut	Mezuniyet	N	\bar{X}	SD	SE	DF	X^2	P
TBOY	Yüksek Okul	11	3,55	0,80	0,24	2	12,497	0,002*
	Lisans	107	3,88	0,93	0,09			
	Yüksek Lisans	22	4,54	0,61	0,13			
TTEED	Yüksek Okul	11	2,98	1,05	0,31	2	1,664	0,435
	Lisans	107	3,16	1,11	0,10			
	Yüksek Lisans	22	3,48	1,11	0,23			
HTDSYOY	Yüksek Okul	11	2,95	1,24	0,37	2	4,663	0,097
	Lisans	107	3,23	1,20	0,11			
	Yüksek Lisans	22	3,80	1,34	0,28			
SBOY	Yüksek Okul	11	2,65	0,88	0,26	2	6,721	0,035*
	Lisans	107	2,94	1,06	0,10			
	Yüksek Lisans	22	3,54	1,02	0,21			

*P<,05

TBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında mezuniyet durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p=0,002). Çizelge 4.12’de görüldüğü gibi Yüksek Okul mezunu grubunda \bar{X} =3,55, Lisans mezunu grubunda \bar{X} =3,88 ve Yüksek Lisans grubunda \bar{X} =4,54 ortalamaları bulunmuştur. Buradan sonuçla eğitim seviyesi yükseldikçe TBOY düzeyinin yükseldiği görülmektedir.

TTEED alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.12), mezuniyet durumu değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (p=0,435).

HTDSYOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi

analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.12), mezuniyet durumu değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,097$).

SBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında mezuniyet durumu değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p=0,035$). Çizelge 4.12’de görüldüğü gibi Yüksek Okul mezunu grubunda $\bar{X}=2,65$, Lisans mezunu grubunda $\bar{X}=2,94$ ve Yüksek Lisans grubunda $\bar{X}=3,54$ ortalamaları bulunmuştur. Buradan sonuçla eğitim seviyesi yükseldikçe SBOY düzeyinin yükseldiği görülmektedir.

4.5 Mesleki Kıdem Durumu Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi

Çizelge 4.13 Görev değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı

Mesleki Kıdem Süresi	f	%
1’den az	2	1,4
1-5	3	2,1
6-10	16	11,4
11-15	33	23,6
16-20	36	25,7
21-40	50	35,7
Toplam	140	100,0

Araştırmaya katılan katılımcıların mesleki kıdem değişkeni açısından dağılımlarına bakıldığında (Çizelge 4.13), mesleki kıdemi 21-40 yıl arası olan katılımcıların en fazla frekansa sahip olduğu görülmektedir. Bu sayıyı sırasıyla 16-20 yıl, 11-15 yıl, 6-10 yıl, 1-5 yıl ve 1 yıldan az mesleki kıdemi olan katılımcı grupları takip etmektedir. Elde edilen bulgular mesleki kıdemi 21-40 yıl olan katılımcıların sayısının 50, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %35,7; 16-20 yıl olan katılımcıların sayısının 36, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %25,7; 11-15 yıl olan katılımcıların sayısının 33, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %23,6; 6-10 yıl olan katılımcıların sayısının 16, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %11,4; 1-5 yıl olan katılımcıların sayısının 3, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %2,1, 1 yıldan az olan katılımcıların sayısının 2, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %1,4 olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.14 Mesleki kıdem durumu değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre tek yönlü varyans analiz sonuçları

Boyut		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P	AF
Genel Boyut	Gruplar Arasında	13,212	5	2,642			4-6
	Gruplar İçerisinde	104,893	134	,783	3,376	,007*	Tukey HSD
	Toplam	118,105	139				

*P<,05

Araştırmanın "Bilişim Teknolojileri Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterlikleri" genel boyutunda katılımcıların verdikleri cevapların ortalamaları Çizelge 4.14'de verilmiştir. Verilen cevapların ortalaması incelendiğinde, genel boyut ile mesleki kıdem değişkeni arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir (F=3,376; p=,007). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için Tukey HSD testi yapılmıştır. Yapılan Tukey HSD testi sonucunda ise gruplardan mesleki kıdemi 11-15 yıl ile mesleki kıdemi 21-40 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür (AF=4-6). Elde edilen sonuçlardan mesleki kıdemi 11-15 yıl olanların 21-40 yıl olanlara göre bilişim teknolojileri kullanımı ile ilgili öz-yeterliliklerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunun nedeni olarak bilişim teknolojileri ile daha erken yaşlarda tanışmış olmaları düşünülebilir.

Çizelge 4.15 Mesleki kıdem durumu değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçları

Boyut	Kıdem Süresi	N	\bar{X}	SD	SE	DF	X^2	P
TBOY	1'den az	2	3,4474	,78154	,55263	5	16,242	0,006*
	1-5	3	4,0877	,85083	,49123			
	6-10	16	4,0428	,94585	,23646			
	11-15	33	4,3270	,82850	,14422			
	16-20	36	4,1009	,92208	,15368			
	21-40	50	3,6126	,88497	,12515			
TTEED	1'den az	2	2,0714	,30305	,21429	5	17,035	0,004*
	1-5	3	3,4762	1,43806	,83027			
	6-10	16	3,3125	1,23136	,30784			
	11-15	33	3,5022	1,09330	,19032			
	16-20	36	3,5119	1,21573	,20262			
	21-40	50	2,7686	,84288	,11920			
HTDSYOY	1'den az	2	2,0000	,70711	,50000	5	11,212	0,047*
	1-5	3	3,6667	1,52753	,88192			
	6-10	16	3,1563	1,25457	,31364			
	11-15	33	3,8030	1,24178	,21617			
	16-20	36	3,4097	1,32578	,22096			
	21-40	50	2,9700	1,08989	,15413			
SBOY	1'den az	2	1,8750	,17678	,12500	5	14,631	0,012*
	1-5	3	4,0833	,87797	,50690			
	6-10	16	3,4531	1,04968	,26242			
	11-15	33	3,2500	1,12847	,19644			
	16-20	36	3,0347	1,12623	,18771			
	21-40	50	2,7000	,90492	,12797			

*P<,05

TBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.15), mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p=0,006). Çizelge 4.15'de görüldüğü gibi mesleki kıdem süresi

11-15 yıl grubunda $\bar{X}=4,3270$, mesleki kıdem süresi 16-20 yıl grubunda $\bar{X}=4,1009$, mesleki kıdem süresi 1-5 yıl grubunda $\bar{X}=4,0877$, mesleki kıdem süresi 6-10 yıl grubunda $\bar{X}=4,0428$, mesleki kıdem süresi 21-40 yıl grubunda $\bar{X}=3,6126$ ve mesleki kıdem süresi 1 yıldan az grubunda ise $\bar{X}=3,4474$ ortalamaları bulunmuştur.

TTEED alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.15), mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,004$). Çizelge 4.15'de görüldüğü gibi mesleki kıdem süresi 16-20 yıl grubunda $\bar{X}=3,5119$, mesleki kıdem süresi 11-15 yıl grubunda ise $\bar{X}=3,5022$, mesleki kıdem süresi 1-5 yıl grubunda $\bar{X}=3,4762$, mesleki kıdem süresi 6-10 yıl grubunda ise $\bar{X}=3,3125$, mesleki kıdem süresi 21-40 yıl grubunda ise $\bar{X}=2,7686$ ve mesleki kıdem süresi 1 yıldan az grubunda ise $\bar{X}=2,0714$ ortalamaları bulunmuştur.

HTDSYOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.15), mesleki kıdem durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,047$). Çizelge 4.15'de görüldüğü gibi mesleki kıdem süresi 11-15 yıl grubunda $\bar{X}=3,8030$, mesleki kıdem süresi 1-5 yıl grubunda ise $\bar{X}=3,6667$, mesleki kıdem süresi 16-20 yıl grubunda $\bar{X}=3,4097$, mesleki kıdem süresi 6-10 yıl grubunda ise $\bar{X}=3,1563$, mesleki kıdem süresi 21-40 yıl grubunda ise $\bar{X}=2,9700$ ve mesleki kıdem süresi 1 yıldan az grubunda ise $\bar{X}=2,0000$ ortalamaları bulunmuştur.

SBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.15), mesleki kıdem durumu değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($p=0,012$). Çizelge 4.15'de görüldüğü gibi mesleki kıdem süresi 1-5 yıl grubunda $\bar{X}=4,0833$, mesleki kıdem süresi 6-10 yıl grubunda ise $\bar{X}=3,4531$, mesleki kıdem süresi 11-15 yıl grubunda $\bar{X}=3,2500$, mesleki kıdem süresi 16-20 yıl grubunda ise $\bar{X}=3,0347$, mesleki kıdem süresi 21-40 yıl grubunda ise $\bar{X}=2,7000$ ve mesleki kıdem süresi 1 yıldan az grubunda ise $\bar{X}=1,8750$ ortalamaları bulunmuştur.

4.6 Yöneticilik Kıdem Durumu Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi

Çizelge 4.16 Yöneticilikteki kıdem değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı

Yön. Kıdem Süresi	f	%
1'den az	25	17,9
1-5	56	40,0
6-10	21	15,0
11-15	17	12,1
16-20	8	5,7
21-40	13	9,3
Toplam	140	100,0

Araştırmaya katılan katılımcıların yöneticilikteki kıdem değişkeni açısından dağılımlarına bakıldığında (Çizelge 4.16), yöneticilikteki kıdemi 1-5 yıl arası olan katılımcıların en fazla frekansa sahip olduğu görülmektedir. Bu sayıyı sırasıyla 1 yıldan az, 6-10 yıl, 11-15 yıl, 21-40 yıl ve 16-20 yıl yöneticilikteki kıdemi olan katılımcı grupları takip etmektedir. Elde edilen bulgular yöneticilikteki kıdemi 1-5 yıl olan katılımcıların sayısının 56, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %40,0; 1 yıldan az olan katılımcıların sayısının 25, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %17,9; 6-10 yıl olan katılımcıların sayısının 21, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %15,0; 11-15 yıl olan katılımcıların sayısının 17, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %12,1; 21-40 yıl olan katılımcıların sayısının 13, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %9,3 ve 16-20 yıl olan katılımcıların sayısının 8, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %5,7 olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.17 Yöneticilikteki kıdem durumu değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre tek yönlü varyans analiz sonuçları

Boyut	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P	AF
Genel Boyut						
Gruplar Arasında	13,069	5	2,614			1-6 2-6
Gruplar İçerisinde	105,036	134	,784	3,335	,007*	4-6 5-6
Toplam	118,105	139				Tukey HSD

*P<,05

Araştırmanın "Bilişim Teknolojileri Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterlikleri" genel boyutunda katılımcıların verdikleri cevapların ortalamaları Çizelge 4.17'de verilmiştir. Verilen cevapların ortalaması incelendiğinde genel boyut ile yöneticilikteki kıdem değişkeni arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir (F=3,335; p=,007). Farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için Tukey HSD testi yapılmıştır. Yapılan Tukey HSD testi sonucunda ise gruplardan yöneticilikteki kıdemi 1 yıldan az, 1-5 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl olanlar ile yöneticilikteki kıdemi 21-40 yıl olanlar arasında anlamlı bir farklılık görüşmüştür (AF=1-6, 2-6, 4-6, 5-6). Elde edilen sonuçlardan yöneticilikteki kıdemi sırası ile 16-20 yıl, 1-5 yıl, 1 yıldan az, 11-15 yıl olanların yöneticilikte kıdemi 21-40 yıl olanlara göre bilişim teknolojileri kullanımı ile ilgili öz-yeterliliklerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır.

Çizelge 4.18 Yöneticilikteki kıdem durumu değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçları

Boyut	Yön.	N	\bar{X}	SD	SE	DF	X^2	P
	Kıdem Süresi							
TBOY	1'den az	25	4,0358	,90202	,18040	5	17,133	0,004*
	1-5	56	4,1071	,91777	,12264			
	6-10	21	3,8997	,96589	,21077			
	11-15	17	3,9907	,82743	,20068			
	16-20	8	4,3947	,70613	,24965			
	21-40	13	3,0081	,55942	,15515			
TTEED	1'den az	25	3,2914	1,15653	,23131	5	12,963	0,024*
	1-5	56	3,3622	1,21797	,16276			
	6-10	21	3,1088	,98344	,21460			
	11-15	17	3,2689	,91596	,22215			
	16-20	8	3,4286	,91950	,32509			
	21-40	13	2,2418	,56959	,15798			
HTDSYOY	1'den az	25	3,1500	1,37500	,27500	5	10,590	0,060
	1-5	56	3,4152	1,33167	,17795			
	6-10	21	3,5476	1,05362	,22992			
	11-15	17	3,4559	1,26007	,30561			
	16-20	8	3,5938	,91552	,32368			
	21-40	13	2,3269	,56259	,15603			
SBOY	1'den az	25	3,1200	1,32508	,26502	5	8,403	0,135
	1-5	56	3,0045	1,14564	,15309			
	6-10	21	3,1429	1,02948	,22465			
	11-15	17	2,9265	,77442	,18782			
	16-20	8	3,6250	,59761	,21129			
	21-40	13	2,4423	,55108	,15284			

*P<,05

TBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında, yöneticilikteki kıdem değişkenini göre anlamlı bir farklılık

bulunmuştur ($p=0,004$). Çizelge 4.18'de görüldüğü gibi yöneticilikteki kıdem süresi 16-20 yıl grubunda $\bar{X}=4,3947$, yöneticilikteki kıdem süresi 1-5 yıl grubunda $\bar{X}=4,1071$, yöneticilikteki kıdem süresi 1 yıldan az grubunda $\bar{X}=4,0358$, yöneticilikteki kıdem süresi 11-15 yıl grubunda $\bar{X}=3,9907$, yöneticilikteki kıdem süresi 6-10 yıl grubunda $\bar{X}=3,8997$ ve yöneticilikteki kıdem süresi 21-40 yıl grubunda ise $\bar{X}=3,0081$ ortalamaları bulunmuştur.

TTEED alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında yöneticilikteki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,024$). Çizelge 4.18'de görüldüğü gibi yöneticilikteki kıdem süresi 16-20 yıl grubunda $\bar{X}=3,4286$, yöneticilikteki kıdem süresi 1-5 yıl grubunda $\bar{X}=3,3622$, yöneticilikteki kıdem süresi 1 yıldan az grubunda $\bar{X}=3,2914$, yöneticilikteki kıdem süresi 11-15 yıl grubunda ise $\bar{X}=3,2689$, yöneticilikteki kıdem süresi 6-10 yıl grubunda ise $\bar{X}=3,1088$ ve yöneticilikteki kıdem süresi 21-40 yıl grubunda ise $\bar{X}=2,2418$ ortalamaları bulunmuştur.

HTDSYOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına Çizelge 4.18'den bakıldığında yöneticilik kıdem durumu değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,060$).

SBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına Çizelge 4.18'den bakıldığında yöneticilikteki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,135$).

4.7 Branş Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi

Çizelge 4.19 Branş değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı

Branş	f	%
Türk Dili Ve Edebiyatı	23	16,4
Bilişim Teknolojileri	3	2,1
Matematik	15	10,7
Fen Bilimleri	15	10,7
Yabancı Dil	5	3,6
Din Kültürü	17	12,1
Tarih	16	11,4
Coğrafya	12	8,6
Beden Eğitimi	6	4,3
Felsefe	6	4,3
Diğer	22	15,7
Toplam	140	100,0

Araştırmaya katılan katılımcıların branş değişkeni açısından dağılımlarına bakıldığında (Çizelge 4.19), yöneticilikteki branşı Türk Dili Ve Edebiyatı olan katılımcıların en fazla frekansa sahip olduğu görülmektedir. Bu sayıyı sırasıyla branşı Diğer, Din Kültürü, Tarih, Matematik, Fen Bilimleri (Fizik, Kimya Biyoloji), Coğrafya, Beden Eğitimi, Felsefe, Yabancı Dil ve Bilişim Teknolojileri olan katılımcı grupları takip etmektedir. Elde edilen bulgular branşı Türk Dili Ve Edebiyatı olan katılımcıların sayısının 23, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %16,4; Diğer olan katılımcıların sayısının 22, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %15,7; Din Kültürü olan katılımcıların sayısının 17, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %12,1; Tarih olan katılımcıların sayısının 16, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %11,4; Matematik olan katılımcıların sayısının 15, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %10,7; Fen Bilimleri olan katılımcıların sayısının 15, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %10,7; Matematik olan katılımcıların sayısının 15, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %10,7; Coğrafya olan katılımcıların sayısının 12, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %8,6; Beden Eğitimi olan katılımcıların sayısının 6, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %4,3; Felsefe olan katılımcıların sayısının 6, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %4,3; Yabancı Dil olan katılımcıların sayısının 5, dağılım içindeki

yüzdelerinin ise %3,6; Bilişim Teknolojileri olan katılımcıların sayısının 3, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %2,1 olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.20 Branş değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre tek yönlü varyans analiz sonuçları

Boyut		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Genel Boyut	Gruplar Arasında	19,284	10	1,928	2,517	,008*
	Gruplar İçerisinde	98,821	129	,766		
	Toplam	118,105	139			

*P<,05

Araştırmanın "Bilişim Teknolojileri Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterlikleri" genel boyutunda katılımcıların verdikleri cevapların ortalamaları Çizelge 4.20'de verilmiştir. Verilen cevapların ortalaması incelendiğinde genel boyut ile branş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir (F=2,517; p=,008).

Çizelge 4.21 Branş değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçları

Boyut	Branş	N	\bar{X}	SD	SE	DF	X^2	P
TBOY	Türk Dili Ve Edebiyatı	23	3,9680	,88051	,18360	10	21,996	0,015*
	Bilişim Teknolojileri	3	5,0000	,00000	,00000			
	Matematik	15	3,5474	,79939	,20640			
	Fen Bilimleri	15	3,6456	,95806	,24737			
	Yabancı Dil	5	4,7053	,26991	,12071			
	Din Kültürü	17	3,7090	,90304	,21902			
	Tarih	16	4,0099	,82554	,20639			
	Coğrafya	12	4,1711	,94154	,27180			
	Beden Eğitimi	6	4,5702	,79640	,32513			
	Felsefe	6	3,4298	,77597	,31679			
	Diğer	22	4,1794	1,03324	,22029			
	TTEED	Türk Dili Ve Edebiyatı	23	3,1677	1,08767			
Bilişim Teknolojileri		3	5,0000	,00000	,00000			
Matematik		15	2,9143	1,01562	,26223			
Fen Bilimleri		15	3,2095	,95354	,24620			
Yabancı Dil		5	3,4000	,74505	,33320			
Din Kültürü		17	2,5126	,75434	,18295			
Tarih		16	3,2679	1,48358	,37090			
Coğrafya		12	3,3095	1,02263	,29521			
Beden Eğitimi		6	4,0476	1,16292	,47476			
Felsefe		6	2,5714	,79282	,32367			
Diğer		22	3,4935	1,06058	,22612			
HTDSYOY		Türk Dili Ve Edebiyatı	23	3,2935	1,27398	,26564	10	23,193
	Bilişim Teknolojileri	3	5,0000	,00000	,00000			
	Matematik	15	2,9333	1,01536	,26216			
	Fen Bilimleri	15	3,3167	1,18949	,30712			
	Yabancı Dil	5	3,5000	1,54110	,68920			
	Din Kültürü	17	2,5147	1,15065	,27907			
	Tarih	16	3,0313	1,28736	,32184			
	Coğrafya	12	3,7500	1,23858	,35755			
	Beden Eğitimi	6	3,8333	1,17969	,48161			
	Felsefe	6	2,6250	,54199	,22127			
	Diğer	22	3,8750	1,16943	,24932			
	SBOY	Türk Dili Ve Edebiyatı	23	2,7826	,84040	,17524		
Bilişim Teknolojileri		3	5,0000	,00000	,00000			
Matematik		15	2,7000	1,01419	,26186			
Fen Bilimleri		15	2,9500	1,15418	,29801			
Yabancı Dil		5	2,6500	,84039	,37583			
Din Kültürü		17	2,7941	,88050	,21355			
Tarih		16	2,9219	,99045	,24761			
Coğrafya		12	2,9375	,89902	,25952			
Beden Eğitimi		6	4,0417	,90023	,36752			
Felsefe		6	2,5417	,91401	,37314			
Diğer		22	3,4886	1,28517	,27400			

*P<,05

TBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,015$). Çizelge 4.21’de görüldüğü gibi branşı Bilişim Teknolojileri olanların $\bar{X}=5,0000$, branşı Yabancı Dil olanların $\bar{X}=4,7053$, branşı Beden Eğitimi olanların $\bar{X}=4,5702$, branşı Diğer olanların $\bar{X}=4,1794$, branşı Coğrafya olanların $\bar{X}=4,1711$, branşı Tarih olanların $\bar{X}=4,0099$, branşı Türk Dili Ve Edebiyatı olanların $\bar{X}=3,9680$, branşı Din Kültürü olanların $\bar{X}=3,7090$, branşı Fen Bilimleri olanların $\bar{X}=3,6456$, branşı Matematik olanların $\bar{X}=3,5674$ ve branşı Felsefe olanların ise $\bar{X}=3,4298$ ortalamaları bulunmuştur.

TTEED alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında branş değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p=0,009$). Çizelge 4.21’de görüldüğü gibi branşı Bilişim Teknolojileri olanların $\bar{X}=5,0000$, branşı Beden Eğitimi olanların $\bar{X}=4,0476$, branşı Diğer olanların $\bar{X}=3,4935$, branşı Yabancı Dil olanların $\bar{X}=3,400$, branşı Coğrafya olanların $\bar{X}=3,3095$, branşı Tarih olanların $\bar{X}=3,2679$, branşı Fen Bilimleri olanların $\bar{X}=3,2095$, branşı Türk Dili ve Edebiyatı olanların $\bar{X}=3,1677$, branşı Matematik olanların $\bar{X}=2,9143$, branşı Felsefe olanların $\bar{X}=2,5714$ ve branşı Din Kültürü olanların ise $\bar{X}=2,5126$ ortalamaları bulunmuştur.

HTDSYOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.21), branş değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,10$).

SBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Kruskal-Wallis Testi analiz sonuçlarına bakıldığında branş değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p=0,019$). Çizelge 4.21’de görüldüğü gibi branşı Bilişim Teknolojileri olanların $\bar{X}=5,0000$, branşı Beden Eğitimi olanların $\bar{X}=4,0417$, branşı Diğer olanların $\bar{X}=3,4886$, branşı Fen Bilimleri olanların $\bar{X}=2,9500$, branşı Coğrafya olanların $\bar{X}=2,9375$, branşı Tarih olanların $\bar{X}=2,9219$, branşı Din Kültürü olanların $\bar{X}=2,7941$, branşı Türk Dili ve Edebiyatı olanların $\bar{X}=2,7826$, branşı Matematik olanların $\bar{X}=2,700$, branşı Yabancı Dil olanların $\bar{X}=2,6500$ ve branşı Felsefe olanların ise $\bar{X}=2,5414$ ortalamaları bulunmuştur.

4.8 Bilişim Teknolojileri Eğitimi Alma Durumu Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi

Çizelge 4.22 Bilişim teknolojileri eğitimi değişkenine göre ortaöğretim yöneticilerinin dağılımı

Eğitim Alma	f	%
Evet	117	83,6
Hayır	23	16,4
Toplam	140	100,0

Araştırmaya katılan katılımcıların "Bilişim Teknolojileri Eğitimi" değişkeni açısından dağılımlarına bakıldığında (Çizelge 4.22), eğitim alan katılımcıların, eğitimi almayan katılımcılara göre frekansının yüksek olduğu görülmektedir. Bulgular bilişim teknolojileri eğitimi alan katılımcıların sayısının 117, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %83,6; eğitim almayan katılımcıların sayısının 23, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %16,4 olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.23 Bilişim teknolojileri eğitimi değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre bağımsız t-testi analiz sonuçları

Boyut	Eğitim Alma	N	\bar{X}	SD	SE	t	P
Genel Boyut	Evet	117	3,70	,89	,08	2,622	0,010*
	Hayır	23	3,16	,92	,19		

*P<,05

"Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı ile İlgili Öz-Yeterlik" ölçeğinin geneline yapılan T-testi sonucunda göre genel boyut Bilişim Teknolojileri Eğitimi değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (p=0,010). Çizelge 4.23 incelendiğinde bilişim teknolojileri eğitimi alanların, almayanlara göre öz-yeterliliklerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.24 Bilişim teknolojileri eğitimi değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre Mann-Whitney U Testi analiz sonuçları

Boyut	Eğitim Alma	N	\bar{X}	SD	SE	U	P
TBOY	Evet	117	4,05	,88	,08	-2,369	0,018*
	Hayır	23	3,48	,97	,20		
TTEED	Evet	117	3,29	1,11	,10	-2,325	0,020*
	Hayır	23	2,70	,95	,19		
HTDSYOY	Evet	117	3,40	1,20	,11	-2,068	0,039*
	Hayır	23	2,78	1,34	,27		
SBOY	Evet	117	3,05	1,09	,10	-0,559	0,576
	Hayır	23	2,84	,96	,20		

*P<,05

TBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Mann-Whitney U Testi analiz sonuçlarına bakıldığında Bilişim Teknolojileri Eğitimi değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (p=0,018). Çizelge 4.24 incelendiğinde bilişim teknolojileri eğitimi alanların, almayanlara göre öz-yeterliklerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

TTEED alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Mann-Whitney U Testi analiz sonuçlarına bakıldığında Bilişim Teknolojileri Eğitimi değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (p=0,020). Çizelge 4.24 incelendiğinde bilişim teknolojileri eğitimi alanların, almayanlara göre öz-yeterliklerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

HTDSYOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Mann-Whitney U Testi analiz sonuçlarına bakıldığında Bilişim Teknolojileri Eğitimi değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (p=0,039). Çizelge 4.24 incelendiğinde bilişim teknolojileri eğitimi alanların, almayanlara göre öz-yeterliklerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

SBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Mann-Whitney U Testi

analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.24), bilişim teknolojileri eğitimi değişkenini göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,576$). Bunun nedeni olarak da verilen eğitimlerde genel olarak sistem bilgisi üzerinde çok durulmayıp daha çok bilişim teknolojilerinin kullanımı üzerinde durulması gösterilebilir.

4.9 Yöneticilik Eğitimi Alma Durumu Değişkenine İlişkin Bulguların İncelenmesi

Çizelge 4.25 Yöneticilik eğitimi değişkenine göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin dağılımı

Eğitim Alma	f	%
Evet	84	60,0
Hayır	56	40,0
Toplam	140	100,0

Araştırmaya katılan katılımcıların Yöneticilik Eğitimi değişkeni açısından dağılımlarına bakıldığında (Çizelge 4.25), yöneticilik eğitimi alan katılımcıların, eğitimi almayan katılımcılara göre frekansının yüksek olduğu görülmektedir. Bulgular yöneticilik eğitimi alan katılımcıların sayısının 84, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %60; eğitim almayan katılımcıların sayısının 56, dağılım içindeki yüzdelerinin ise %40 olduğunu göstermektedir.

Çizelge 4.26 Yöneticilik eğitimi değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin genel boyutuna göre bağımsız T-testi analiz sonuçları

Boyut	Eğitim Alma	N	\bar{X}	SD	SE	t	P
Genel Boyut	Evet	84	3,67	,87	,09	0,894	0,373
	Hayır	56	3,53	,99	,13		

"Eğitimde Bilişim Teknolojileri Kullanımı ile İlgili Öz-Yeterlik" ölçeğinin geneline yapılan T-testi sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.26), Yöneticilik Eğitimi değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,373$).

Çizelge 4.27 Yöneticilik eğitimi değişkenine ilişkin verilerin ölçeğin alt boyutlarına göre Mann-Whitney U Testi analiz sonuçları

Boyut	Eğitim Alma	N	\bar{X}	SD	SE	U	P
TBOY	Evet	84	4,00	,88	,09	-0,443	0,658
	Hayır	56	3,90	,97	,13		
TTEED	Evet	84	3,24	1,04	,11	-0,840	0,401
	Hayır	56	3,13	1,20	,16		
HTDSYOY	Evet	84	3,43	1,17	,12	-1,521	0,128
	Hayır	56	3,10	1,34	,17		
SBOY	Evet	84	3,11	1,02	,11	-1,603	0,109
	Hayır	56	2,87	1,12	,14		

TBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Mann-Whitney U Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.27), Yöneticilik Eğitimi değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,658$).

TTEED alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Mann-Whitney U Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.27), Yöneticilik Eğitimi değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,401$).

HTDSYOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Mann-Whitney U Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.27), Yöneticilik Eğitimi değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,128$).

SBOY alt boyutuna göre ortaöğretim kurum yöneticilerinin Mann-Whitney U Testi analiz sonuçlarına bakıldığında (Çizelge 4.27), Yöneticilik Eğitimi değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=0,109$).

5. TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, resmi ve özel ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan yöneticilerin; bilişim teknolojileri kullanım yeterlik düzeylerinin cinsiyetlerine, yaşlarına, görevlerine, mezuniyet (eğitim) durumlarına, mesleki kıdemlerine, yöneticilikteki kıdemlerine, branşlarına, bilişim teknolojileri eğitimlerine ve de yöneticilik eğitimlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bölümde araştırmaya ilişkin bulgular alanyazınla desteklenerek ve yorumlanarak verilmektedir.

Araştırmanın cinsiyet değişkeninde elde edilen bulgulara göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanım yeterliklerinin belirlenmesinde ölçeğimizin genel boyutunda ve tboy, tted, htetsyoy alt boyutlarında cinsiyet değişkene göre anlamlı bir farklılık göstermediği, sboy alt boyutunda ise erkek yöneticilerin kadın yöneticilere göre öz-yeterliklerini daha yüksek buldukları görülmektedir. Mustafa ve Şahin (2013) tarafından yapılan araştırmada, öğretim elemanlarının öğretim amaçlı internet kullanımı ile ilgili görüşlerinin cinsiyete göre değişmediği bulgusunu elde etmişlerdir. Yılmaz (2010) tarafından yapılan araştırmada, eğitim kurumu yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanma yeterlik düzeylerinde, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Baltacı (2008) tarafından yapılan araştırmada, yöneticilerin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Çetin (2008) ise; araştırmasında cinsiyet değişkenin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyleri arasında erkek okul yöneticisi lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Horzum vd. (2004) tarafından yapılan araştırmada, okul yöneticilerinden erkek olanlar kadın olanlara göre internet üzerinden bilgi transferine, kişisel gelişim ve yazışmalar için bilgisayar kullanmaya daha fazla yönlendirdikleri ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın yaş değişkeninde elde edilen bulgulara göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanım yeterliklerinin belirlenmesinde, ölçeğimizin genel boyutunda 51 yaş ve üzeri grubu ile 31-40 yaş ve 41-50 yaş grupları lehine anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Ölçeğimizin tboy ve tted alt boyutlarında da anlamlı bir fark olduğu, yaşın artması ile yeterlik düzeylerinde azalma yaşandığı

görülmüştür. Htdsyoy ve sboy alt boyutlarında ise yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık yoktur. Baltacı (2008) tarafından yapılan araştırmada, bilgi teknolojileri kullanımı öz-yeterliliklerinin yaş değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Birişçi vd. (2011) tarafından yapılan araştırmada, öğretmen ve yöneticilerin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarında, yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Baloğlu ve Çevik (2007) tarafından yapılan araştırmada, yaş değişkeninin, okul yöneticilerinin bilgisayar kaygı düzeyleri üzerinde etkisi görülmüştür. Bunların aksine, Bozionelos (2001) tarafından yapılan araştırmada, gençlerin yaşlılara oranla daha çok bilgisayar kaygısı yaşadığını tespit etmiştir.

Araştırmanın görev değişkeninde elde edilen bulgulara göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanım yeterliklerinin belirlenmesinde, ölçeğimizin genel boyut ve tboy, tteed, htdsyoy, sboy alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Yılmaz (2010) tarafından yapılan araştırmada eğitim kurumu yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanma yeterlik düzeylerinde, görev değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Uğur (2010) tarafından yapılan araştırmada, okul yöneticilerinin bilgisayar öz-yeterlilik algılarının görev değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan Çetin (2008) tarafından yapılan araştırmada görev değişkeninin bilgisayar teknolojilerini kullanma düzeyleri arasında genel olarak eğitim kurum müdürlerinin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Baltacı (2008) tarafından yapılan araştırmada, bilgi teknolojileri kullanımı öz-yeterliliklerinin görev değişkenine göre farklılaştığı tespit edilmiş olup, müdür yardımcısı olan eğitim yöneticilerinin, müdür olarak görev yapan eğitim yöneticilerinden öz-yeterliliklerinin yüksek olduğu görülmüştür.

Araştırmanın mezuniyet (eğitim) değişkeninde elde edilen bulgulara göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanım yeterliklerinin belirlenmesinde, ölçeğimizin genel boyutuna göre lisans ile yüksek lisans mezunları, yüksek okul ile yüksek lisans mezunları arasında, yüksek lisans mezunları lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ölçeğimizin tboy ve sboy alt boyutlarında anlamlı bir fark olduğu, eğitim seviyesi arttıkça öz-yeterliliğin de arttığı görülmüştür. Tteed ve htdsyoy alt boyutlarında ise, anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kıroğlu (2014) tarafından yapılan araştırmada,

okul yöneticilerinin bilgi teknolojilerindeki yeterliliklerinin mezuniyet değişkenine göre farklılaştığı görülmüştür. Yılmaz (2010) tarafından yapılan araştırmada, bilişim teknolojileri kullanma yeterlik düzeylerinin, mezuniyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir.

Araştırmanın mesleki kıdem değişkeninde elde edilen bulgulara göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanım yeterliklerinin belirlenmesinde, ölçeğimizin genel boyutuna göre 11-15 yıl ile 21-40 yıl mesleki kıdemi olanlar arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Tboy alt boyutuna göre, 11-15 yıl ile 16-20 yıl grubu öz-yeterliği yüksek iken, 21-40 yıl ve 1 yıldan az mesleki kıdemi olanlar ise öz-yeterliği en düşük bulunmuştur. Tteed alt boyutuna göre, 16-20 yıl ile 11-15 yıl grubu öz-yeterliği yüksek iken, 21-40 yıl ve 1 yıldan az mesleki kıdemi olanlar ise öz-yeterliği en düşük bulunmuştur. Htdsyoy alt boyutuna göre, 11-15 yıl ile 1-5 yıl grubu öz-yeterliği yüksek iken, 21-40 yıl ve 1 yıldan az mesleki kıdemi olanlar ise öz-yeterliği en düşük bulunmuştur. Sboy alt boyutuna göre, 1-5 yıl ile 6-10 yıl grubu öz-yeterliği yüksek iken, 21-40 yıl ve 1 yıldan az mesleki kıdemi olanlar ise öz-yeterliği en düşük bulunmuştur. Cambaz (1999) tarafından yaptığı araştırmada, öğretmenlerin bilgisayar ilişkin tutumları mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Çetin (2008) tarafından yapılan araştırmada mesleki kıdem değişkeninin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyleri arasında bir fark bulunmuştur. Baltacı (2008) tarafından yapılan araştırmada, bilgi teknolojileri kullanımı öz-yeterliliklerinin mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. Günbayı ve Cantürk (2011) tarafından yapılan araştırmada okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisine karşı tutumlarının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür.

Araştırmanın yöneticilikteki kıdem değişkeninde elde edilen bulgulara göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanım yeterliklerinin belirlenmesinde, ölçeğimizin genel boyutuna göre 1 yıldan az ile 21-40 yıl, 1-5 yıl ile 21-40, 11-15 yıl ile 21-40, 16-20 ile 21-40 yıl arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bilişim teknolojileri kullanma yeterliğinde 16-20 yıl arası yöneticilik kıdemi olanların en yüksek, 21-40 yıl arasında olanların ise en düşük ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Tboy ve tteed alt boyutlarında da 16-20 yıl olan yönetici grubunun öz-yeterliği en

yüksek iken 21-40 yıl grubunun öz-yeterliğinin en düşük olduğu görülmüş ve anlamlı bir farklılık olduğu tesbit edilmiştir. Htdsyoy ve sboy alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Vedi (2013) tarafından yapılan araştırmada ilk ve ortaokul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeylerinin yöneticilikteki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Birişçi vd. (2011) tarafından yapılan araştırmada, öğretmen ve yöneticilerin bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumlarında, yöneticilikteki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Kıroğlu (2014) tarafından yapılan araştırmada okul yöneticilerinin bilgi teknolojilerindeki yeterliliklerinin yöneticilik kıdemi değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Araştırmanın branş değişkeninde elde edilen bulgulara göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanım yeterliklerinin belirlenmesinde, ölçeğimizin genel boyutuna anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Tboy alt boyutunda bilişim teknolojileri ve yabancı dil branşlarının öz-yeterliği grup içinde en yüksek iken, matematik ve felsefe branşlarının en düşük yeterliğe sahip oldukları sonucu elde edilmiştir. Tteed alt boyutunda bilişim teknolojileri ve beden eğitimi branşlarının öz-yeterliği grup içinde en yüksek iken, felsefe ve din kültürü branşlarının en düşük yeterliğe sahip oldukları sonucu elde edilmiştir. Sboy alt boyutunda bilişim teknolojileri ve beden eğitimi branşlarının öz-yeterliği grup içinde en yüksek iken, yabancı dil ve felsefe branşlarının en düşük yeterliğe sahip oldukları sonucu elde edilmiştir. Htdsyoy alt boyutuna göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Baltacı (2008) tarafından yapılan araştırmada ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin bilgisayar tutumları ile öz-yeterliliklerinin branş değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Vedi (2013) tarafından yapılan araştırmada ilk ve ortaokul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeylerinin branş değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Deniz (1994) tarafından yapılan çalışmada ise, branş değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmüştür.

Araştırmanın bilişim teknolojileri eğitimi değişkeninde elde edilen bulgulara göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin bilişim teknolojileri kullanım yeterliklerinin belirlenmesinde, ölçeğimizin genel boyutunda ve tboy, tteed, htdsyoy alt boyutlarında

anlamli bir fark ortaya cikmiftir. BiliŒim teknolojileri eğitim alanlar, almayanlara göre kendilerini daha yeterli olarak görmektedirler. leğimizin sboy alt boyutunda ise anlamli bir fark bulunmamiftir. Yılmaz (2010) tarafından yapılan alıŒmada biliŒim teknolojileri kullanma yeterlik düzeylerinin bilgi teknolojilerinin kullanımına yönelik eğitim alma durumu deđiŒkenine göre anlamli bir farklılık bulmadığı grlmŒtr.

AraŒtırmanın yöneticilik eğitimi deđiŒkeninde elde edilen bulgulara göre, ortaöğretim kurum yöneticilerinin biliŒim teknolojileri kullanım yeterliklerinin belirlenmesinde, ölçeğimizin genel boyutunda ve tboy, tteed, htetsyoy ve sboy alt boyutlarında anlamli bir farklılık grlmemiŒtir.

Ortaöğretim kurum yöneticilerinin biliŒim teknolojileri kullanım yeterlik düzeylerinin belirlenmesi adlı alıŒmada elde edilen bulgulardan yararlanılarak uygulayıcılara Şu neriler geliŒtirilmiŒtir:

- Okul yöneticilerinden 50 yaŒ ve üzeri olanların ve de yöneticilik kıdemi 21 yıl ve üzeri olanlara biliŒim teknolojileri ile ilgili hizmet içi eğitim kurslarına alınıp, bilgilerinin güncellenmesi sağlanılabilir
- MEB ile niversiteler aralarında gerekleŒtirilen protokollerle eğitim kurum yöneticilerinin yüksek lisans ve doktora eğitimi alarak, eğitim düzeylerini yükseltmesi sağlanabilir.
- Mesleğinin daha ilk yılında kurum yöneticisi olan eğitimcilere ve de meslekteki kıdemi 21 yıl ve üzeri olan okul yöneticilerine biliŒim teknolojileri ile ilgili hizmet içi eğitim kursları almaları sağlanabilir.
- Okul yöneticilerini atama kriterleri arasına, biliŒim teknolojileri kullanma yeterliği konulabilir.

AraŒtırmacılara neriler:

- İlkokul ve ortaokul eğitim kurum yöneticilerinin biliŒim teknolojileri kullanım yeterlik düzeylerini karŒılaŒtırılabilir.
- AraŒtırmanın evreni UŒak ili olduğu için özel ortaöğretim kurum sayısı azdır. Özel

öğretim kurumlarının sayısı artırılarak resmi ve özel eğitim kurumları yöneticileri arasındaki bilişim teknolojileri yeterlik düzeyleri karşılaştırılabilir.

- Uşak ili ile sınırlı olan bu çalışmanın sonuçları Türkiye evrenini temsil edecek şekilde araştırmalar yapılabilir.

6. KAYNAKLAR

- Akkoyunlu, B. (1996). Bilgisayar okuryazarlığı yeterlilikleri ile mevcut ders programlarının kaynaştırılmasının öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **12**: 127-134.
- Akkoyunlu, B. ve Kurbanoglu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar öz-yeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **24**: 1-10.
- Akın, B. (1998). Bilişim teknolojilerinin evrimi ve bilişim teknolojilerinin çağdaş işletmelerde stratejik yönetim üzerindeki etkileri. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, **8**: 239-253.
- Aktan, C.C. ve Vural, D.Y. (2005). Bilgi Çağı Bilgi Yönetimi ve Bilgi Sistemleri. Çizgi Kitabevi, Konya.
- Alkan, C. (1994). Eğitim Teknolojisi. Yargıçoğlu Matbaası, Ankara.
- Altun, S.A. (2000). Okul yöneticilerinin bilgisayar kullanma düzeyleri. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, **1**: 10-16.
- Altun, S.A. (2004). Okul müdürlerinin bilgi teknolojisi sınıflarına ilişkin görüşleri. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, **37**: 46-71.
- Anonim, 2009. Stratejik Plan (2009-2013). DPT, Ankara.
- Atabek, Ü. (2001). İletişim ve Teknoloji. Seçkin Yayınları, Ankara.
- Aydın, İ.P. (2006). Eğitim ve Öğretimde Etik. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Aydoğan, N. (2011). İlköğretimde İdareci ve Öğretmenlerin E-Okul Sistemini Kullanım Alışkanlıklarının Güncellenmesi Kocaeli Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Aytaç, T. (2006). Eğitimde Bilişim Teknolojileri. Asil Yayıncılık, Ankara.

- Aziz, A. (1982). Radyo ve televizyonla eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi (EFAM) Dergisi*, **2**: 40-43.
- Balcı, A. (2002). Etkili Okul ve Okul Geliştirme. Pegem Yayınları, Ankara.
- Balcı, Ş. ve Ayhan, B. (2007). Üniversite öğrencilerinin internet kullanım ve doyumları üzerine bir saha araştırması. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, **5 (1)**: 174-197.
- Balçık, B. (2002). İşletme Yönetimi. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Baloğlu, M. ve Çevik, V. (2007). Okul yöneticilerinin bilgisayar kaygısı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, **52**: 547-568.
- Baltacı, H. (2008). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yöneticilerin Bilgisayar Tutumları İle Öz-Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bardakçı, S. (2007). Eğitim Yöneticilerinin İnternet Kullanımına İlişkin Tutumlarının İşkolliklik Eğilimleri Üzerine Etkilerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Başar, E. (2003). Eğitim Sosyolojisi Eğitimin Toplumsal Temelleri. Kardeşler Ofset, Samsun.
- Baykal, A. (1991). Eğitimde bilgisayar: Yararları ve yetersizlikleri. *Yasadıkça Eğitim Dergisi*, **14**: 29-30.
- Bayrakçı, M. (2005). E-Devlete Geçiş Sürecinde Milli Eğitim Bakanlığı Yönetim Bilgi Sistemleri ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar (Kırıkkale İli Örneği). Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Binbaşıoğlu, C. (1983). Eğitim Yöneticiliği. Binbaşıoğlu Yayınevi, Ankara.
- Bingöl, D. (2005). İnsan Kaynakları Yönetimi. Beta Yayınları, İstanbul.

- Birişçi, S., Metin, M. ve Demiryürek, G. (2011). İlköğretim öğretmenlerinin bilgisayar kullanımına yönelik tutumlarının incelenmesi: Artvin ili örneği. *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi*, **2(4)**: 1-18.
- Bozionelos, N. (2001). Computer anxiety: Relationship with computer experience and prevalence. *Computers in Human Behavior*, **17**: 213–224.
- Bradley, S., Hausmann, J.A. and Nolan, R.L. (1993). Globalization, Technology and Competition-The Fusion Of Computers and Telecommunications In The 1990's. Harvard Business School Pres, Boston.
- Bursalıoğlu, Z. (2000). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Cambaz, H. (1999). Öğretmen ve Öğrencilerin Öğrenme-Öğretme Süreçlerinde Bilgisayar Karşı Tutum ve Kaygılarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Can, N. (2002). Değişim sürecinde eğitim yönetimi. *Milli Eğitim Dergisi*, **155**: 89-98.
- Canan, F. (2010). Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı, Disosiyatif Belirtiler ve Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki. Tıpta Uzmanlık Tezi, Düzce Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Psikiyatri Anabilim Dalı, Düzce.
- Collins, A. (1991). The role of computer technology in restructuring schools. *Phi Delta Kappan*, **73**: 28-36.
- Çağiltay, K., Özgüt, A. ve Aşkar, P. (1995). Setting up a computer mediated communication network for secondary schools. *Proceedings INET*, **95**: 315- 320.
- Çağiltay, K., Çakıroğlu, J., Çağiltay, N. ve Çakıroğlu, E. (2001). Öğretimde bilgisayar kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **21**: 19-28.
- Çakmak, T., Kaplan, V., Üstün, C. ve Yıldırım, H. (2003). Her Şeyi Eleştirdik. Macar Yayıncılık, Ankara.

- Çelikten, M. (2002). Okul müdürlerinin bilgisayar kullanma becerileri. *Milli Eğitim Dergisi*, **155**: 182-190.
- Çetin, S. (2008). İlköğretim Okulu Yöneticilerin Bilgisayar Kullanma Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Deniz, L. (1994). Bilgisayar Tutum Ölçeği (BTÖ-M)'nin Gerçeklik, Güvenirlilik, Norm Çalışması ve Örnek Bir Uygulama. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Deniz, L. ve Algan, C.E. (2007). Eğitimde bilgi teknolojileri kullanımı öz-yeterlilikleri ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, **25**: 87-107.
- Dönmez, B. (2002). Müfettiş, okul yönetici ve öğretmen algılarına göre ilköğretim yöneticilerinin yeterlilikleri. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, **29**: 27-45.
- Duman, A. (2007). Okullarda Bilişim Teknolojisinden Etkili Yararlanmada Okul Yönetimi Açısından Karşılaşılan Sorunlar (Elazığ İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Ergin, A. (1995). Öğretim Teknolojisi İletişim. Pegem Yayınları, Ankara.
- Ergişi, K. (2005). Bilgi Teknolojilerinin Okulda Etkin Kullanımı İle İlgili Okul Yöneticilerinin Teknolojik Yeterliliklerinin Belirlenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Eryılmaz, S. (2001). Bilgisayar 1 Ders Kitabı. Tutubay Yayınları, Ankara.
- Göktaş, Y., Yıldırım, Z. ve Yıldırım, S. (2008). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim fakültelerindeki durumu: Dekanların görüşleri. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, **149**: 31-50.
- Güçlüol, K. (1985). Eğitim Yönetiminde Karar ve Örnek Olaylar. Kadioğlu Matbaası, Ankara.

- Günbayı, İ. ve Cantürk, G. (2011). Bilgisayar teknolojisinin okul yönetiminde kullanımında okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisine karşı tutumları. *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Araştırma Dergisi*, **2(3)**: 47-70.
- Gürsel, M. (1997). Okul Yönetimi. Mikro Basım Yayım Dağıtım, Konya.
- Hızal, A. (1989). Bilgisayar eğitimi ve bilgisayar destekli öğretime ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **11**: 338-339.
- Horzum, M.B., Yaman, E. ve Yaman, H. (2004). Okul yöneticilerinin öğretmenleri bilgisayar ve internet kullanmaya yönlendirme düzeyleri: Sakarya ili örneği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, **3(6)**: 227-242.
- İlgar, L. (2005). Eğitim Yönetimi Okul Yönetimi Sınıf Yönetimi. Beta Basım Yayın, İstanbul.
- İçel, K. (1998). Kitle Haberleşme Hukuku. Beta Yayınları, İstanbul.
- İnal, K. (2004). Eğitim ve İktidar. Ütopya Yayıncılık, Ankara.
- İnce, İ., Şenyüzlü, B. ve Uğur, B. (2010). Bilişim Teknolojileri Öğretmen Kılavuz Kitabı. Ada Matbaacılık, Ankara.
- İraz, R. (2004). Organizasyonlarda karar verme ve iletişim sürecinin etkinliği bakımından bilgi teknolojilerinin rolü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. **11**: 407-422.
- İsman, A. (2001). Bilgisayar ve eğitim. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **2**: 16-19.
- Kayabaşı, Y. (2005). Sanal gerçeklik ve eğitim amaçlı kullanılması. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, **4**: 151-158.
- Kaykanacı, M. (2003). İlköğretim okul müdürlerinin yönetim işlerine verdikleri önem ve harcadıkları zaman. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, **11**: 137-158.

- Keser, H. (1988). Bilgisayar Destekli Öğretim İçin Bir Model Önerisi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Keser, H. (2011). Türkiye'de bilgisayar eğitiminde ilk adım: Orta öğretimde bilgisayar eğitimi ihtisas komisyonu raporu. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, **2**: 83-94.
- Keskinkılıç, K. (2007). Yönetim Süreçleri, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Kılınç, A. ve Salman, S. (2006). Fen ve matematik alanları öğretmen adaylarında bilgisayar okuryazarlığı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **2**: 150-166.
- Kıroğlu, O. (2014). Okul Yöneticilerinin Bilgi Teknolojilerindeki Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Kocasaraç, H. (2003). Bilgisayarların öğretim alanında kullanımına ilişkin öğretmen yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, **3**: 77-86.
- Korkut, F. (2002). Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, **22**: 177-184.
- Marcinkiewicz, H.R. (1993). Computer and teachers: factors influencing computer use in the classroom. *Journal of Research on Computing in Education*, **26**: 220-237.
- MEB. (2001). Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Bilgi Teknolojilerinin Kullanımı. luleburgaz.meb.gov.tr/dosyalar/formator/5985.pdf, Erişim Tarihi: 15.01.2015.
- MEB. (2005). Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, Eğitimde Bilgi Teknolojisi Araçlarının Kullanımı Ve Rolü. http://www.meb.gov.tr/belirligunler/internet_haftasi_2005/bt/egitimde_bilgi_tekno_arac_kullanimi.htm, Erişim Tarihi: 05.01.2015.
- MEB. (2006a). Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Bilişim Teknolojileri Hizmetleri Genelgesi. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/6606_0.html, Erişim Tarihi:

15.01.2015.

MEB. (2006b). Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü WEB Hizmetleri.
http://mevzuat.meb.gov.tr/html/18675_0.html, Erişim Tarihi: 15.01.2015.

MEB. (2007a). Temel Eğitim Projesi 2. Fazı: BT Entegrasyonu Temel Araştırması.
<http://ocw.metu.edu.tr/pluginfile.php/3298/course/section/1180/BT%20Entegrasyonu.pdf>, Erişim Tarihi: 15.01.2015.

MEB. (2007b). İlköğretim Genel Müdürlüğü E-okul Uygulaması.
http://mevzuat.meb.gov.tr/html/15709_0.html, Erişim Tarihi: 15.01.2015.

MEB. (2008a). Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü E-Okul Kullanım Kılavuzu.
<http://e-okul.meb.gov.tr/Dokumanlar/e-Okul-Kilavuz.pdf>, Erişim Tarihi: 15.01.2015.

MEB. (2008b). Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü e -Okul Sistemi'nin Ortaöğretim Okullarında Uygulanması.
http://mevzuat.meb.gov.tr/html/19638_76.html, Erişim Tarihi: 15.01.2015.

MEB. (2009). Strateji Geliştirme Başkanlığı 2010-2014 Stratejik Planı.
http://sgb.meb.gov.tr/Str_yon_planlama_V2/MEBStratejikPlan.pdf, Erişim Tarihi: 15.01.2015.

MEB. (2012). Okul Web Sitesi Yönetim Paneli Kullanımı Esasları.
<http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/bgb/WEBPanelKullanımEsasları.pdf>, Erişim Tarihi: 15.01.2015.

MEB. (2013). Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği.
http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ortaogr kurumyon_0/ortaogr kurumyon_1.html, Erişim Tarihi: 15. 01.2015.

Mirici, İ.H., Arslan, M.M. ve Özçelik, N. (2003). İlköğretim okulu müdürlerinin okul yönetiminde karşılaştıkları sorunlar Kırıkkale örneği. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, **298**: 29-40.

- Mustafa, M.Q., Şahin, S. (2013). Öğretim elamanlarının öğretim amaçlı internet kullanımına dair görüşleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama Dergisi*, **3(2)**: 42-50.
- Odabaşı, F., Kabakçı, I. ve Çoklar, A.N. (2007). İnternet, Çocuk ve Aile. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Orhan, F. (1995). Bilgisayar Ders Yazılımlarının Değerlendirilmesi İçin Bir Model Önerisi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- O'Brien, G.J. and Wilde W.D. (1996). Australian managers' perceptions, attitudes and use of information technology. *Information and Software Technology*, **38**: 783-789.
- Öğüt, A. (2001). Bilgi Çağında Yönetim. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Özden, Y. (2012). 21. Yüzyıl becerilerinin öğrencilere kazandırılması yolunda Türk eğitim sisteminde reform adımları ne olmalı? (ODTÜ BÖTE Online), http://www.tusiad.org/__rsc/shared/file/YasarOzden-26062012.pdf Erişim Tarihi: 25. 12.2014.
- Perez, L.G. and Uline, C.L. (2003). Administrative problem solving in the information age creating technological capacity. *Journal of Educational Administration*, **41**: 146-157.
- Port, O. (1996). The silicon age? It is just dawning. *Business Week, December 9*: 46-47
- Seferoğlu, S.S. (2007). İlköğretim bilgisayar dersi öğretim programı: Eleştirel bir bakış ve uygulamada yaşanan sorunlar. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, **29**: 99-111.
- Sevindim, M. ve Aksoy, H.H. (2004). Kamu Bilgi Ağları ve İlsis Projesi.
- Şahin, İ. (2001). Bilişim Teknolojileri ve Öğretimde Alternatif Yaklaşımlar. I. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu, Sakarya Üniversitesi, Ohio University and Iowa State University, 28-30 Kasım, 241-250.
- Şişman, M. (2002). Öğretim Liderliği. Pegem A Yayınları, Ankara.

- Tağıyev, R. (2005). E-Ticaret ve İnternet Üzerinden Pazarlama. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tanış, G. (1994). Açıklamalı, Uygulama Örneklı Bilgisayar. Antalya.
- Taymaz, H. (2003). Okul Yönetimi, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Telem, M. (2001). Computerization of school administration: Impact on the principal's role a case study, *Computers & Education*, **37**: 345-362.
- Temur, S. (2001). Bilgisayar Teknolojisi ve Kullanımı. Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya.
- Tercan, İ., Sakarya, S. ve Çoklar, A.N. (2012). Çocukların gözüyle onların internet kullanım profilleri ve ailelerin getirdiği sınırlamalar: Anamur ilçe örneği. *E-Journal Of New World Sciences Academy*, **7**: 305-312.
- Thomas, W.R. (1999). Educational technology: Are school administrators ready for It?. Southern Educational Board, Atlanta. (ERIC Document Reproduction Service No. ED459690).
- Tor, H. ve Erden, O. (2004). İlköğretim öğrencilerinin bilgi teknolojilerinden yararlanma düzeyleri üzerine bir araştırma. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, **3 (1)**: 120-130.
- Töremen, F. ve Kolay, Y. (2003). İlköğretim okulu yöneticilerinin sahip olması gereken yeterlikler. *Milli Eğitim Dergisi*, **160**: 1-6.
- Turan, S. (2002). Teknolojinin okul yönetiminde etkin kullanımında eğitim yöneticisinin rolü. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, **30**: 271-281.
- Türkarıslan, U. (2011). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Bilişim Teknolojileri Alanındaki Yeterlik Standartları. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Türkoğlu, R. (2006). Örgütsel düzeyde bilişim teknolojilerinden yararlanılması. <http://turk-internet.com/portal/yazigoster.php?yaziid=15956>, Erişim Tarihi:

15.04.2015.

- Uğur, C. (2010). Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Öz-Yeterlik Algıları ve Bilgisayar Kaygılarının, Bilgisayar Teknolojileri Kullanma Düzeylerine Etkisi (Burdur İli Örneği). Yüksek Lisans, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Uşun, S. (2000). Dünya’da ve Türkiye’de Bilgisayar Destekli Öğretim. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Ünal, S. ve Kürüm, E.Y. (2009). Eğitim Teknolojisine Giriş. Pelikan Yayınları, İstanbul.
- Varol, N. (2002). Bilişim Teknolojilerinin Eğitim Kurumlarında Kullanımları ve Eğitimcilerin Rolü. Akademik Bilişim Konferansları, Selçuk Üniversitesi, Konya, 6-8 Şubat, 40-42.
- Vedi, B. (2013). İlk ve Ortaokul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisini Kullanma Düzeylerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yıldız, B. Ilgaz, H. ve Seferoğlu, S.S. (2010). Türkiye’de Bilim ve Teknoloji Politikaları: 1963’den 2013’e Kalkınma Planlarına Genel Bir Bakış. Akademik Bilişim, Muğla Üniversitesi, Muğla, 10-12 Şubat, 4-9.
- Yazıcı, A. (2001). Ülkemizde bilgisayar okuryazarlığı üzerine. *TBD Bilişim Kültürü Dergisi*, **77**: 30-32.
- Yılmaz, A. (2005). Eğitim yönetiminde bilgisayarlardan faydalanmanın avantajları ve dezavantajları. *Milli Eğitim Dergisi*, **166**: 73-75.
- Yılmaz, S. (2010). Okul Yöneticilerinin Bilişim Teknolojilerini Kullanma Yeterlik Düzeylerinin Araştırılması: İstanbul-Kağıthane Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yozgat, U. (1998). Yönetim Bilişim Sistemleri. Beta Yayınlar, İstanbul.

Yurdakul, C. ve Çağlayan, M.U. (1997). Bilgi Teknolojileri Türkiye İçin Nasıl Bir Gelecek Hazırlamakta. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.

Yücel, D. ve Erkut, H. (2003). Bilişim teknolojilerinin çalışma yaşam kalitesi üzerine etkisi. *İstanbul Teknik Üniversitesi Mühendislik Dergisi*, **2(2)**: 49-59.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Gökhan SUNAL
Doğum Yeri ve Tarihi : Banaz- 20.06.1982
Yabancı Dili : İngilizce
İletişim (Telefon/e-posta) : 0505 583 41 84 – gokhan_sunal@hotmail.com

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise : Uşak Lisesi, 2000
Lisans : Balıkesir Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
2005

Yüksek Lisans :

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl : Milli Eğitim Bakanlığı (2005 Yılı Başlangıç)

EKLER

Ek 1. EĞİTİMDE BİLGİ TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI İLE İLGİLİ ÖZ-YETERLİLİK ANKETİ

SAYIN OKUL YÖNETİCİSİ

Bu anket Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü İnternet ve Bilişim Teknolojileri Yönetimi alanında yürütülmekte olan “Ortaöğretim Okul Yöneticilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanma Yeterlik Düzeylerinin Belirlenmesi” konulu yüksek lisans tez çalışmasına katkıda bulunmak için hazırlanmıştır. Anketten elde edilen veriler toplu olarak değerlendirilecek ve sadece çalışmanın amacına uygun olarak kullanılacaktır. Bu nedenle ankete isminizi yazmanıza gerek yoktur. Araştırmada elde edilecek bulguların geçerliliği sizin anketi cevaplamadaki içtenliğinize bağlıdır. Ankete içtenlikle vereceğiniz cevaplar araştırmanın amacına ulaşmasına katkı sağlayacaktır. Araştırmaya yapacağınız katkılar için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarım.

Gökhan SUNAL

Besim Atalay Ortaokulu Bilişim Teknolojileri Öğretmeni

Tel: 05055834184

gokhan_sunal@hotmail.com

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Sinan YÖRÜK

Aşağıdaki konularda istenilen kısımları eksiksiz (x) şeklinde işaretleyiniz

1. Cinsiyetiniz? Kadın() Erkek()
2. Yaşınız?
20-30 () 31-40 () 41-50 () 50 ve üzeri ()
3. Göreviniz?
Müdür Yrd. () Müdür Başyardımcısı () Okul Müdürü ()
4. Mezuniyet durumunuz?
Ön lisans () Yüksek Lisans ()
Yükseköğretim () Doktora ()
Lisans ()
5. Meslekteki kıdem süreniz?
1 Yıldan Az () 1-5 Yıl () 6-10 Yıl ()

11-15 Yıl () 16-20 Yıl () 21 Yıl ve Üzeri ()

6. Yöneticilik kıdem süreniz?

1 Yıldan Az () 1-5 Yıl () 6-10 Yıl ()

11-15 Yıl () 16-20 Yıl () 21 Yıl ve Üzeri ()

7. Branşınız:

1. () Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni
2. () Bilişim Teknolojileri Öğretmeni
3. () Matematik Öğretmeni
4. () Fizik Öğretmeni
5. () Kimya Öğretmeni
6. () Biyoloji Öğretmeni
7. () Yabancı Dil Öğretmeni
8. () Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni
9. () Tarih Öğretmeni
10. () Coğrafya Öğretmeni
11. () Beden Eğitimi Öğretmeni
12. () Görsel Sanatlar Öğretmeni
13. () Müzik Öğretmeni
14. () Felsefe Öğretmeni
15. () Rehberlik Öğretmeni
16. () (Lütfen belirtiniz..)

8. Bilişim teknolojilerinin kullanımına yönelik bir eğitim aldınız mı?

() Evet () Hayır

9. Yöneticilikle ilgili bir eğitim aldınız mı?

() Evet () Hayır

Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterliliklerinizi içeren ifadeleri işaretleyiniz?

Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterlilik Önergeleri		Yeterli değilim	Biraz yeterliyim	Yeterliyim	Oldukça Yeterliyim	Çok yeterliyim
1.	Çevre birimlerinin de bulunduğu bir bilgisayar sistemini kurmak (fare,klavye,monitor,kasa, hoparlör vb.)					
2.	Basit donanım problemleriyle başa çıkmak					
3.	Basit yazılım problemleriyle başa çıkmak					
4.	Bilgisayarın ana donanım birimlerinin işlevlerini tanımlamak (fare,klavye,monitör vb.)					
5.	Klasör oluşturmak					
6.	Sabit diske ya da diskete dosya kaydetmek					
7.	Bir dosyayı kaydettiğim zaman bilgisayarda nereye sakladığımı bilmek					
8.	Bilgisayarımdan başka bir bilgisayardaki dosyayı bulmak ve kullanmak (Ağ üzerinden çalışmak)					
9.	Kayıtlı bir dosyayı açmak					
10.	Farklı sürücülerden sabit diske dosya aktarmak					
11.	İhtiyacım olmayan dosyaları bilgisayardan temizlemek					
12.	Yazıcıdan çıktı almak					
13.	Tarayıcıyı kullanarak resim taramak					
14.	İnternette arama motorlarını kullanarak bilgiye ulaşmak					
15.	İnternette dosya indirmek					
16.	E-posta'ya dosya ekleyerek göndermek					
17.	Gerçekleştireceğim uygulamanın amacına göre hangi uygulama yazılımını kullanacağımı bilmek (word,excel,access,powerpoint vb.)					
18.	Bir kelime işlem programını (Word vb.) kullanarak dersime ait çalışma kağıtları hazırlamak (Matematik, Türkçe,Fen vb..)					
19.	Bir kelime işlem programını (Word vb.) kullanarak günlük plan hazırlamak					
20.	Bir kelime işlem programını kullanarak (Word vb.) tablo eklemek					

	Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterlilik Önergeleri	Yeterli değilim	Biraz yeterliyim	Yeterliyim	Oldukça Yeterliyim	Çok yeterliyim
21.	Bir kelime işlem programında metin üzerinde düzenleme (kesme, kopyalama, yapıştırma) yapmak					
22.	Bir kelime işlem programında (Word vb.) belge üzerine eklenen nesnelere (metin,resim,tablo vb.) hizalamak					
23.	Bir kelime işlem programında (Word vb.) numaralı ve madde işaretli listeler oluşturmak					
24.	Bir hesap tablosu programını (Excel vb.) kullanarak yıllık plan hazırlamak					
25.	Bir hesap tablosu programını (Excel vb.) kullanarak öğrencilerin istatistiksel verileri üzerinde çalışmak (sınav sonuçlarını hesaplamak, dönem ortalaması almak vb.)					
26.	Bir hesap tablosu programını (Excel vb.) kullanarak öğrenci bilgilerini belirli kriterlere göre sıralatmak					
27.	Bir hesap tablosu programını (Excel vb.) kullanarak öğrencilerin başarı grafiğini çıkarmak					
28.	Bilgisayarları kullanarak araştırma tabanlı eğitsel etkinlikler düzenlemek					
29.	İş birlikli öğrenme kapsamında gruplara yönelik aktiviteleri desteklemek için bilgi teknolojisi kaynaklarını kullanmak					
30.	Öğrencilere ders dışında gerçekleştirecekleri bilgi teknolojileri tabanlı projeler vermek					
31.	Öğrencilerin seviyeleri ve bireysel öğrenme özelliklerini dikkate alarak uygun eğitsel yazılımı seçmek					
32.	Öğrencilerin derste kullanabilecekleri web siteleri bulmak					
33.	Bilgi teknolojileri tabanlı eğitsel etkinliklerin planlanmasında farklı öğretmenlerle işbirlikli çalışmak					
34.	Dersin amaçlarıyla bilgi teknolojisi kullanımı amaçlarını eşleştirmek					

Ek 2. UYGULAMA İZİNLERİ

E... tarih ve Sayısı: 12.03/2016-3169

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 70813604-044-
Kona : Anketler (Gökhan SUNAL)

UŞAK VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğüne)
UŞAK

İlgi : 10.03.2015 tarih ve 95624635-044-9212 sayılı yazı.

Üniversitemiz Fen Bilimleri Enstitüsü İnternet ve Bilişim Teknolojileri Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Gökhan SUNAL'ın 09 Mart-30 Nisan 2015 tarihleri arasında ilinizde bulunan Ortaöğretim Kurumlarında (Özel ve Kamu) "Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı ile İlgili Öz-Yeterlilik Öncemeleri" konulu anket yapmak istediğine ilişkin ilgi yazı ve eklerinin birer suretleri ilışıkte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve izin verilmesi halinde tarafımıza bildirilmesini saygılarımla arz ederim.

e-İmzalıdır
Prof.Dr. Mehmet Kemalettin ÇONKAR
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

9/2/16
MILLİ EĞİTİM MÜD.
13 Mart 2016
VALİ

T.C. UŞAK VALİLİĞİ	
MILLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	
SAYI	2833496
TARİH	16 Mart 2015
STRATEJİ GELİŞTİRME	
MÜHÜRÜ	

BELEDİYE BAŞLI
ELEKTRONİK İMZA
12 Mart 2015
AİL PÜRĞÜT
Memur

Etiraki Dağırlamak İyün : <http://193.235.51.76/in-Voice/Üniversite/NURHC>
Afyon Kocatepe Üniversitesi Adres: Nispetiye Sazır Kampüsü (Kocaköy) Binası 3 Blok Kat 1 Afyon
Tel: 0272 2261134 Fax: 0272 2261181
E-Posta: genel@kocpe.edu.tr

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 2. UYGULAMA İZİNLERİ (Devamı)

T.C.
UŞAK VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 29425508/42/3264051
Konu: MEM'e bağlı Kurumlarda
Araştırma İzni

25/03/2015

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

- İlgi: a) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 07.03.2012 tarih ve B.08.0.YET.00.20.00.0/3616 sayılı yazısı. (2012/13 sayılı Genelge)
b) Afyon Kocatepe Üniversitesinin 12/03/2015 tarih ve 3169 sayılı yazıları.

İlgi (b) yazı ile müdürlüğümüze bağlı okullarda araştırma yapmak istenmektedir. İlimiz merkezinde yapılacak anket ve araştırma uygulaması ile ilgili mühürlü anket formları yazınız ekinde gönderilmiş olup, ilgi(a) genelge gereğince değerlendirmesi yapılarak "Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterlilik Önergeleri " Konulu araştırma çalışması **gönüllülük esasına dayalı**, okul idaresinin uygun gördüğü zaman aralıklarında uygulanması ve araştırma sonucunda proje raporunun dijital ortamda müdürlüğümüze teslim edilmesi, araştırma sonucunun Bakanlığımızdan izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşulu ile uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent ŞAHİN
İl Millî Eğitim Müdürü

Adı-Soyadı	Ünvanı	Araştırma Konusu	Müracaat Tarih ve Sayısı
Gökhan SUNAL	Yüksek Lisans Öğrencisi	" Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı İle İlgili Öz-Yeterlilik Önergeleri "	16/03/2015 2833496

Güvenli Elektronik
İmzalı Akl ile Ayrıldı.
26/03/2015

Ek 3. ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ

Sn. Gökhan SUNAL,

Yüksek lisans tezinizde "Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı Öz Yeterliliği Öğretmen Değerlendirme Formu (EBTKÖ-ÖDF)"nu kullanmanızda bir sakınca bulunmamaktadır.

Çalışmanızda başarılar dilerim.

--

Doç. Dr. Levent DENİZ

M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı

Tel: (0216) 345 90 90 / 282

<https://abb.marmara.edu.tr/cv/419/levent-deniz>

2015-02-23 10:01, Gökhan SUNAL yazmış:

Değerli Doç. Dr. Levent DENİZ Hocam,
Afyon Kocatepe Üniversitesi İnternet ve Bilişim Teknoloji Yönetimi Bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. Bitirme tezim olan "Ortaöğretim Okul Yöneticilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanma Yeterlik Düzeylerinin Belirlenmesi" tezimde, ekte bulunan yayınızdaki "Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı Öz-Yeterliliği Öğretmen Değerlendirme Formu (EBTKÖ-ÖDF)" ölçeğinizden yararlanmak için izin istiyorum.
Saygılarımla.

Gökhan SUNAL
Bilişim Teknolojileri Öğretmeni
